

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU HUKUKU ANABİLİM DALI
KAMU HUKUKU BİLİM DALI

YAĞMA SUÇUNUN BİR HUKUKİ İLİŞKİYE DAYANAN ALACAĞIN
TAHSİLİ AMACIYLA İŞLENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMET İŞÇENEROĞLU

KOCAELİ 2019

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU HUKUKU ANABİLİM DALI
KAMU HUKUKU BİLİM DALI

YAĞMA SUÇUNUN BİR HUKUKİ İLİŞKİYE DAYANAN
ALACAĞIN TAHSİLİ AMACIYLA İŞLENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMET İŞÇENEROĞLU

DR. ÖĞR. ÜYESİ MUSTAFA ÇAKIR

KOCAELİ 2019

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU HUKUKU ANABİLİM DALI

YAĞMA SUÇUNUN BİR HUKUKİ İLİŞKİYE DAYANAN
ALACAĞIN TAHSİLİ AMACIYLA İŞLENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tezi Hazırlayan: Mehmet İŞÇENEROĞLU

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 26.06.2019/18

Jüri Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ÇAKIR

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Bayram KESKİN

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Mehmet Hanifi BAYRAM

KOCAELİ 2019

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
ÖZET.....	IV
ABSTRACT.....	V
KISALTMALAR.....	VI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. YAĞMA SUÇUNUN UNSURLARI VE NİTELİKLİ HALLERİ.....	3
1.1. GENEL OLARAK.....	3
1.2. KORUNAN HUKUKİ DEĞER.....	4
1.3. YAĞMA SUÇUNUN BENZER SUÇLARLA KARŞILAŞTIRILMASI.....	6
1.3.1. Hırsızlık Suçu İle Karşılaştırma.....	6
1.3.2. Dolandırıcılık Suçu İle Karşılaştırma.....	6
1.3.3. Güveni Kötüye Kullanma Suçu İle Karşılaştırma.....	7
1.3.4. Şantaj Suçu İle Karşılaştırma.....	7
1.3.5. Mala Zarar Verme Suçu İle Karşılaştırma.....	8
1.3.6. İrtikap Suçu İle Karşılaştırma.....	8
1.3.7. Açığa Atılan İmzanın Kötüye Kullanılması Suçu İle Karşılaştırma.....	9
1.4. SUÇUN UNSURLARI.....	9
1.4.1. Maddi Unsur.....	9
1.4.1.1. Fail.....	9
1.4.1.2. Mağdur.....	10
1.4.1.3. Suçun Konusu.....	11
1.4.1.4. Fiil.....	13
1.4.1.4.1. Cebir Ve Tehdit.....	14
1.4.1.4.2. Cebir Ve Tehdidin Kullanılma Amacı Ve Gerçekleştirilmesi.....	19
1.4.1.5. Netice.....	22
1.4.2. Manevi Unsur.....	23
1.4.3. Hukuka Aykırılık Unsuru.....	24
1.5. YAĞMA SUÇUNUN NİTELİKLİ HALLERİ.....	26
1.5.1. Genel Olarak.....	26
1.5.1.1. Yağma Suçunun Silahla İşlenmesi (149/1-a).....	27

1.5.1.2. Yağma Suçunun Kişinin Kendisini Tanınmayacak Bir Hale Koyması Suretiyle İşlenmesi (149/1-b).....	28
1.5.1.3. Suçun Birden Fazla Kişi Tarafından Birlikte İşlenmesi (149/1-c).....	30
1.5.1.4. Suçun Yol Kesmek Suretiyle Ya Da Konutta, İşyerinde Veya Bunların Eklentilerinde İşlenmesi (149/1-d).....	31
1.5.1.5. Suçun Beden Veya Ruh Bakımından Kendisini Savunamayacak Durumda Bulunan Kişiye Karşı İşlenmesi (149/1-e).....	34
1.5.1.6. Suçun Var Olan Veya Var Sayılan Suç Örgütlerinin Oluşturdukları Korkutucu Güçten Yararlanılarak İşlenmesi (149/1-f).....	35
1.5.1.7. Suçun Suç Örgütüne Yarar Sağlamak Maksadıyla İşlenmesi (149/1-g).....	36
1.5.1.8. Suçun Gece Vaktinde İşlenmesi (149/1-h).....	37
1.5.2. Kasten Yaralama Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Hallerinin Gerçekleşmesi (149/2).....	39
1.6. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ.....	40
1.6.1. Teşebbüs.....	40
1.6.2. Gönüllü Vazgeçme.....	42
1.6.3. İçtima.....	43
1.6.4. İştirak.....	46
1.7. YAĞMA SUÇUNDA ŞAHSİ CEZASIZLIK NEDENİ VE ETKİN PİŞMANLIK.....	48
1.7.1. Şahsi Cezasızlık Nedeni.....	48
1.7.2. Etkin Pişmanlık.....	49
1.8. SENEDİN YAĞMASI.....	52
1.9. DEĞER AZLIĞI.....	55

İKİNCİ BÖLÜM

2. SUÇUN BİR HUKUKİ İLİŞKİYE DAYANAN ALACAĞIN TAHSİLİ AMACIYLA İŞLENMESİ (TCK m.150/1).....	60
2.1. GENEL OLARAK.....	60
2.2. Yasal Durum Ve TCK m.150/1 Hükümünün Hukuki Niteliği.....	61
2.3. Alacak Hakkı Ve Hukuki İlişki Kavramı.....	64
2.3.1. Alacak Hakkı.....	64
2.3.2. Hukuki İlişki.....	67
2.3.2.1. Hukuki İlişkinin Taraflarında Değişiklik.....	67

2.3.2.2. Borçlu Tarafıta Değişiklik.....	68
2.3.2.2.1. Borcun Nakli.....	68
2.3.2.2.1.1. Borcun İ Üstlenilmesi.....	68
2.3.2.2.1.2. Borcun Dış Üstlenilmesi.....	69
2.3.2.2.2. Borçlunun Vekili Veya Yardımcısına Karşı İşlenmesi.....	71
2.3.2.3. Alacaklı Tarafıta Değişiklik.....	71
2.3.2.3.1. Alacağın Temliki (devri).....	71
2.3.2.4. Miras Yoluyla Değişiklik.....	75
2.4. Hükümün Uygulanabilme Şartları.....	76
2.4.1. Failin Mağdurdan Bir Alacağının Bulunması.....	76
2.4.1.1. Bazı Sözleşmeler Yönünden Hükümün Uygulanması.....	79
2.4.1.1.1. Taksitle Satış Sözleşmesi.....	79
2.4.1.1.2. Mülkiyeti Muhafaza (saklı tutma) Şartıyla Yapılan Taksitle Satış Sözleşmesi.....	80
2.4.2. Alacağın Hukuki Bir İlişkiye Dayanması.....	81
2.4.3. Fiilin Alacağı Tahsil Amacıyla İşlenmesi.....	89
2.5. Hukuki İlişkiye Dayanan Alacağın Tahsilinde Üçüncü Kişilerin İştiraki.....	90
2.6. Hukuki İlişkiye Dayanan Alacağın Tahsili Ve Teşebbüs.....	95
2.7. Hukuki İlişkiye Dayanan Alacağın Tahsili Ve İçtima.....	95
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
3. SUÇUN YAPTIRIMI, SORUŞTURMA VE KOVUŞTURMA USULÜ.....	97
3.1. SORUŞTURMA VE KOVUŞTURMA USULÜ.....	97
3.2. YAPTIRIM VE CEZANIN BELİRLENMESİ.....	99
3.3. GÖREVLİ MAHKEME.....	103
3.4. MÜDAFİ GÖREVLENDİRİLMESİ.....	105
3.5. ZAMANAŞIMI.....	106
3.5.1. Dava Zamanaşımı.....	106
3.5.2. Ceza Zamanaşımı.....	107
3.6. MÜSADERE VE DİĞER HÜKÜMLER.....	107
SONUÇ.....	110
KAYNAKÇA.....	114
ÖZGEÇMİŞ.....	119

ÖZET

Yağma suçu 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda malvarlığına karşı işlenen suçlar arasında yer alan bir suç tipidir. Suçun işlenmesiyle birden fazla korunan hukuki değer ihlal edildiği için kanun koyucu tarafından ağır yaptırımlar öngörülmüştür.

Hukuk devletinde bireyler haksızlığa maruz kaldıklarında yargı yoluna başvururlar. Kişilerin kendi güç ve imkanlarını kullanarak hak elde etmeye çalışmaları yasaklanmış ve yaptırıma bağlanmıştır. Yağma suçunun hukuki bir ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla işlenmesi hali bu duruma bir örnektir. Türk Ceza Kanunu'nun 150/1. maddesinde daha az cezayı gerektiren hal olarak düzenlenmiştir. Kişinin bir hukuki ilişkiye dayanan alacağını tahsil amacıyla tehdit veya cebir kullanması halinde, ancak tehdit veya kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır. Söz konusu hüküm mahiyeti itibariyle Borçlar Hukuku ile de yakından ilgilidir. Zira hükmün uygulanabilmesi için failin mağdura yönelik bir alacağının bulunması, bu alacağın hukuki bir ilişkiye dayanması ve eylemin hukuki ilişkiye dayanan bu alacağın tahsili amacıyla işlenmesi gerekmektedir.

Tezde yağma suçunun yapısı genel olarak açıklandıktan sonra, suçun hukuki ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla işlenmesi hali doktrin ve Yargıtay uygulamaları da dikkate alınarak incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: yağma, cebir, tehdit, alacak, hukuki ilişki, daha az cezayı gerektiren hal

ABSTRACT

The crime of plunder is a type of crime which is among the crimes against the assets of the Turkish Penal Code numbered 5237. Heavy sanctions were envisaged by the legislator, as more than one protected legal value was violated by the commission of the offense.

In the state of law, when individuals are subjected to injustice, they apply to the judiciary. Persons are prohibited and sanctioned to seek rights by using their own power and means. The fact that the crime of plunder is processed for the purpose of collecting the receivable based on a legal relationship is an example of this situation. 150/1 of the Turkish Penal Code in the article, it is arranged as the case requiring less punishment. If the person uses threat or algebra to collect his receivable which is based on a legal relationship, only the provisions related to the crime of threat or intentional injury are applied. This provision is also closely related to the Law of Obligations. In order for the provision to be applied, the perpetrator must have a receivable for the victim, this claim shall be based on a legal relationship and the action shall be processed for the purpose of collecting this receivable based on the legal relationship.

In the thesis, after the general structure of the crime of plunder, the state of the crime which is based on legal relations to be processed for the purpose of collecting, will be examined by taking into consideration the doctrine and Supreme Court decisions.

Key words: plunder, using force, threat, claim, legal relation, requires less punishment

KISALTMALAR

- a.g.e. : Adı geçen eser
- a.g.m. : Adı geçen makale
- AİHM : Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
- AİHS : Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
- AY : Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasası
- AYM : Anayasa Mahkemesi
- BTM : Basit Tıbbi Müdahale
- c. : Cümle
- CD. : Ceza Dairesi
- CGK. : Ceza Genel Kurulu
- CMK : Ceza Muhakemesi Kanunu
- ÇKK : Çocuk Koruma Kanunu
- E. : Esas
- İHEB : İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi
- K. : Karar
- m. : Madde
- s. : Sayfa
- TBK : Türk Borçlar Kanunu
- TCK : Türk Ceza Kanunu
- TMK : Terörle Mücadele Kanunu
- UYAP : Ulusal Yargı Ağı Projesi
- vd. : Ve devamı

GİRİŞ

Geçmişten günümüze kadar olan süreçte temel hak ve özgürlükler bağlamında mülkiyet hakkı, en az kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı kadar önem arz eden bir hak olarak karşımıza çıkmaktadır. Hukuki bir metin düzenlenecek olduğunda mülkiyet hakkı kavramı hiçbir zaman göz ardı edilmemiş, her zaman güvence altına alınmasına dikkat edilmiştir.

Uluslararası bağlamda bakıldığında İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (İHEB)'nin 17. maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında *“Herkesin tek başına ve başkalarıyla ortaklaşa mal ve mülk edinme hakkı vardır.”* ve *“Hiç kimse keyfi olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılamaz.”* şeklinde ifade edilerek malvarlığı ve mülkiyet haklarının güvence altına alındığı görülmektedir. Yine ülkemizin de taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)'ne ek 1 nolu Protokolün 1. maddesine göre *“Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.”* hükmüyle söz konusu hakka verilen önem pekiştirilmiştir.

Yalnızca uluslararası değil ulusal manada da ülkelerin iç hukuklarında malvarlığı ve mülkiyet kavramlarına önem verip güvence altına aldıkları, malvarlığı aleyhine işlenen suçlara karşı caydırıcı önlemler almaya çalıştıkları gözlemlenmektedir. 1982 Anayasası (AY)'nın 35. maddesinde yer alan *“herkes mülkiyet ve miras halklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla ve kanunla sınırlanabilir. Bu hakkın kullanımı, toplum yararına aykırı olamaz.”* şeklindeki hükme göre uluslararası mevzuata benzer bir düzenleme yapıldığını söylemek mümkündür.

Yağma suçu, Türk Ceza Kanunu'nda malvarlığına karşı suçlar arasında 148, 149 ve 150. maddelerde hüküm altına alınmıştır. Suç, bünyesinde hırsızlık, cebir ve tehdit suçlarını barındıran bileşik suç niteliğindedir. Gerek 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda gerekse 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda kanun koyucunun en fazla önem verdiği suç tiplerinden biri olmuştur. Bunun temelinde kişi özgürlüğü, vücut

dokunulmazlığı ve malvarlığı gibi birden fazla hukuki değeri ihlal etme potansiyeline sahip olması yatmaktadır.

Hukuk devleti, hem devletin hem de bireylerin hukukla bağı olduğu, tüm yaşayışa hukuk kurallarının hakim olduğu, gerek bireylerin kendi aralarında gerekse devletle olan ilişkilerinde çıkabilecek bir uyuşmazlıkta yargı erkinin çözüm yolu olarak benimsendiği devlet türüdür. Modern hukuk sistemlerinde, bireylerin devleti aracı kılmaksızın kendi güçleriyle haklarını elde etmeleri yasaklanmıştır. Buna ihkak-ı hak yasağı denilmektedir.

Hukumumuzda da söz konusu yasağın varlığını sürdürmekle birlikte malvarlığına karşı suçlar arasında yer alan birtakım suçlarda bu kapsamda gerçekleştirilen eylemler daha az cezayı gerektiren hal olarak değerlendirilmektedir. Yağma suçunda, suçun hukuki bir ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla işlenmesi hali daha az cezayı gerektiren hallere örnek teşkil etmektedir.

Söz konusu düzenleme ceza hukukuna ilişkin olsa da mahiyeti itibariyle özel hukuk ile de yakın ilişki içerisindedir. Bu nedenle 765 sayılı TCK döneminden bu yana birtakım değişikliklere uğrayarak varlığını uzun zamandır sürdürse de halen gerek doktrinde gerekse uygulamada tereddütlü konular ve istikrar kazanamamış uygulamalar mevcuttur.

Tez üç bölümden meydana gelmekte olup birinci bölümde yağma suçunun unsurları, basit ve nitelikli halleri genel itibariyle doktrin ve uygulamadaki yaklaşımlar çerçevesinde incelenecektir.

İkinci bölümde esas çalışma konumuz olan suçun hukuki bir ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla işlenmesi hali, borçlar hukuku yönüne de değinilmek suretiyle farklı görüş ve içtihatlarla da yer verilerek tüm yönleriyle ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

Üçüncü bölümde ise suçun basit ve nitelikli halleri ile daha az cezayı gerektiren hallerinin yaptırım boyutu, soruşturma ve kovuşturma aşamalarındaki önemli hususlar da dikkate alınarak incelenecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. YAĞMA SUÇUNUN UNSURLARI VE NİTELİKLİ HALLERİ

1.1. GENEL OLARAK

Halk arasında daha çok gasp ismiyle bilinen yağma, Farsça bir sözcük olup ‘‘bir malı zorla alıp kaçma, zorla mala sahip olma, talan’’ anlamına gelmektedir.¹ Arapça asıllı bir kelime olan gasp ise ‘‘bir şeyi zorbalıkla başkasından alma, zapt etme, kapma’’ olarak ifade edilmektedir.²

Yağma suçu 5237 sayılı TCK’nın malvarlığına karşı suçlar başlıklı onuncu bölümünde düzenlenmiş olup 148, 149 ve 150. maddelerde hüküm altına alınmıştır. 765 sayılı TCK’da 495 ve 501. maddeler arasında yer verilen yağma suçu 5237 sayılı TCK’da üç maddede toplanarak daha yalın bir sistematik tercih edilmiştir.

TCK m. 148/1’de yer alan ‘‘Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden ya da malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından bahisle tehdit ederek veya cebir kullanarak, bir malı teslim veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılan kişi, altı yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.’’ hükmü yağma suçunun temel şekli olup doktrinde ‘‘taşınır mal yağması’’ olarak adlandırılmıştır.³

TCK m.148/2’de senedin yağmasına yer verilmiştir. Anılan hükme göre; ‘‘Cebir veya tehdit kullanılarak mağdurun, kendisini veya başkasını borç altına sokabilecek bir senedi veya var olan bir senedin hükümsüz kaldığını açıklayan bir vesikayı vermeye, böyle bir senedin alınmasına karşı koymamaya, ilerde böyle bir senet haline getirilebilecek bir kağıdı imzalamaya veya var olan bir senedi imha etmeye veya imhasına karşı koymamaya mecbur edilmesi halinde de aynı ceza

1 Ferit,Devellioğlu,Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat,30.Baskı,Ankara,2013,s.1346

2 Devellioğlu,a.g.e.,s.320

3 Mahmut,Koca/İlhan,Üzülmez,Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler,Ankara,Adalet,2017,s.584;
Doğan,Soyaslan,Ceza Hukuku Özel Hükümler,Ankara,Yetkin,2016,s.402

verilir.” Görüldüğü üzere hükümde seçimlik hareketlere yer verilmekle birlikte fiilin yaptırımı bakımından 1. fıkraya atıfta bulunulmuştur.

148. maddenin 3. fıkrasında cebir karinesinden bahsedilmiş olup 149. maddenin 1. fıkrasında 8 bent halinde yağma suçunun nitelikli haline yer verilmiştir. Aynı maddenin 2. fıkrasında ise yağma suçunun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin vuku bulması halinde ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümlerin uygulanacağı belirtilmiştir.

Daha az cezayı gerektiren hal başlıklı 150. maddenin 1. fıkrasında, yağma suçunun hukuki bir ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla işlenmesi hali düzenlenmiş olup son olarak 2. fıkroda değer azlığı durumunda ne şekilde bir yaptırım uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

765 ve 5237 sayılı Kanunlarda yağma suçunun düzenlendiği maddeler dikkate alındığında, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile birlikte hırsızlığın yağmaya dönüşmesi, korkutarak faydalanma, adam kaldırma ve adam kaldırma suçunda muhabere nakli suçlarına yer verilmediği görülmektedir.⁴ Ayrıca lehe yasa-aleyhe yasa karşılaştırması bağlamında 765 sayılı ve 5237 sayılı Kanun kıyaslandığında, 5237 sayılı TCK’da düzenlenen yağma suçuna ilişkin hükümlerin sanık lehine olduğu anlaşılmaktadır.

1.2. KORUNAN HUKUKİ DEĞER

Bir eylemin suç teşkil etmesi durumunda, ihlal edilen bir veya birden fazla hukuki değer ortaya çıkacaktır. Zira, her haksız eylem hukuk tarafından korunan bir değeri ihlal etmektedir.⁵

TCK’nın 42. maddesine göre; biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suçta bileşik suç denir. Yağma,

---

4 Emrullah,Eryılmaz,5237 sayılı Türk Ceza Kanununda Yağma Suçu, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2016, s.9; M.Emin,Artuk/Ahmet,Gökçen/M.Emin,Alışahin/Kerim,Çakır,Ceza Hukuku Özel Hükümler, 17.Baskı,Ankara,Adalet,2018,s.500

5 İzzet,Özgenç,TCK Gazi Şerhi Genel Hükümler,3.bası,Ankara Eğitim Dairesi Başkanlığı,2006,s.194

başkasının zilyetliğindeki taşınır bir malı, zilyedinin rızası olmaksızın, faydalanmak amacıyla, cebir veya tehdit kullanmak suretiyle almak veya zilyedin bu malı kendisine teslimini sağlamaktır.⁶ Bu yönüyle yağma suçu cebir, tehdit ve hırsızlık suçlarından oluşan bileşik (mürekkep) bir suç tipidir.

Yağma suçu birden fazla suç bünyesinde barındırması nedeniyle korunan hukuki değer de birden fazla olduğundan karma nitelikli bir suçtur. Hırsızlık suçu yönünden mülkiyet ve zilyetlik hakkı, cebir suçu yönünden vücut dokunulmazlığı, tehdit yönünden ise kişi özgürlüğü korunan hukuki değerler olarak sayılabilir.⁷

Yağma suçunda failin asıl hedefi mala yönelik olduğundan suçun işlenmesi sırasında kişi özgürlüğüne yönelik saldırı, bir araç niteliğindedir. Bu nedenle yağma suçu malvarlığı aleyhine işlenen suçlardandır. Yargıtay da yağma suçunun malvarlığı aleyhine işlenen bir suç olduğunu belirtmiştir.⁸

Yağma suçunda korunan hukuki değerlerin, birden fazla temel hak ve özgürlüğü ilgilendirmesi sebebiyle yasa koyucu tarafından yağma suçuna ayrı bir önem verilmiş ve ceza mevzuatımızda yaptırımını en ağır suçlardan biri olarak yer almıştır. Zira bireylerin başta sokağa çıkabilme hürriyeti olmak üzere benzer nitelikteki birçok hak ve hürriyetini ihlal ederek toplumdaki huzur ve güven içerisinde yaşama hissiyatını ciddi anlamda zedeleyebilecek bir eylem olması hasebiyle devleti daha hassas davranmaya sevk etmektedir.⁹

6 Osman, Yaşar/Hasan Tahsin, Gökcan/Mustafa, Artuç, Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, 2. Baskı, Ankara, Adalet, 2014, s.4760

7 Koca/Üzülmez, a.g.e., s.583; ‘‘...yağma, tehdit veya cebir kullanma ile hırsızlık suçlarının bir araya gelmesiyle oluşmuş bileşik bir suç olduğundan birden çok hukuki değeri korumaktadır. Kendisini oluşturan suçların korudukları hukuki değerler olan kişi özgürlüğü, vücut dokunulmazlığı, zilyetlik ve mülkiyet yağma suçunun da koruduğu hukuki değerlerdir...’’ 6.CD. 26.04.2016 tarih, 2014/4873 E. 2016/3979 K.

8 ‘‘...yağma suçu bir kişinin malını cebir, şiddet veya tehdit kullanarak almak suretiyle oluştuğundan, unsurları itibariyle kişinin hem zilyetliğine hem de hürriyetine yönelik işlenen bir suçtur. Ancak burada kişi hürriyetine yönelen saldırı, mal aleyhine işlenen suçun gerçekleştirilmesi bakımından bir araç niteliğinde bulunduğundan, bu suç sonuç itibariyle ‘‘mal aleyhine’’ işlenen bir suçtur...’’ CGK. 26.03.2002 tarih, 2002/1-94 E. 2002/225 K.

9 Koca/Üzülmez, a.g.e., s.581

1.3. YAĞMA SUÇUNUN BENZER SUÇLARLA KARŞILAŞTIRILMASI

1.3.1. Hırsızlık Suçu İle Karşılaştırma

Yağma suçu bünyesinde hırsızlık suçunu da barındırmaktadır. Esasında yağmanın, cebir veya tehdit kullanılmak suretiyle yapılan hırsızlıktan ibaret olduğu söylenebilir. Hırsızlık suçundan ayrıldığı en önemli nokta burasıdır. Yağmada eylem, cebir veya tehdit kullanmak suretiyle gerçekleştirildiği için ortada sakatlanmış bir irade mevcuttur. Hırsızlıkta ise irade söz konusu değildir.¹⁰

Ayrıca hırsızlık suçunda bir korunan hukuki değer ihlal edilirken yağma suçunda birden fazla korunan hukuki değer ihlal edilmektedir.¹¹

Yağma ve hırsızlık suçlarının bir diğer farkı ise suçun tamamlanması anına ilişkindir. Yağma suçu, failin cebir ve tehdit uygulamak suretiyle malı almasıyla tamamlanmış olmaktadır hırsızlık suçunda suçun tamamlanması için malın alınması yetmemekte olup fail tarafından fiili hakimiyet altına sokulması gerekmektedir.¹²

1.3.2. Dolandırıcılık Suçu İle Karşılaştırma

Her iki suçta da mağdurun malı haksız yere elde edilmektedir. Bunun sebebi ise mağdurun iradesinde meydana gelen sakatlıktır.¹³ Yağma suçunda elde edilen haksız menfaat, cebir veya tehdit kullanılmak suretiyle elde edilirken dolandırıcılıkta hile yoluyla sağlanmaktadır. Mağdurun iradesinin hile kullanılarak fesada uğratılması söz konusudur.¹⁴

---

10 Soyaslan,a.g.e.,s.410; Ezgi,Cankurt,Yağma Suçu ve Cebir Kavramı,Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,Cilt I,Sayı 2, Aralık 2015,s.101

11 Nur,Centel/Hamide,Zafer/Özlem,Çakmut,Kişilere Karşı İşlenen Suçlar,İstanbul,Beta,2016,s.352; Soyaslan,a.g.e.,s.410

12 Eryılmaz,a.g.e.,s.14

13 Soyaslan,a.g.e.,s.411

14 Eryılmaz,a.g.e.,s.14; Cankurt,a.g.m.,s.102

Bir başka fark ise suçun konusu noktasındadır. Yağma suçunun konusu taşınır mal iken dolandırıcılık suçunun konusunu gerek taşınır gerekse taşınmaz mal oluşturabilmektedir.¹⁵

1.3.3. Güveni Kötüye Kullanma Suçu İle Karşılaştırma

Her iki suç da malvarlığına karşı işlenen suçlar arasında bulunmaktadır ve suçun konusunu taşınır mal oluşturur. Yağma suçu ile güveni kötüye kullanma suçunun farkı malın teslimine ilişkindir. Güveni kötüye kullanma suçunda mal rızaya dayalı olarak teslim edilir. Zira TCK'nın 155/1 maddesinde "*zilyetliğin devri*"nden bahsedilmektedir. Yağma suçunda ise rızaen gerçekleşmiş bir teslimden söz etmek mümkün değildir. Mal, mağdurun rızası hilafına alınmaktadır.¹⁶

1.3.4. Şantaj Suçu İle Karşılaştırma

Şantaj suçunda, şeref ve saygınlığa ilişkin hususların açıklanacağından bahisle mağdurun tehdit edilmesi söz konusuysen yağma suçunda hayat, vücut, cinsel dokunulmazlık ve malvarlığı itibarıyla zarara uğratmaya yönelik tehdit veya cebir söz konusudur.¹⁷ Ayrıca yağma suçunda cebir ve tehdit kavramlarına; şantajda ise yalnızca tehdit kavramına yer verilmiştir.

Yağma suçunda suçun konusu taşınır mal iken şantaj suçunda taşınır mal olabileceği gibi taşınmaz mal veya maddi olmayan şeyler de suçun konusunu teşkil edebilir.¹⁸

Şantaj suçunun tamamlanmış sayılabilmesi için mağdurun fail tarafından zorlanmış olması yeterlidir. Yağma suçunda ise suçun tamamlanması için cebir veya tehdit kullanmak şeklindeki araç hareketlerin gerçekleştirilmiş olması yetmez; zira bunun neticesinde malın fail tarafından alınması da şarttır.

---

15 Centel/Zafer/Çakmut,a.g.e.,s.353; Durmuş,Tezcan/Mustafa Ruhan,Erdem/R.Murat,Önok,Teorik ve Pratik Ceza Hukuku,Ankara,Seçkin,2006,s.550

16 Cankurt,a.g.m.,s.102

17 Eryılmaz,a.g.e.,s.17

18 Gökhan,Taneri,Yağma Dolandırıcılık Güveni Kötüye Kullanma,Ankara,Bilge,2013,s.23

1.3.5. Mala Zarar Verme Suçu İle Karşılaştırma

TCK'nın 151. maddesinde hüküm altına alınan mala zarar verme suçunda; malın yıkılması, tahrip edilmesi, yok edilmesi, bozulması, kullanılamaz hale getirilmesi veya kirletilmesi söz konusu iken yağma suçunda taşınır malın cebir veya tehdit uygulanmak suretiyle alınması söz konusudur.

Yağma suçunda mal mağdurun rızası hilafına alınmaktadır. Mala zarar verme suçunun oluşabilmesi için malın, failin eline geçmiş olması şart olmayıp gerek mağdurun elindeki mal üzerinde gerekse mağdur tarafından rızaen faile teslim edilen mal üzerinde de bu suç işlenebilmektedir.¹⁹

Her iki suç arasındaki bir diğer önemli fark ise suçun işlenmesindeki saiktir. Fail cebir veya tehdit ile malı ele geçirirken mala zarar verme saiki ile eylemi işlemişse artık yağma suçu değil, mala zarar verme, tehdit veya kasten yaralama suçları gündeme gelecektir. Eğer fail yararlanma maksadıyla hareket etmişse yağma suçu söz konusu olacaktır.²⁰

1.3.6. İrtikap Suçu İle Karşılaştırma

İrtikap suçu, Türk Ceza Kanunu'nda kamu idaresinin güvenilirliğine ve işleyişine karşı işlenen suçlar arasında yer almaktadır. İrtikap suçu; icbar, ikna ve hatadan yararlanmak suretiyle işlenebilir. Her iki suçta da zor kullanma mevcuttur. Yağma suçunda maddi anlamda bir zor kullanma söz konusu iken irtikap suçunda manevi bir zor kullanmadan bahsedilmektedir. İrtikap suçundaki cebir, manevi cebir olarak algılanmalıdır²¹

İrtikap suçu özgü suçtur. Faili ancak kamu görevlisi olabilir. Yağma suçunda ise fail açısından sınırlama olmayıp herkes bu suçun faili olabilir.²²

İrtikap suçunda tıpkı yağma suçunda olduğu gibi malvarlığına yönelik haklar da korunmaktayken suçun niteliği gereği, kamu idaresinin itibarı ve ona duyulan güven de korunmaktadır.

¹⁹ Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4901

²⁰ Eryılmaz,a.g.e.,s.18

²¹ Taneri,a.g.e.,s.24; Cankurt,a.g.m.,s.103

²² Centel/Zafer/Çakmut,a.g.e.,s.353

1.3.7. Açığa Atılan İmzanın Kötüye Kullanılması Suçu İle Karşılaştırma

Açığa atılan imzanın kötüye kullanılması suçunda senet, mağdur tarafından rızaen faile teslim edilmektedir. TCK'nın 148. maddesinin 2. fıkrasında düzenlenen senedin yağmasında ise fail senedin teslimini cebir veya tehdit uygulayarak sağlamaktadır.

Senedin yağması suçuna konu olan senet, hukuken geçerli ve tüm unsurlarıyla tamamlanmış olan bir evrak olmalıyken açığa atılan imzanın kötüye kullanılmasında tek başına hukuki anlam ifade etmeyen bir evrak söz konusudur.²³

1.4. SUÇUN UNSURLARI

1.4.1. Maddi Unsur

1.4.1.1. Fail

Yağma suçu fail açısından bir özellik arz etmemektedir. Bu suçun faili herkes olabilir. Özgü suç niteliğinde bir suç tipi değildir.²⁴

Suçun birden fazla kişi tarafından işlenmesi hali TCK'nın 149/1-c maddesinde yer almakta olup suçu nitelikli hale getirmektedir. Bu durumda cezanın alt ve üst sınırları artmaktadır.

TCK'nın 167. maddesinde malvarlığına karşı suçlar açısından belli durumlarda şahsi cezasızlık sebebi veya cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebeplere yer verilmiştir. Ancak maddenin 1. fıkrasında ‘*yağma ve nitelikli yağma hariç...*’ ibaresi bulunduğundan yağma ve nitelikli yağma suçlarının faileri açısından bu hükmün uygulanması mümkün değildir.²⁵

Yağma suçunun failinin kamu görevlisi olması halinde, görevi nedeniyle elinde bulunan araç ve gereçleri suçun işlenmesi sırasında kullanması durumunda TCK'nın 266. maddesi gereğince cezasında artırım uygulanacaktır.²⁶

²³ Cankurt,a.g.m.,s.103

²⁴ Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.584; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.518

²⁵ Eryılmaz,a.g.e.,s.23

²⁶ 5237 sayılı TCK m.266 ‘*Görevi gereği olarak elinde bulundurduğu araç ve gereçleri bir suçun işlenmesi sırasında kullanan kamu görevlisi hakkında, ilgili suçun tanımında kamu görevlisi sıfatı*

1.4.1.2. Mağdur

Suçun mağduru herkes olabilir. Yağma suçunda mağdur, malı teslim veya malın alınmasına karşı koymamaya zorlanan kişidir.²⁷

Suç hem malike hem de zilyede karşı işlenebilir. Cebir veya tehdidin yönelmiş olduğu kişi, malın hem maliki hem de zilyedi ise bu durumda mağdur kendisi olacaktır. Eğer cebir ya da tehdide maruz kalan kişi malik olmayan zilyet ise mağdur kendisi olacak, malın maliki olan kişi ise suçtan zarar gören olarak adlandırılacaktır. Örneğin bir bankanın yağmalanması olayında, tehdide maruz kalan banka görevlisi suçun mağduru; banka ise suçtan zarar gören olacaktır.²⁸ Doktrindeki bir görüşe²⁹ göre ise; suçun mağduru, malın maliki veya zilyedi olabileceği gibi o esnada malı koruyan ya da yardımcı olmak isteyen kişi de olabilir. Örneğin; bir kişinin aracında şoförlük yapan kimseye cebir veya tehdit kullanarak aracın elinden alınması durumunda suçun mağduru hem aracın maliki hem de şoför olacaktır.

Mağdur, cebir veya tehdidi hissedebilir durumda olmalıdır. Zira araç hareketler (cebir ve tehdit) irade özgürlüğüne yöneliktir. Bu nedenle mağdur öldükten sonra malın alınması halinde artık hırsızlık suçu gündeme gelecektir.³⁰

Suçun mağdurunun beden veya ruh bakımından kendini savunamayacak durumda olan bir kimse olması hali, TCK'nın 149/1-e maddesinde düzenlenmiş olup bu durumda fail suçun nitelikli halinden sorumlu tutulacaktır. Bu nitelikli halin uygulanmasında cebir ya da tehdide maruz kalan kişinin, bu araç fiilleri algılama yeteneğine sahip ancak beden veya ruh bakımından bu fiillere karşı kendisini savunamayacak düzeyde olması gerektiği unutulmamalıdır.

---

esasen göz önünde bulundurulmamış ise, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır.'' ; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.518

27 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.585; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.519

28 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.585; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.519

29 Nur,Centel/Hamide,Zafer/Özlem,Çakmut,Kişilere Karşı İşlenen Suçlar,Cilt I,İstanbul,Beta,2007,s.342

30 Veli Özer,Özbek,Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Anlamı,2.Cilt,Ankara,Seçkin,2008,s.1050; Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.584

1.4.1.3. Suçun Konusu

Yağma suçunda suçun konusunun ne olduğu hususu, madde metninde tam bir açıklık bulunmaması nedeniyle gerek doktrinde gerekse uygulamada tartışılan bir konu olmuştur.

765 sayılı TCK'da madde metninde "*taşınabilir bir mal*" ibaresine açıkça yer verilmişken 5237 sayılı TCK'nın 148. maddesindeki "*...bir malı teslim veya malın alınmasına karşı koymamaya...*" ibaresinden de anlaşılacağı üzere bahsi geçen mal kavramının taşınır malı mı taşınmaz malı mı ifade ettiği belirsizdir. Madde gerekçesinde ise "*... Hırsızlık suçunda olduğu gibi, yağma suçunda da taşınır malın alınmasıyla ilgili olarak zilyedinin rızasının bulunmaması gerekir...*" şeklindeki ifadeyle hırsızlık suçuna atıfta bulunularak suçun konusunun taşınır mal olduğu belirtilmiştir. Yine Yargıtay da madde gerekçesine benzer bir yaklaşımda bulunarak yağma suçunun cebir veya tehdit kullanılarak işlenmesi nedeniyle hırsızlık suçundan ayrıldığını ancak malın taşınır olması gerektiğini belirtmiştir.³¹

Bir görüşe göre, TCK m. 148/2' de düzenlenen senedin yağması suçuna ilişkin hükümde, senet vesilesiyle taşınmaz malların da yağma suçunun konusu haline gelebilmesi mümkündür. Bu sebeple mal kavramının kapsamına taşınmaz (gayrimenkul) malların da girdiği ifade edilmektedir.³² Yargıtay³³ sanığın, öldürmekle tehdit etmek suretiyle annesi adına kayıtlı taşınmazın tapusunu kendisinin üzerine devretmesini sağlamaya yönelik eyleminin yağma suçuna vücut verdiğini kabul etmektedir. Taşınmazların yağma suçuna konu olamayacağını belirten diğer görüş³⁴ ise, bu gibi durumlarda suçun konusunun taşınmaz olmayıp taşınmazın mülkiyetini geçiren ve esasında taşınır bir mal niteliğine sahip olan tapu senedi olduğunu savunmaktadır. Zira tapuda işlem yapılmaksızın mülkiyetin nakli de mümkün değildir.

31 CGK., 02.12.2014 tarih, 2013/6-661 E., 2014/535 K.

32 Ali Suat, Ertosun/Ahmet, Taşkın, Yağma Suçu, Cilt I, Ankara, Türk Ceza Hukuku Derneği, 2008, s.799; Timur, Demirbaş, Yağma Suçları, in: 3. Yılında Yeni Ceza Adalet Sistemi, Editör: Prof.Dr.Bahri Öztürk, Ankara, 2009, s.243

33 4.CD., 21.01.2016 tarih, 2015/27957 E., 2016/956 K.

34 Koca/Üzülmez, a.g.e., s.586

Bilindiği üzere mal kavramı; bir şeyin var olmasını, belli bir kıymete sahip olmasını ve malvarlığı haklarından olmasını ifade etmektedir. Bu kapsamda, alacakların da yağma suçunun konusu olup olmayacağı tartışılmıştır. Bir görüşe³⁵ göre; alacak hakkı ve diğer haklar maddi bir varlığa sahip olmadığından dolayı hakkı somutlaştıran çek, poliçe, piyango bileti vs. gibi bir vesika bulunmadığı sürece yağma suçunun konusunu oluşturmaz. Ancak başka bir görüşe³⁶ göre ise; bazı alacak hakları da yağma suçunun konusunu oluşturabilmektedir. Yargıtay'ın konuyla alakalı bir içtihadına göre; parası olmayan sanığın cebinden çıkardığı maket bıçağını yakınının boğazına dayayarak yaraladığı ve yakınının direnerek bıçağı alması üzerine sanığın araçtan inerek taksi ücretini de ödemedi kaçtığı olayda suçun konusunun taksicinin yağmalanan alacak hakkı olduğunu söylemek mümkün olacaktır.³⁷

Madde metninde suçun konusuna ilişkin olarak açık bir düzenleme yapılması halinde uygulamadaki ve öğretideki tereddütlere son verilmiş olacaktır.

Hayvanlar ceza hukuku bakımından taşınır mal niteliğinde sayıldıklarından yağma suçunun konusunu oluştururlar. Maddi bir varlığı bulunmayan insan enerjisi, fikir, ısı ve ışık benzeri şeyler suçun konusunu oluşturmazlar. Ancak bir kimsenin ticari bir sırrı, fenni keşif ve buluşları cebir veya tehditle açıklamaya mecbur bırakılması halinde TCK'nın 239/4. maddesindeki suçun oluşması mümkün olabilecektir.³⁸

Suçun konusunu teşkil eden mal faile ait olmamalıdır. Kişinin, maliki olduğu bir malı başka bir kimseden cebir veya tehdit ile alması yağma suçunu

---

35 Veli Özer,Özbek/M.Nihat,Kanbur/Koray,Doğan/Pınar,Bacaksız/İlker,Tepe,Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler,Ankara,Seçkin,2015,s.592; Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.587; Artuk/Gökcen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.520

36 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4761

37 6.CD,14.02.2013 tarih, 2013/29364 E. 2013/2175 K.

38 TCK m.239/4 “*Cebir veya tehdit kullanarak bir kimseyi bu madde kapsamına giren bilgi veya belgeleri açıklamaya mecbur kılan kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.*”; Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.587; Artuk/Gökcen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.520

oluşturmayacaktır. Sahipsiz ya da sonradan sahipsiz hale gelen mallar suçun konusunu oluşturmazlar.³⁹

1.4.1.4. Fiil

Suçun fiil unsurunu, ‘*cebiri veya tehditle bir malı teslim etme veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılmak*’ şeklinde ifade etmek mümkündür. Cebir ve tehdit, malın alınması amacıyla gerçekleştirilen araç hareketlerdir. Bu yönüyle yağma suçu çok hareketli suçlara bir örnektir. Önce araç hareketler (cebiri ya da tehdit), sonra ise amaç hareket (malın alınması) gerçekleştirilmelidir.⁴⁰

Eylemin yalnızca cebiri ya da tehdit ile gerçekleştirilebileceği belirtildiğinden suçun bağıli hareketli bir suç olduğunu söylemek mümkündür. Yine suçun tamamlanması için neticenin gerçekleşmesi şart olmadığından suç, sırf hareket suçudur.⁴¹

Yağma, icrai hareketle işlenebilen bir suç tipi olup suçun maddi unsuru hareket kısmıdır. İhmali hareketle işlenemeyeceği belirtilmiştir. Yargıtay da suçun icrai hareketle işlenebileceği kanaatinde dir.⁴²

Yağma suçu aynı zamanda seçimlik hareketli bir suç türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Seçimlik hareketli suçlarda, suçun kanuni tanımında yer alan seçimlik hareketlerden birinin gerçekleşmesi yeterli olup tüm hareketlerin birlikte gerçekleştirilmesi şart değildir.

Yağma suçunun oluşabilmesi için, cebiri veya tehdit kullanmak suretiyle bir malı teslim etme ya da malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılmak biçimindeki seçimlik hareketlerden birinin yerine getirilmesi gerekmektedir.

39 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.587; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.521; Soyaslan,a.g.e.,s.362

40 Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.501; ‘...Yağma suçu amaç ve araç hareketlerden oluşan bir suçtur. İlk önce almayı gerçekleştirmek için araç hareketler olan cebiri ya da tehdit kullanılır, sonrasında bu cebiri veya tehdidin etkisiyle malın alınması veya tesliminin sağlanması ile suç tamamlanır...’ 6.CD. 26.04.2016 tarih, 2014/4873 E. 2016/3979 K.

41 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.588; Eyüp,Savcı,Yağma Suçu,Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,Diyarbakır,2010,s.45

42 6.CD. 24.05.2017 tarih, 2014/10957 E. 2017/ 1671 K.; Yaşar/Gökcan/Artaç,a.g.e.,s.4762; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.502

Buna göre;

-cebir kullanmak suretiyle bir malı teslim mecbur kılmak

-tehdit kullanmak suretiyle bir malı teslim mecbur kılmak

-cebir kullanmak suretiyle malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılmak

-tehdit kullanmak suretiyle malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılmak,

şeklinde 4 seçimli hareketten bahsetmek mümkündür.

Mağdurun üzerinde, malın alınmasına veya alınmasına karşı koymamaya yönelik olarak cebir ve tehdit uygulanmaktadır. Bu hareket karşısında ise mağdurun başka bir olanağı kalmayarak fail doğrudan mala sahip olmaktadır.

1.4.1.4.1. Cebir Ve Tehdit

İradeyi sakatlayan üç unsur bulunmaktadır. Bunlar; cebir, tehdit ve hile olarak sayılabilir. Yağma suçu açısından kanun koyucu, kanun metninde “*cebir*” ve “*tehdit*” kavramına yer vermişken “*hile*”den bahsetmemiştir. Daha sonra açıklanacağı üzere TCK’nın 148. maddesinde yer alan hareketlerin hile yoluyla gerçekleştirilmesi durumunda eylem yağma suçunu oluşturmasa da TCK’da yer alan başka suçların gündeme gelmesi söz konusu olabilecektir.

Cebir kavramı sözlükte, “*zor, zorlayış*” olarak tanımlanmaktadır.⁴³ Cebir, TCK’nın 108. maddesinde ayrı ve bağımsız bir suç tipi olarak düzenlenmiş olup söz konusu maddede “*Bir şeyi yapması veya yapmaması ya da kendisinin yapmasına müsaade etmesi için bir kişiye karşı cebir kullanılması halinde, kasten yaralama suçundan verilecek ceza üçte birinden yarısına kadar artırılarak hükmolunur.*” şeklinde yer verilmiştir. 108. maddenin gerekçesinde ise cebrin; fiziki güç kullanmak suretiyle bir kişiye karşı onun veya üçüncü bir kişinin iradesi veya davranışları üzerinde zorlayıcı bir etki meydana getirilmesini ifade ettiği belirtilmiştir.⁴⁴

43 Türk Dil Kurumu, Türkçe Sözlük, Ankara, TDK Yayınları, 2009, s.354

44 TCK m.108 gerekçesi

Cebirde bahsedilen zorlama fiziksel zorlamadır. Kişinin iradesinin zorlanması ise cebir kavramı içerisinde değerlendirilmez. İradenin zorlanması, tehdit olarak nitelendirilebilir. Tehdit ise manevi cebir olarak da adlandırılmaktadır.⁴⁵

Bir görüşe⁴⁶ göre mağdur üzerinde zorlayıcı etki oluşturan her davranış cebir sayılmalıdır. Eylemin fiziksel olarak yaralama etkisinde olması koşulu aranmamalıdır. Örneğin mağduru korkutmak için havaya ateş etmek, direncini kırmak amacıyla mağduru bir odaya kilitlemek gibi davranışlar da yağma suçunda cebir sayılmalıdır. Diğer görüşe⁴⁷ göre ise cebrin söz konusu olabilmesi için kasten yaralama boyutunda mağdurun vücudunda acı meydana getirecek şekilde bir eylem mevcut olmalıdır. Zira bu nedenledir ki mağdur bir davranış gerçekleştirmeye zorlanmaktadır. Eğer cebir kasten yaralama boyutuna varmıyorsa bu durumda yağma değil hırsızlık suçu gündeme gelecektir. Yargıtay⁴⁸'ın görüşü de bu yöndedir.

Cebrin fiziki güç kullanma şeklinde olması gerekmele beraber vücuda temas şart değildir. Ancak bu durumda da mağdurun üzerinde kasten yaralama boyutunda bir etki meydana getirmesi gerekir. Mağdurun kulağını sağır edecek düzeyde sese maruz bırakılması bu duruma örnek verilebilir.⁴⁹

Bazı durumlarda cebri hareketin dolaylı olarak mağdura yönelik olduğunun kabulü gerekmektedir. Örneğin failin asıl iradesi mağdurun kolundaki çantaya yönelik olsa da bu sırada eşyasını korumaya çalışan mağdurun cebre maruz kalması söz konusu olacaktır. Nitekim Yargıtay⁵⁰ da benzer görüşte olup sanıkların mağdurun

---

45 Sulhi,Dönmezer,Kişilere ve Mallara Karşı Cürümler,15.Bası,İstanbul,Beta,2004,s.430

46 Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe,a.g.e.,s.593;Eryılmaz,a.g.e.,s.31;Centel/Zafer/Çakmut,a.g.e.,s.359

47 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.592; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.509

48 ‘‘...sanıkların basit itişmenin ötesinde müştekiyi malı teslimine veya alınmasına karşı koymamaya yetecek nitelikte ve ölçüde cebir veya tehdit kullanmadıkları, müştekinin yaralanmadığına dair kolluk ve aşamalarındaki istikrarlı beyanları, herhangi bir yaralanmaya dair sağlık raporunun dosyada bulunmayışı da dikkate alındığında; sanıkların eyleminin yağma suçunu oluşturduğu yönündeki tebliğname görüşüne iştirak edilmemiştir...’’ 13.CD. 27.03.2017 tarih, 2015/15164 E. 2017/3115 K.

49 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.594

50 6.CD., 13.10.2015 tarih, 2013/24983 E. 2015/43631 K.

kolundaki çantayı almak istediği ancak mağdurun direnerek karşı koyduğu sırada yere düşmesi sonrasında, sanıkların kolu kopan çantayı alıp olay yerinden uzaklaşmalarından ibaret olan olayda yağma suçunun oluştuğuna hükmetmiştir. Bu hususu halk arasında kapkaç olarak adlandırılan hırsızlık eylemiyle karıştırmamak gerekir. Eylem, direnç gösterilmeksizin malın çekip alınması suretiyle gerçekleşmişse yağma değil hırsızlık suçu söz konusu olacaktır.

TCK'nın 148. maddesinin 3. fıkrasında "*mefruz cebir*" kavramına yer verilmiştir. Söz konusu maddeye göre "*Mağdurun, herhangi bir vasıta ile kendisini bilmeyecek ve savunamayacak hale getirilmesi de, yağma suçunda cebir sayılır.*" Bu durum doktrinde "*varsayılan cebir, cebir karinesi*" olarak adlandırılmaktadır.⁵¹ Yargıtay mefruz cebirin tüm hallerinde ortak koşulun *mukavemet edememe (karşı koyamama)* olduğunu belirtmiştir.⁵²

Kişinin alkol, hap, uyuşturucu madde veya birtakım hipnoz yöntemleri ile kendisini bilmeyecek ve savunamayacak duruma getirilmesi bu madde kapsamında değerlendirilebilir.⁵³

TCK m.148/3 hükmünün uygulanabilmesi için kendisini bilmeyecek ve savunamayacak hale getirilme eyleminin, fail veya şerikleri tarafından yapılması gerekir. Örneğin başka bir kimse mağduru kendisini bilmeyecek ve savunamayacak hale getirmiş ancak fail bu durumdaki kişinin malını kendi yararına almış ise cebri

51 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.592; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.511

52 "*...Mefruz cebir olarak sıralanan tüm hallerde ve emsal gösterilen durumlarda mukavemet edememe (karşı koyamama) ortak koşuldur. Her mukavemet önce fikir,sonra eylem aşamasını içerir. Yani mağdurda karşı koyma fikri oluşacak sonra bu eyleme dönüşecektir. Diğer bir deyişle, mukavemet, fiile karşı koyma iktidarı olduğundan suçun oluşup oluşmadığının saptanması için mukavemet iktidarsızlığının belirlenmesi gerekir. Aldığı alkol sonunda, fikren ve eylemsel olarak mukavemet iktidarsızlığı bulunup bulunmadığı tartışılmalı ve mağdurun eyleme rızası olup olmadığı araştırılmalıdır. Mukavemet iktidarı ile hareket eden bir kimse, aldığı alkolün etkisi ile karşı koyamıyor ve karşı koyma fikrini eyleme dönüştüremiyorsa rızasının varlığından söz edilemeyeceğinden, mefruz cebirin koşul olarak gerçekleştiğinin kabulü gerekir...*" CGK, 13.04.1999 tarih, 1999/5-59 E. 1999/64 K.

53 Cankurt,a.g.m.,s.107;Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.592

eylemi gerçekleştiren fail olmadığından artık yağma suçu değil hırsızlık suçu gündeme gelecektir.⁵⁴

TCK'nın 148/3.maddesindeki haller esasında cebir kavramına dahil olmamakla birlikte kanun koyucu tarafından cebir sayılmaktadır. Bu nedenle söz konusu düzenlemenin yağma suçuna özgü olduğu unutulmamalıdır. Belirtilen haller, cebrin unsur ya da nitelikli hal olarak öngörüldüğü diğer suçlarda cebir sayılmayacaktır.⁵⁵

Tehdit de tıpkı cebir gibi TCK'da ayrı bir suç tipi olarak yer almaktadır. TCK'nın 106. maddesinde, '*Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehditte ise, mağdurun şikayeti üzerine, altı aya kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.*' şeklinde tanımlanmıştır.

Tehdit, failin gerçekleştirilmesini arzu ettiği bir şeyin yerine getirilmemesi durumunda bir kötülükte bulunacağını karşı tarafa belirtmesidir. Tehdide maruz kalan kişinin özgürce hareket edebilme iradesi etkilenmekte, iç huzuru bozulmakta, korku ve endişeye sevk edilmektedir.⁵⁶

Kanun tehdidin yönelebileceği değerleri saymıştır. Buna göre tehdidin, mağdurun kendisinin veya yakınının;

- *vücut dokunulmazlığına,*

-*cinsel dokunulmazlığına,*

-*mal varlığına,*

yönelik olması gerekmektedir. Bu değerler dışında kalan kişinin şerefi ve özel hayatı gibi değerlere yönelik eylemlerde yağma suçu söz konusu olmayacaktır. Doktrinde bunların da diğerlerinden daha az önemli olmadığı belirtilerek genişletici yorum yoluna gidilebileceği savunulmuştur.⁵⁷ Yargıtay⁵⁸ ise kanunilik ilkesinden

54 6.CD. 25.01.2007 tarih, 2006/15438 E. 2007/420 K.; Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4766

55 Artuk/Gökcen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.512

56 Centel/Zafer/Çakmut,a.g.e.,s.362

şaşmayarak bahsi geçen değerlere yönelik eylemlerin yağma değil şantaj suçuna vücut vereceği kanaatindedir.

Tehdide konu eylemin gerçekleşmesi ya da gerçekleşmemesi önem arz etmez. Önemli olan failin sarf ettiği sözlerin mağdur üzerinde ciddi bir korku ve endişe oluşturup oluşturmadığı hususudur. Tehdidin yaratmış olduğu etkinin objektif ve sübjektif ölçütlere göre tespit edilmesi gerekmektedir. Bu husus somut olayın koşullarına göre hakim tarafından belirlenecektir.⁵⁹ Yargıtay⁶⁰, sanığın zor kullanmadan ve tehdit etmeksizin para istediği sırada yakınının sanıktan korkarak para verdiği olayda, yağma suçunun oluşması için yasada öngörülen objektif olarak korkutucu söz ya da davranışın olmaması ve yakınının sübjektif korkusunun yağma suçunun oluşması için yeterli olmaması nedeniyle eylemin yağma değil hırsızlık suçunu oluşturduğunu belirtmiştir.

Tehdidin nasıl ve ne şekilde yapıldığının bir önemi bulunmamaktadır. Söz, yazı veya işaret ile yapılabilir. Önemli olan bir kötülük gerçekleştirileceği bilgisinin mağdura ulaşmasıdır.⁶¹

Tehdit, mağdura yönelik olabileceği gibi yakınına yönelik de olabilir. Kanundaki “*yakın*” kavramının kapsamı net olmamakla birlikte geniş olarak düşünülmelidir. Örneğin; kişinin aile bireyleri bu kapsama girdiği gibi sevgilisi, nişanlısı, çok yakın arkadaşı, öğrencisi vs. yakın kavramına dahildir.⁶² Ancak yakınlık duyduğu bir kişi olması şart olup kişinin hiç tanımadığı birine kötülük edeceğinden bahisle tehdit edilmesi halinde yağma suçu oluşmayacaktır. Bu durum doktrinde eleştirilmiş ve 765 sayılı Kanun’da tehdit fiilinin “*malın zilyedine veya cürüm mahallinde bulunan bir başkasına*” yönelmesi yeterli görülüşken 5237

---

57 Mahmut,Koca,5237 sayılı TCK’da Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlar,Kazancı Dergisi,2005,s.80; Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.597

58 6.CD. 08.05.2017 tarih, 2017/1890 E. 2017/1172 K.

59 Murat,Demiç,Yağma Suçu,Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi,Ankara,2014,s.18; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.503

60 6.CD. 14/02/2013 tarih, 2009/29360 E. 2013/2171 K.

61 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.596

62 Soyaslan,a.g.e.,s.403; Koca/Üzülmez,a.g.e.598

sayılı Kanun'da “yakın” kavramı tercih edilerek sınırlamaya gidilmesinin yağma suçuyla etkin mücadeleyi sekteye uğratacağı savunulmuştur.⁶³

Yukarıda bahsedildiği üzere iradeyi sakatlayan bir diğer durum olan “hile” kavramına yağma suçunun araç hareketleri arasında yer verilmemiştir. Bu nedenle suçun kanuni tanımında yer alan hareketlerin hile ile gerçekleştirilmesi halinde yağma suçu oluşmayacaktır. Nitekim Yargıtay⁶⁴, sanıkların hile ile eylemi gerçekleştirdikleri bir olayda, yağma suçundan değil hırsızlık ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarından sorumlu olacaklarına hükmetmiştir.

1.4.1.4.2. Cebir Ve Tehdidin Kullanılma Amacı Ve Gerçekleştirilmesi

Failin mağdura yönelmiş olduğu cebir veya tehdidin, kendisine veya bir başkasına fayda sağlamak maksadıyla bir malı teslim veya malın alınmasına karşı koymamaya zorlamak için icra edilmiş olması gerekmektedir. Cebir ya da tehdidin maksadı malın alınması olmalıdır. Cebir ya da tehdit ile malın alınması arasında amaçsal bir ilişki olması gerekmektedir. Bu amaca matuf olmayan cebir veya

63 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.598

64 “...Sanığın yanında bulunan Arman İşlek ve Seyfi İkiz isimli şahıslarla birlikte yakınanın bekçilik yaptığı Şişli Çiçer Otoparkına gece saat 03.30 sularında giderek otoparka araç bırakmak istediklerini söyleyip ücretini sordukları ve yakınan ile konuştuğundan sonra otoparktan ayrıldıkları, sanığın ve yanındakilerin bir süre sonra kullanımında olan çalıntı 34...5030 plakalı Volkswagen marka araçla otoparka gelip araçtan indikleri ve yakınandan aracı park etmesini istedikleri, şahısların hileli davranışlarına inanan yakınanın aracı otoparkta uygun bir yere çekmek için binmesini fırsat bilip sanıkların uzaktan kumanda sistemi ile otoparka kilitledikleri ve yakınanın araçtan çıkamadığı, otoparkın bekçisi olması sebebiyle otoparktaki tüm araç ve anahtarların zilyedi olan yakınanı araç içine hapseden sanık ile yanındakilerin bu koşullardan yararlanıp otoparkın yazıhane bölümünde bulunan anahtarlardan önce 34V... plakalı Mercedes marka otoparka ait anahtarı alıp, aracı çalıştırarak otoparktan çıkardıkları, ardından kısa bir süre sonra geri dönerek bu defa 34...375 plakalı Opel Vectra marka aracın anahtarını alıp araç ile otoparktan ayrıldıkları, yakınanın yaklaşık 1 saat araçta mahsur kaldıktan sonra otoparka gelen bir müşteri tarafından aracın camı kırılarak kurtarıldığı, bu şekilde sanık ve yanındakilerin cebir veya tehdit kullanmaksızın yakınanı hileli davranışlarla araca binmesini sağlayıp onu araçta mahsur bırakarak hürriyetini tahdit ettikleri ve haksız olarak ele geçirdikleri anahtarlarla araçları buldukları yerden almaları şeklinde gerçekleşen olayda...” 6.CD. 14.02.2013 tarih, 2013/11544 E. 2013/2976 K.

tehdit fiili yağma kapsamında değerlendirilmez.⁶⁵ TCK'da yer alan cebir veya tehdit suçları gündeme gelebilir. Örneğin, fail bir bakkala girerek bakkal sahibiyle kavga edip tehdit içerikli sözler sarf ederse bakkal sahibi failin gönlünü almak için ya da başından savmak için ona sattığı ürünlerden verirse, söz konusu mal tehdiye maruz kaldığı için verilmediğinden yağma suçundan söz edilemeyecektir. Çünkü mağdurun ürünü vermesinin sebebi maruz kaldığı tehdit değildir. Yargıtay⁶⁶ da araç hareketler ile malın alınması arasındaki amaçsal ilişkiye dikkat çekerek, sanığın herhangi bir malın teslimine yahut malın alınmasına karşı koymamaya yönelik maddi bir harekette bulunmadığı olayda, yağma değil hırsızlığa teşebbüs, kasten yaralama ve konut dokunulmazlığını ihlal suçlarının oluşacağına hükmetmiştir.

Fail, cebir ya da tehdidi malın alınmasından farklı bir amaçla kullanmış ancak bu cebir ya da tehdidin etkisiyle malı da almış olabilir. Bu durumda da yağma suçu oluşmayacaktır. Örneğin; fail mağdura cebir uygulamak suretiyle cinsel saldırıda bulunmuş, aynı zamanda cebrin yarattığı etkiyle mağdurun malını da almış ise söz konusu cebir doğrudan malın alınmasına yönelik olmadığı için yağma değil, cinsel saldırı ve hırsızlık suçları meydana gelecektir. Eğer fail cinsel saldırı fiilini gerçekleştirirken mağdurun kulağındaki altın küpeyi görse ve cebri hareketi devam ettirmeyken küpesini de alırsa bu durumda yağma suçu oluşacaktır.⁶⁷

Failin tehdit fiilini gerçekleştirmesinden bir süre sonra bu failin etkisiyle mağdurun malını alması halinde, arada amaçsal ilişki bulunduğu sürece yağma suçu oluşacaktır. Neticede bir tehdit eylemi mevcuttur. Ancak Yargıtay, çevrede herkesçe psikopat olarak tanınan sanığın, herhangi bir tehdit uygulamaksızın bu şekilde tanınmışlığının yarattığı korku vesilesiyle mağdurun malını aldığı olayda da yağma suçunun oluştuğuna hükmetmiştir.⁶⁸

---

65 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.602;Artuk/Gökcen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.512;Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4774

66 6.CD. 14.03.2016 tarih, 2013/31708 E. 2016/1818 K.

67 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.602

68 6.CD. 28.10.2009 tarih, 2007/22151 E. 2009/14144 K.; Artuk/Gökcen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.513

Türk Ceza Kanunu'nda kullanma hırsızlığı⁶⁹ düzenlenmişken kullanma yağması gibi bir kavrama yer verilmemiştir. Kimi zaman failin amacı tıpkı kullanma hırsızlığında olduğu gibi mal üzerinde kısa bir süre hakimiyet kurmak olabilir. Bu durumda failin, cebir veya tehdit kullanarak mağdurun malını geçici bir süreliğine alması halinde yağma suçunun oluşup oluşmayacağı doktrinde tartışılmıştır. Doktrindeki azınlık görüşe⁷⁰ göre; malı geçici bir süre kullanmak üzere alan failin amacı mülkiyete yönelik değil kullanmaya yöneliktir. Nitekim TCK'da kullanma yağması şeklinde bir düzenleme de mevcut olmadığından dolayı fail yağma suçundan değil, cebir ve hırsızlık suçlarından sorumlu tutulmalıdır.

Doktrindeki ağırlıklı görüşe⁷¹ göre ise, önemli olan cebir yada tehdit kullanmak suretiyle malın alınmış olmasıdır. Geçici bir süre kullanılıp iade edilmek üzere alınmasının bir önemi bulunmamaktadır. Zira geçici bir süre alınmış olsa da malın zilyedinin mal üzerindeki tasarruf olanağı kısıtlanmaktadır. Fail yağma suçundan cezalandırılacaktır. Yargıtay'ın ağırlıklı görüşle aynı yönde⁷² kararları bulunmakla birlikte; alacak-verecek meselesi nedeniyle sanıklarla katılanın kavga ettikleri sırada, sanıklardan birinin katılandan önce davranıp belindeki silahı aldığı, ertesi gün karakola giderek silahı teslim ettikleri olayda, sanıkların suça konu silahı mal edinmek ya da yararlanmak kastıyla almadıkları gerekçesiyle eylemlerinin yağma suçunu oluşturmayacağına hükmettiği içtihatları da mevcuttur.⁷³

---

69 TCK m.146 “Hırsızlık suçunun, malın geçici bir süre kullanılıp zilyedine iade edilmek üzere işlenmesi halinde, şikayet üzerine, verilecek ceza yarı oranına kadar indirilir. Ancak malın suç işlemek için kullanılmış olması halinde bu hüküm uygulanmaz.”

70 Tezcan/Erdem/Önok,a.g.e.,s.522

71 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.606;Artuk/Gökcen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.537;
Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe,a.g.e.,s589

72 “...Yerel Mahkeme kararında da değinildiği gibi olay yerinden kaçmak için sanığın bu şekilde hareket etmesi ve otoyolu geçici olarak elde etmesi gasp suçunun oluşmasına engel değildir, başka bir deyişle kullanma maksadı ile de olsa koşullarının varlığı halinde fiil gasp suçunu oluşturur...” CGK. 14.12.1981 tarih, 1981/1-345 E. 1981/424 K.

73 6. CD. 27.10.2005 tarih,2005/10644 E. 2005/9164 K.

1.4.1.5. Netice

Yağma suçu, söz konusu malın mağdur kişinin zilyetliğinden çıkması, bir başka ifadeyle fail tarafından malın alınmasıyla tamamlanır. Bu yönüyle cebir veya tehdidin başta ya da sonda kullanılmasının herhangi bir farkı bulunmamaktadır. TCK'nın 148. maddesinin gerekçesinde; “mal zilyedin tasarruf olanağı ortadan kalktığı anda alınmış olacağından bu ana kadar yapılan cebir veya tehdit hırsızlığı yağmaya dönüştürür” ifadesine yer verilmiştir. Başka bir deyişle, eğer mal fail tarafından alındıktan sonra cebir veya tehdide başvurulmuşsa artık burada yağma suçundan bahsedilemeyecektir.⁷⁴

Özellikle Yargıtay içtihatlarıyla hukukumuzda girmiş bir kavram da “*kesintisiz takip*” kavramıdır. Buna göre hırsızlık fiilini işleyen failin aralıksız ve kesintisiz şekilde takip edilmesi neticesinde hırsızlık eyleminin tamamlanamadığı durumda bu aşamaya kadar herhangi bir esnada fail tarafından cebir ve tehdit kullanılmış ise artık failin eylemi yağmaya dönüşecektir. Konuya ilişkin olarak Yargıtay, sanığın gece vakti yakınının evine girip pantolonunun cebinden 500 TL aldıktan sonra yakının tarafından fark edilmesi üzerine kaçmaya başladığı, alt katta yakalandığında yakına bıçak çektiği ancak yakının ve kardeşi tarafından etkisiz hale getirildiği olayda eylemin yağma suçunu oluşturacağını belirtmiştir.⁷⁵

Hırsızlık suçundan farklı olarak yağma suçunda, failin mal üzerinde hakimiyet (egemenlik) kurması şart olmayıp mağdurun var olan hakimiyetini kaybetmesi, fail tarafından “malın alınması” yeterli sayılmaktadır.⁷⁶

Fail tarafından cebir veya tehdidin kullanılması ile malın teslimi arasında zaman aralığı olması durumunda yağma suçunun oluşup oluşmayacağı hususu tartışma konusu olmuştur. Bir görüşe göre; 5237 sayılı TCK'da bu konuda bir

⁷⁴ Tezcan/Erdem/Önok, a.g.e., s.522

⁷⁵ 6. CD. 24.01.2013 tarih, 2013/29916 E., 2013/1161 K.

⁷⁶ Nevzat, Toroslu, Ceza Hukuku Özel Kısım, Ankara, Savaş, 2018, s.151; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, a.g.e., s.513; “...*paranın alınıp cebrin uygulanması ile yağma suçunun tamamlandığı gözetilmeden, paranın henüz hakimiyet alanına sokulmadığından tamamlanmadığı biçimindeki gerekçeyle sanık hakkında TCK'nın 35. maddesi uygulanarak eksik cezaya hükmolunması...*” 6.CD. 27.06.2012 tarih, 2011/20364 E. 2012/12886 K.

düzenlemeye yer verilmemesi sebebiyle cebir veya tehdidin kullanılması ile malın teslimi arasında zaman farkı varsa yağma suçu oluşmayacak ancak cebir veya tehdit suçu söz konusu olabilecektir. Yani malın alınması ya da teslimi süreci, cebir veya tehdit hareketini takip etmelidir.⁷⁷

Diğer bir görüş⁷⁸ ise, cebir veya tehdidin uygulanması ile malın teslimi arasındaki illiyet (nedensellik) bağına vurgu yapmaktadır. Buna göre; mal, cebir veya tehdit ile aynı zamanda ya da cebir veya tehdidin hemen akabinde teslim edilebileceği gibi aradan zaman geçtikten sonra da teslim edilebilir. Önemli olan mağdurun cebir veya tehdidin sonucu olarak malı teslim etmesi ve olayın bir bütünlük arz etmesidir.

Bir başka görüş⁷⁹ ise cebir ve tehdit arasında ayrıma giderek konuya açıklık getirmektedir. Buna göre; yağma suçu bir zarar suçudur ve bu nedenle diğer zarar suçlarında da olduğu üzere hareketin yapılması ile neticenin meydana gelmesi arasında bir zaman aralığı olması muhtemeldir. Cebir direkt olarak mağdura fiziksel bir müdahale niteliğinde olduğundan cebrin uygulanması ile malın tesliminin aynı anda olması gerekmektedir. Ancak tehdit uygulanması durumunda aradan belli bir zaman geçtikten sonra mal teslim edilse dahi yağma suçu oluşacaktır. Çünkü tehdit eylemi telefon, e-mail veya mektup gibi vasıtalarla da gerçekleştirilebileceğinden malın teslimi ile tehdit eylemi arasında nedensellik bağı bulunduğu sürece bu gibi durumlarda da fail yağma suçundan sorumlu tutulabilecektir. Yargıtay'ın da benzer kanaatte olduğunu söylemek mümkündür. Belli aralıklarla katılanı “*Ailene zarar veririm, seni yok ederim, kız kardeşini dağa kaldırım*” şeklinde tehdit edip sonunda istediği parayı alan sanığın yağma suçundan mahkumiyetine karar verilmesi gerektiğine hükmetmiştir.⁸⁰

1.4.2. Manevi Unsur

Yağma suçunun manevi unsuru kasttır. Kasıtlı işlenebilen bir suçtur. Taksirle işlenemez. Kasıt kavramı bilme ve istemeyi içermektedir. Buna göre fail, bilerek ve

77 Centel/Zafer/Çakmut,a.g.e.,s.346

78 Özbek,a.g.e.,s.1054; Soyaslan,a.g.e.,s.409; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.513

79 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4778; Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.604

80 6.CD. 17.10.2006 tarih, 2004/8190 E. 2006/9910 K.

isteyerek mağdura cebir veya tehdit uygulamalı ve bu da malın teslimine ya da alınmasına ilişkin olmalıdır. Kasıt hem cebir veya tehdidi hem de malın alınmasını içermelidir.⁸¹

Suçun kanuni tanımında kast haricinde başka bir manevi unsur öngörülmemiştir. Bu nedenle cebir veya tehditle malın alınmasının hangi maksatla yapıldığının suçun oluşması bakımından bir öneminin bulunmayacağı savunulabilecek ise de doktrindeki ağırlıklı görüşe⁸² göre, yağma suçunda özel kast da aranmaktadır. Fail faydalanma kastıyla hareket etmelidir. Zira yağma suçu bileşik bir suç olması nedeniyle hırsızlık suçu da bu suçun unsuru olduğundan dolayı korunan hukuki değerler de nazara alındığında faydalanma kastının aranması yerindedir. Yargıtay'ın da bu görüşte olduğunu söylemek mümkündür.⁸³

Failin amacının yararlanma olması yeterli olup suçun oluşabilmesi için fiilen yararlanmış olup olmamasının önemi bulunmamaktadır.⁸⁴

Suçun olası kastla işlenmesine bir engel yoktur. Bu durumda failin cezasından TCK'nın 21/2 maddesi uyarınca indirim uygulanacaktır.⁸⁵

1.4.3. Hukuka Aykırılık Unsuru

Hukuka aykırılık, fail tarafından işlenen bir eyleme hukuk düzeni tarafından izin verilmemesi, eylemin himaye edilmemesi anlamına gelmektedir.⁸⁶

81 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.605; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.536

82 Soyaslan,a.g.e.,s.410; Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.605; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.536; Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4783

83 ‘‘...Yağma suçunun oluşması için failin zorla aldığı malda sahiplenme veya ondan yararlanma iradesini taşıması gerekir...’’ 6.CD. 25.11.1982 tarih,1982/9231 E. 1982/8767 K.; ‘‘...Failin mağdura yönelttiği cebir ya da tehdidi, kendisi veya başkasına yarar sağlamak amacıyla malı teslimine veya alınmasına karşı koymamaya zorlamak amacıyla gerçekleştirmiş olması gerekir...’’ CGK 29.03.2016 tarih, 2015/13-280 E. 2016/147 K.

84 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4784; Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.605

85 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.605; Mustafa,Albayrak,Türk Ceza Kanunu Öz Kitap,Ankara,Adalet, 2012, s.548; Sedat,Bakıcı/Gürsel,Yalvaç,5237 sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Özel Hükümler 2,Ankara,Adalet,2008,s.271; Aksi yönde, Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, a.g.e.,s.536

86 Taneri,a.g.e.,s.37

Yağma suçunda, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunumuzda öngörülen genel hukuka uygunluk sebepleri haricinde özel bir hukuka uygunluk sebebi ihdas edilmemiştir. Bu nedenle genel hukuka uygunluk sebepleri dikkate alınarak değerlendirme yapmak doğru olacaktır.

TCK'nın 24. maddesinde *“Kanunun hükmü ve amirin emri”* düzenlenmiştir. Buna göre; *“Kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmez. Yetkili bir merciden verilip, yerine getirilmesi görev gereği zorunlu olan bir emri uygulayan sorumlu olmaz.”* Bu hukuka uygunluk sebebinin yağma suçunda uygulanması mümkündür. Örneğin; hukuka uygun bir talimat üzerine bir kimsenin cep telefonuna el koyan kolluk personelinin eylemi ile borcunu ödemediği için şahsın eşyasını haceden icra müdürünün eyleminde hukuka uygunluk sebebinin var olduğu görülmektedir.⁸⁷

Meşru savunma TCK'nın 25/1 maddesinde düzenlenmiştir. Hükme göre; *“Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hal ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.”* Buna göre fail, meşru savunmanın şartları oluştuğu takdirde mağdurun eşyasını cebir veya tehdit ile almış ise hakkında ceza tayin edilmeyecektir. Örneğin kendisine ateş etmek üzere olan kişinin silahının elinden alınması bu kapsamda değerlendirilebilir.⁸⁸ Ayrıca zikredilen örnekte yukarıda yer verdiğimiz üzere faydalanma kastından da söz edilemeyeceğini belirtmek isteriz.

TCK'nın 26/1 maddesinde, *“Hakkını kullanan kimseye ceza verilmez”* hükmü yer almaktadır. Yağma suçunda bu hüküm, *“Hukuki bir ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla yağma”* düzenlemesinin yer aldığı TCK'nın 150/1 maddesiyle birlikte değerlendirilmelidir. Buna göre bu hususun yağma suçunda hukuka uygunluk sebebi teşkil edeceği söylenemez. Zira daha az cezayı gerektiren hal söz konusudur.⁸⁹ Anılan maddeye göre fail, yağma suçundan sorumlu tutulamayacaksa da tehdit ya da kasten yaralama suçlarından sorumluluğu söz konusu olacaktır.

87 Ali,Parlar/Muzaffer,Hatipoğlu,Türk Ceza Kanunu Yorumu,Cilt 3,İstanbul,Seçkin,2008,s.2272

88 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4784; Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.607

89 Artuk/Gökcen/Alşahin/Çakır, a.g.e.,s.539

“İlgilinin rızası” ise TCK’nın 26/2. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; “Kişinin üzerinde mutlak surette tasarruf edebileceği bir hakkına ilişkin olmak üzere, açıkladığı rızası çerçevesinde işlenen fiilden dolayı kimseye ceza verilmez.” Bu hukuka uygunluk sebebinin yağma suçunda var olduğu söylenemeyecektir. Zira yağma suçunda mağdurun malının rızası hilafına alınması suçun bir unsuru olduğundan rızanın varlığı halinde suçtan söz edilmeyecektir.⁹⁰

Her ne kadar hukuka uygunluk sebebi değil kusurluluğu ortadan kaldıran hal niteliğinde olsa da “zorunluluk hali” kavramına değinmekte fayda vardır. TCK’nın 25/2. maddesinde zorunluluk hali; “Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.” şeklinde düzenlenmiştir. Yağma suçunda, hırsızlık suçunun aksine özel bir zorunluluk haline yer verilmemiştir. TCK’nın 147. maddesinde “Hırsızlık suçunun ağır ve acil bir ihtiyacı karşılamak için işlenmesi halinde, olayın özelliğine göre, verilecek cezada indirim yapılabileceği gibi, ceza vermekten de vazgeçilebilir.” şeklindeki düzenlemeyle somut olayın özelliğine göre hakime takdir hakkı verilmiştir. Yağmada ise bu şekilde bir durum söz konusu olduğunda genel düzenleme olan TCK m. 25/2 uygulama alanı bulabilecektir.⁹¹ Örneğin; trafik kazası neticesinde yaralananları hastaneye yetiştirmek için yoldan geçen bir arabanın durdurulması ve sürücünün direnmesine rağmen arabasının zorla alınarak yaralıların hastaneye götürülmesi eyleminde zorunluluk halinden söz etmek mümkündür.⁹²

1.5. YAĞMA SUÇUNUN NİTELİKLİ HALLERİ

1.5.1. Genel Olarak

Nitelikli yağma olarak da adlandırılan yağma suçunun nitelikli halleri TCK’nın 149. maddesinin 1. fıkrasında 8 bent halinde sıralanmıştır. Yağma suçunun bu

---

90 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4785; Kuzudişli,a.g.e.,s.53; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, a.g.e.,s.539

91 Demiç,a.g.e.,s.28

92 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.607

maddede sayıldığı şekillerde işlenmesi durumunda kanun koyucu tarafından cezanın alt ve üst sınırlarının artırıldığı görülmektedir. TCK'nın 150. maddesinde ise ileride ayrıntılı olarak bahsedeceğimiz daha az cezayı gerektiren nitelikli hallere yer verilmiştir.

TCK'nın 149. maddesinin 2. fıkrasında ise kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış halinin meydana gelmesine ilişkin olarak gerçek içtima hükmü düzenlenmiştir.

Yağma suçunun nitelikli halleri; ‘*Yağma suçunun;*

a) Silahla,

b) Kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle,

c) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

d) (Değişik: 18/6/2014-6545/64 md.) Yol kesmek suretiyle ya da konutta, işyerinde veya bunların eklentilerinde,

e) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,

f) Var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak,

g) Suç örgütüne yarar sağlamak maksadıyla,

h) Gece vaktinde,

İşlenmesi halinde, fail hakkında on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.’’

şeklinde hüküm altına alınmıştır.

1.5.1.1. Yağma Suçunun Silahla İşlenmesi (149/1-a)

Silah deyiminden ne anlaşılması gerektiği TCK m.6/1-f’de düzenlenmiştir. Buna göre; ‘*Silah deyiminden;*

1. Ateşli silahlar,

2. Patlayıcı maddeler,

3. Saldırı ve savunmada kullanılmak üzere yapılmış her türlü kesici, delici veya bereleyici alet,

4. Saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler,

5. Yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddeler, anlaşılır.’’

Silahın birçok suçta olduğu gibi yağma suçunda da nitelikli hal olarak kabul edilmesinin sebepleri; mağdurda yarattığı korkunun etkisinin fazlalığı, faile cesaret vermesi ve fiilin icrasında sağladığı kolaylıktır.⁹³

Madde gerekçesinde de belirtildiği üzere silahın cebir yada tehdit amacıyla kullanılmasının bir önemi yoktur. Önemli olan failin bir şekilde silahın korkutucu gücünden yararlanmış olmasıdır. Bu, failin silah ile mağduru yaralaması şeklinde olabileceği gibi silahı doğrultması ya da göstermesi biçiminde de olabilir. Silah mağdur üzerinde etki yaratmalı, mağdur tarafından fark edilmelidir.⁹⁴ Silahın bozuk ya da boş olması, oyuncak olması veya herhangi bir sebeple işlevini yerine getirip getirmemesinin önemi bulunmamaktadır. Önemli olan husus mağdur üzerinde silahın korkutucu etkisinin gerçekleşmesidir.⁹⁵

Yargıtay’ın konuya ilişkin birçok içtihadında yer verildiği üzere; sopa, demir çubuk, tiner, eter, kırık şişe, ıstaka, parfüm gibi materyaller de silah kapsamında sayılmıştır.⁹⁶

1.5.1.2. Yağma Suçunun Kişinin Kendisini Tanınmayacak Bir Hale Koyması Suretiyle İşlenmesi (149/1-b)

Yağma suçunun, kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle işlenmesi nitelikli hal olarak düzenlenmiştir. Bu durumun nitelikli hal kabul

93 Centel/Zafer/Çakmut,a.g.e.,s.349

94 Cankurt,a.g.m.,s.13

95 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4822; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.524

96 ‘‘ Sanıkların yağma suçunu, yakınının gözüne parfüm sıkıp etkisiz kılarak darp etmek suretiyle işlediklerinin anlaşılması karşısında, 5237 sayılı yasanın 149/1-c bendinin yanısıra (a) bendi ile de uygulama yapılması gerektiğinin düşünülmemesi...’’ 6.CD. 30.05.2013 tarih, 2013/16164 E. 2013/12948 K.

edilmesinin iki sebebi vardır. Birincisi, mağdurun yoğun bir korku hissetmesine sebep olmasıdır. İkincisi ise suçun failinin teşhisindeki zorluktur.⁹⁷

Bu bentte failin fiziksel görünümünde değişiklik yapması kastedildiği gibi yüz yüze yapılmayan tehdit fiileri de bu kapsamda değerlendirilir. Zira madde gerekçesinde tehdidin mektupla yapılması durumunda, mektubun imzasız olması, korku salmış bir kişinin ismi ile veya rumuzla ya da sahte imza ile imzalanmış olması durumunda da bu nitelikli halin söz konusu olacağı açıklanmıştır.⁹⁸ Doktrinde madde gerekçesinde bahsedilen durumların bu nitelikli hal kapsamında değerlendirilemeyeceği, bunun kanunilik ilkesine aykırı olduğu savunulmaktadır.⁹⁹

Bu nitelikli hale, failin başına çorap geçirmesi, kar maskesi takması, karşı cins gibi giyinmesi, takma saç-sakal takması, özel makyaj yöntemleri uygulaması gibi durumlar örnek olarak verilebilir.¹⁰⁰

Faildeki değişiklik suçun işlenmeye başlamasından önce gerçekleşmelidir. Suçun icra hareketlerine başlanmış ve mağdur tarafından failin gerçek yüzü fark edilmişse artık fail kendisini gizlese de bu nitelikli hal uygulanmayacaktır.¹⁰¹

Yağma suçunun iştirak halinde işlenmiş olması durumunda faillerden yalnızca biri kendisini tanınmayacak hale koymuş ise diğer failer açısından da bu nitelikli hal uygulanabilecek midir? Bu konuda doktrinde görüş birliği yoktur. Bir görüşe¹⁰² göre;

97 Tezcan/Erdem/Önok,a.g.e.,s.526

98 TCK m.149 Gereğçesi; ‘‘...yakınanın kapısının önüne , kendi adını belirtmeden veya kim olduğuna dair bir ifade kullanmadan imzasız mektup bırakıp tehdit ederek para isteyen samğın eyleminin 5237 sayılı TCK'nın 149/1-b maddesindeki suçı oluşturduğu gözetilmeden...’’ 6.CD. 20.03.2014 tarih,2011/19880 E. 2014/4836 K.

99 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.616

100 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4825;Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.615;Artuk/Gökcen/Alşahin/Çakır,a.g.e., s.525

101 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.616; Artuk/Gökcen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.525; Hüseyin,Eker,Yağma Suçları,Ankara,Adalet,2014,s.146; ‘‘...sanık Devrim'in kafasına , yakından Mevfuz'la konuştuğu sırada çorap geçirdiği, olayda tanınmama koşulu gerçekleşmediği halde hükümde b bendine yer verilmesi karşı temyiz olmadığından bozma nedeni yapılmamıştır...’’ 6.CD. 05.02.2007 tarih, 2007/6061 E. 2007/1007 K.

102 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.616; Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4825

faillerden sadece bir tanesi kendini bu hale koymuş ise bunu bilen tüm fail ve suç ortakları için bu nitelikli hal uygulanacaktır. Yargıtay da bu kanaattedir.¹⁰³ Diğer görüş¹⁰⁴ ise bu nitelikli halin yalnızca kendisini tanınmayacak hale sokan fail hakkında uygulanacağını, diğer fail ya da şeriklerin bu halden etkilenmeyeceğini, bu nitelikli halin suçu özgü suç vasfına getirdiğini savunmaktadır.

Bu nitelikli halin uygulanabilmesi için failin kendisini tanınmayacak hale sokması yeterli olup mağdurun faili tanımaması gibi bir şart söz konusu değildir. Başka bir ifadeyle fail mağdur tarafından tanınmış olsa dahi yine de bu hüküm tatbik edilebilecektir.¹⁰⁵

1.5.1.3. Suçun Birden Fazla Kişi Tarafından Birlikte İşlenmesi (149/1-c)

Suçun birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesinin nitelikli hal kabul edilmesinin temelinde, mağdurun kendisini savunmasının zorluğu ve yönelen ihlalin yoğunluğu yatmaktadır.¹⁰⁶

765 sayılı TCK'da bu nitelikli halin uygulanabilmesi için aynı zamanda silahlı olma şartı da aranmaktaydı. Ancak 5237 sayılı TCK'da bu şart yer almamakta olup suçun silahla işlenmesi ayrı bir bentte nitelikli hal olarak bulunmaktadır.

“*Birden fazla*” kavramı, en az iki kişiyi ifade etmektedir. TCK 149/1-c hükmü yalnızca birden fazla kişiyi yeterli görmemiş aynı zamanda “*birlikte*” ifadesine de yer vermiştir. Madde gerekçesinde de açıklandığı üzere; bu nitelikli halin varlığı için yağma suçunu iki veya daha fazla kişinin müşterek fail olarak işlemesi gerekir. İki veya daha fazla kişinin suçu birlikte işlemesi halinde bir iştirak ilişkisi vardır ve bu kişilerin hepsi müşterek faildir. Ancak suçun iştirak halinde işlenmesine rağmen, müşterek faillik ilişkisinin bulunmadığı durumlarda, örneğin diğer suç ortaklarının

---

103 “*Sanık ... Yıldız'ın, yüzünü atkı ile kapatarak kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle, geceleyin 19.15 sıralarında ve işyerinde yağma suçunu diğer sanığın azmettirmesi ve yönlendirmesiyle işlediğinin anlaşılması karşısında, sanıkların eyleminin 149/1. fıkrasının b,d ve h bentlerine uyduğu gözetilmeyerek...*” 6. CD. 15.01.2013 tarih, 2013/19973 E. 2013/209 K.

104 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.616

105 Eryılmaz,a.g.e.,s.51; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.525

106 Tezcan/Erdem/Önok,a.g.e.,s.526;Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.526;Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.

azmettiren veya yardım eden olması hallerinde, bu nitelikli unsur dolayısıyla cezada artırım yapılamayacaktır.¹⁰⁷

Suçun birden fazla kişi tarafından işlenmesine karşın mağdurun faillerin hepsini görmüş olması şart mıdır? Bu konuda doktrinde fikir birliği bulunmamaktadır. Bir görüşe¹⁰⁸ göre; önemli olan husus faillerin birbirlerinden aldıkları cesarettir. Bu nedenle mağdurun tüm failleri görmesi şart değildir. Mağdur tümünü görmese dahi nitelikli hal uygulanabilecektir. Diğer bir görüşe¹⁰⁹ göre ise; önemli olan suçun birden fazla kişi tarafından işlenmesinin mağdur üzerinde oluşturacağı zorlayıcı etkidir. Her ne kadar birden fazla kişi tarafından işlenmiş olsa da eğer mağdur yalnızca birini görmüş ise mağdur üzerinde ekstra bir zorlayıcı etki bulunmadığından bu nitelikli hal söz konusu olmayacaktır.

Suçun işlenmesi sırasında faillerin tümünün cebir ya da tehdit uygulaması veya mal alınırken hepsinin birlikte alması şart değildir. Bir fail cebir uygularken diğerinin malı alması durumunda da nitelikli hal uygulama alanı bulacaktır. Önemli olan husus faillerin suçun işlenmesinde birlikte hakimiyet kurmalarıdır.

1.5.1.4. Suçun Yol Kesmek Suretiyle Ya Da Konutta, İşyerinde Veya Bunların Eklentilerinde İşlenmesi (149/1-d)

Bu nitelikli hal, seyahat özgürlüğü ve güvenliği ile özel hayata ilişkin huzur ve güvenliğe yasa koyucu tarafından verilen önem nedeniyle ihdas edilmiştir.¹¹⁰

Suçun yol kesmek suretiyle işlenebilmesi için; mağdurun yoldan geçmesi beklenerek ve geçme hürriyeti sınırlandırılarak önünün kesilmesi gerekmektedir. Yargıtay'a göre, önceden engeller konularak ya da tertibat alınarak mağdurun yolu kesilmelidir. Arkadan mağdura yaklaşılarak zor kullanılması halinde söz konusu bendin uygulanması mümkün olmayacaktır.¹¹¹ Yine failin mağdur ile tesadüfen karşılaşması halinde de bu nitelikli hal uygulanamayacaktır. Yolun kesildiği sürenin

107 TCK m.149 gerekçesi; 6.CD. 03.06.2013 tarih, 2013/6506 E. 2013/13056 K.

108 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4827

109 Necati,Meran,Hırsızlık Yağma Malvarlığına Karşı Suçlar,Ankara,Seçkin,2011,s.174

110 Toroslu,a.g.e.,s.156; Artuk/Gökcen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.527

111 6. CD. 21.11.2011 tarih, 2011/11055 E. 2011/45800 K.

uzun ya da kısa olması, yolun işlek olup olmaması, şehir içi veya şehirlerarası olması nitelikli halin uygulanmasında önem teşkil etmez.¹¹²

Suçun yol kesmek suretiyle işlenmesi durumu aynı zamanda kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunu da bünyesinde barındırmaktadır. Çünkü mağdur kısa süreliğine de olsa bir yere gitmekten mahrum bırakılmaktadır. Ancak birleşik (mürekkep) suç söz konusu olduğundan ayrıca bu suçtan ceza tayini yoluna gidilemeyecektir.¹¹³

Suçun konutta, işyerinde veya bunların eklentilerinde işlenmesi hali de nitelikli hal olarak düzenlenmiştir. Hükümde yer alan “veya bunların eklentilerinde” ibaresi, 6545 sayılı Kanun ile madde metnine eklenmiştir. Söz konusu ibare kanun metnine eklenmeden önce, eklenti kavramına dahil olan yerlerde işlenen yağma suçu Yargıtay tarafından nitelikli yağma olarak kabul edilmemekteydi.¹¹⁴ Eylemin yaptırımının tam olarak sağlanması bakımından kanun koyucu tarafından bu eksikliğin giderilmesi yerinde olmuştur.

Bentte yazılı konut ve işyeri kavramlarını, TCK’nın 116. maddesinde düzenlenen konut dokunulmazlığını ihlal suçundaki konut ve işyeri kavramlarıyla aynı manada değerlendirmek gerekmektedir. Yargıtay da bu görüşte olup sadece evde değil, mağdurun konakladığı otel odasında gerçekleşen yağma eyleminde de nitelikli halin uygulanacağına karar vermiştir.¹¹⁵

---

112 Tezcan/Ertem/Önok,a.g.e.,s.527;Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.617;Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.527; Kuzudişli,a.g.e.,s.95

113 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4829

114 “...suç tarihi itibariyle olayın gerçekleştiği yerin konutun eklentisi niteliğinde olduğu, 6545 sayılı Kanun’un 64. maddesiyle yapılan değişiklik öncesi 5237 sayılı TCK’nın 149. maddesinin 1.fikrasının d bendinde yer alan mevcut düzenlemede “yol kesmek suretiyle ya da konut veya işyerinde” ibaresine yer verilip ayrıca “eklentiden” bahsedilmemesi nedeniyle, sanığın eylemine uyan 148. madde yerine, suçun nitelikli hali olan 149/1-d madde ile de uygulama yapılarak fazla ceza tayini...” 6.CD. 09.06.2016 tarih, 2013/31069 E. 2016/5644 K.

115 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.617; 6. CD. 31.01.2007 tarih, 2007/10487 E. 2007/754 K.; “...Yağma suçunun cezaevinin içerisinde işlendiği ve bu nedenle eylemin TCK’nın 149/1-d maddesine uyduğu düşünülmeyen aynı yasanın 148/1. maddesi ile uygulama yapılması...” 6.CD. 25/02/2019 tarih, 2016/4836 E. 2019/1092 K.

Tıpkı suçun yol kesmek suretiyle işlenmesi halinde olduğu gibi konutta, işyerinde veya bunların eklentilerinde işlenmesi durumunda da birden fazla suç karşımıza çıkmaktadır. Zira konut ve işyeri dokunulmazlığının ihlali suçu da gündeme gelmektedir. Ancak az önce belirttiğimiz üzere bileşik suç hükümleri gereğince yalnızca yağma suçundan hüküm verilecektir.¹¹⁶

Nitelikli halin söz konusu olabilmesi için cebir, tehdit ve malın alınması eylemlerinin herhangi birinin konut, işyeri veya eklentilerinde gerçekleşmiş olması yeterlidir. Yine bahsi geçen yerlere rıza ile girilip girilmediğinin önemi yoktur. Zira yağma suçunun icrasına başlandığında önceden rıza var olsa da geçerliliği kalkacaktır.¹¹⁷

Fiilin gerçekleştiği yerin mağdura ait olup olmadığının herhangi bir önemi bulunmamaktadır. Konut veya işyeri gerek faile gerek mağdura gerekse üçüncü bir kişiye ait olabilir. Zira söz konusu bentte suçun işlendiği yerin mağdura ait olması şart koşulmamıştır. Nitekim Yargıtay da bu görüştedir.¹¹⁸ Doktrindeki bir görüşe göre ise; bu nitelikli halin uygulanmasındaki amaç mağdurun konut ve işyeri dokunulmazlığının ihlalinin önüne geçilmesi olduğundan, suçun mağdura ait

---

116 “...suçun konutta veya işyerinde işlenmesi durumu yağma suçunun ağırlaştırıcı nedeni olarak öngörülmesi karşısında; yağma suçunun unsuru olduğu gözetilmeden, sanıklar hakkında ayrıca konut dokunulmazlığını ihlal etme suçundan da mahkumiyet kararı verilmesi...” 6.CD. 29.03.2017 tarih, 2016/5491 E. 2017/757 K.

117 Tezcan/Erdem/Önok,a.g.e.,s.460

118 Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.529; Eker,a.g.e.,s.159; Suat,Çalışkan,Yağma Suçunda Konut Kavramının Kapsamı, <https://www.hukukihaber.net/yagma-sucunda-konut-kavraminin-kapsami-makale.6593.html>, (Erişim tarihi:26.03.2019); “Suçun işlendiği konut veya işyeri mağdura ait olabileceği gibi, sanığa veya üçüncü bir kişiye de ait olabilir. Bentte mağdurun konut veya işyerinden bahsedilmediğinden, suçun konut veya işyeri niteliğine sahip bir yerde işlenmesi bu nitelikli halin uygulanması için yeterlidir.” CGK 27.01.2009 tarih, 2008/6-203 E. 2009/3 K.; “... yağma suçuna konu olan paranın mağdurdan sanığın oturduğu konutta alınmaya teşebbüs edilmesi nedeniyle TCK'nın 149/1-d maddesi ile hüküm kurulması gerekirken, anılan yasanın 148/1 maddesi ile hüküm kurulması...” 6. CD. 13.02.2012 tarih, 2009/16370 E. 2012/2074 K.

olmayan işyeri veya konutta işlenmesi durumunda TCK 149/1-d hükmü uygulanmamalıdır.¹¹⁹

1.5.1.5. Suçun Beden Veya Ruh Bakımından Kendisini Savunamayacak Durumda Bulunan Kişiye Karşı İşlenmesi (149/1-e)

Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişi fail karşısında daha dezavantajlı bir konumda olacağından eylemin yaptırım etkisinin artırılması maksadıyla bu nitelikli hal kabul edilmiştir.

Bu nitelikli halin uygulanabilmesi için mağdurun faile karşı mukavemette bulunamaması gerekmektedir. Mağdurun kendisini savunamayacak durumda olmasının sürekli veya geçici olmasının herhangi bir önemi yoktur.¹²⁰ Ayrıca mağdurun kendini savunamayacak durumda olması halinin, kendisine uygulanacak olan cebir ve tehdidi algılamasına engel olacak düzeyde olmaması gerekir. Aksi durumda suçun basit hali dahi oluşmayacaktır.

Beden veya ruh bakımından kendini savunamama hali; yaş küçüklüğü, engellilik, ameliyatlı olma, yatalak olma, ileri yaşta olma, felçli olma, akıl hastalığı veya uyuşturucu almış olma gibi nedenlerle olabilir.¹²¹

Yaş küçüklüğü bağlamında bakıldığında Yargıtay 6. Ceza Dairesi'nin 12 yaşından küçük mağdurlarda bu nitelikli halin uygulanacağına işaret ettiği anlaşılmaktadır. 12 yaşından büyük mağdurlarda ise yalnızca yaş bir kriter olarak yeterli görülmemekte olup somut olayın özelliğine göre mağdurun beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda olup olmadığı tespit edilmelidir. Hakim gerektiği takdirde bu hususun tespiti için Adli Tıp raporu aldırma yoluna gidebilecektir.¹²²

---

119 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4833; Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.616;

120 Centel/Zafer/Çakmut,a.g.e.,s.353

121 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4834; Artuk/Gökcen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.530

122 Parlar/Hatipoğlu,a.g.e.,s.2300;Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.619; “...TCK 149/1-e bendinin, 1939 doğumlu katılanın yalnızca yaşı gözetilerek uygulanamayacağı, bu nedenle ilgili bendin uygulama koşulunun ne şekilde gerçekleştiği açıklanmadan...” 6.CD. 04.10.2005 tarih, 2005/16325 E. 2005/8618 K.; “...Suç tarihinde 13 yaşında olan yakınının, beden ve ruh bakımından kendini savunamayacak durumda olduğuna ilişkin kanıtlar yerinde gösterilip,

Bu nitelikli halin uygulanabilmesi için gerekli olan en önemli şart, mağdurun beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak hale gelmesinde failin bir rolünün bulunmamasıdır. Mağdur, fail tarafından bu duruma getirilmemiş olmalıdır. Nitekim fail tarafından mağdura yönelik olarak bu kapsamda yapılacak eylemler cebir kapsamında değerlendirileceğinden fail yağma suçunun basit halinden sorumlu olacaktır.¹²³

Suç doğrudan doğruya kendini savunamayacak durumda olan mağdura karşı işlenmelidir. Örneğin failin üç yaşındaki bir çocuğu kaçırdıktan sonra babasından telefonla para isteyip vermediği takdirde çocuğu öldüreceğini söylediği olayda fail yağma suçunu babaya karşı işlediği için nitelikli hal söz konusu olmayacaktır.¹²⁴

Sağır ve dilsiz olan mağdurlar da konuşamamaları ve rahatça yardım isteyememeleri sebebiyle kendilerini savunamayacak durumda olmalarından dolayı bu nitelikli hal kapsamında değerlendirilmelidir.¹²⁵

1.5.1.6. Suçun Var Olan Veya Var Sayılan Suç Örgütlerinin Oluşturdukları Korkutucu Güçten Yararlanılarak İşlenmesi (149/1-f)

Bu durumun nitelikli hal olarak kabul edilmesinin sebebi, mağdurda birden çok kişi tarafından bir kötülük yapılacağı hissi uyandırmasıdır. Failin bu korkutucu güçten yararlanması mağdurun maruz kaldığı cebir ve tehdidin etkisini daha da artıracaktır.¹²⁶

Bir yapılanmanın suç örgütü niteliğine sahip olup olmadığı hususu TCK'nın 220. maddesine göre belirlenecektir. Somut olayda bu niteliklerin varlığı söz konusu değilse genel iştirak hükümleri gündeme gelebilecektir.

mahkemenin gözlemleri de tutanağa yansıtılıp tartışılmadan sanık hakkında 149/1-e fıkrası ile uygulama yapılması...” 6.CD. 17.05.2007, 2007/11103 E. 2007/6126 K.

123 Eker,a.g.e.,s.171; Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4834; Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.619; “...saniğin yakıncıya uyuşturucu madde içeren iğne enjekte ederek onu beden ve ruh bakımından savunamayacak hale getirmesinin yağma suçunun cebir unsuru içerisinde değerlendirilmesi gerektiği halde, sanık hakkında TCK'nın 149/1-e maddesi ile uygulama yapılması...” 6.CD. 03.07.2012 tarih, 2012/11132 E. 2012/13202 K.

124 Eker,a.g.e.,s.172; Artuk/Gökcen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.530

125 Centel/Zafer/Çakmut,a.g.e.,s.354

126 Centel/Zafer/Çakmut,a.g.e.,s.354

Bu nitelikli halin uygulanabilmesi için örgütün açık veya gizli bir örgüt olmasının herhangi bir önemi yoktur. Hatta madde metninde “*var sayılan*” ifadesi bulunduğundan gerçekte böyle bir örgütün bulunması da şart değildir. Önemli olan korkutucu gücünden yararlanılarak suçun işlenmesidir.¹²⁷ Eğer gerçekten var olan bir terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde yağma suçu işlenmişse Terörle Mücadele Kanunu’nun 4/1-a, 5/1 maddeleri gereğince verilecek ceza yarı oranında artırılacaktır.

Failin bahsi geçen suç örgütüne üye olması gibi bir şart söz konusu değildir. Ancak failin eylemi gerçekleştirirken somut ve belirli bir örgüt ismi zikretmesi gerekmektedir. Örgüt adına hareket ettiğini söylemeli veya en azından böyle bir imada bulunmalıdır.¹²⁸ Zira Yargıtay¹²⁹ failin mağdura karşı “*mafya gelip senin canını alacak*” şeklinde bir söz söyleyerek işlediği suçta TCK 149/1-f maddesinin uygulanamayacağını belirtmiştir. Bir başka içtihadında ise sanıkların eylemlerini PKK adına gerçekleştirdiklerini söylemeleri nedeniyle söz konusu ağırlaştırıcı sebepten dolayı cezanın artırılması gerektiğine hükmetmiştir.¹³⁰

1.5.1.7. Suçun Suç Örgütüne Yarar Sağlamak Maksadıyla İşlenmesi (149/1-g)

Fiilin suç örgütüne yarar sağlamak maksadıyla işlenmesi de yağma suçunda nitelikli hal sayılmaktadır. Tıpkı TCK 149/1-f bendinde yer alan nitelikli halde olduğu gibi burada da eylemin mağdur üzerinde yarattığı korkutucu etkinin fazlalığı söz konusudur.

127 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4835; Soyaslan,a.g.e.,s.422; Cankurt,a.g.m.,s.15

128 Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.531; Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.619; “*...müştekinin kollukta sanık ...’i karnına bıçak dayayıp kendisinin IŞİD olduğunu söyleyen kişi olarak teşhis ettiği; yine kovuşturma aşamasında talimatla alınan ilk beyanında sanıkların kendisine eğer polise gidersen seni boğarız, biz IŞİD’çiyiz dediklerini beyan ettiği; sanık ...’nin soruşturma aşamasında ve sorguda “biz IŞİD’çiyiz diyerek tehdit edip cep telefonu ve parasını istediklerini” beyan ettiği anlaşılma; sanığın yağma suçunu var olan bir suç örgütünün korkutucu gücünden yararlanarak işledikleri sabit olduğundan...*” 6.CD. 20.02.2017 tarih, 2016/4486 E. 2017/382 K.

129 6. CD. 08.06.2015 tarih, 2013/16309 E. 2015/41222 K.

130 6. CD. 05.06.2013 tarih, 2012/16289 E. 2013/13192 K.

Bentte bahsi geçen “suç örgütü” var olan bir suç örgütü olmalıdır. Var sayılan bir suç örgütüne yarar sağlamak maksadıyla bu suçun işlenmesi halinde nitelikli halin uygulanması mümkün değildir. Suç örgütünün niteliği TCK’nın 220. maddesinde yer verilen kriterlere göre tespit edilecektir. Örgüt, silahlı terör örgütü niteliğinde olabileceği gibi suç işlemek amacıyla kurulan bir örgüt de olabilir.¹³¹

Failin bu örgüte üye olması şart değildir. Önemli olan var olan suç örgütüne yarar sağlamak saikiyle suçun işlenmesidir. Eğer fail bahsi geçen örgüte üye ise ayrıca sorumluluğu söz konusu olacaktır.¹³²

Nitelikli halin uygulanabilmesi için failin suç örgütüne yarar sağlamak saikiyle hareket etmesi yeterli olup bahsi geçen yararın örgütün hakimiyetine girmesi ya da örgüte aktarılması gerekli değildir. Yargıtay da aynı görüştedir.¹³³

Nitelikli hal, suç işlemek üzere kurulmuş olan bir terör örgütünün faaliyetleri çerçevesinde meydana gelmişse TMK m.4/1-a, 5/1 hükümleri gereğince verilecek cezada yarı oranında artırım uygulanacaktır.

1.5.1.8. Suçun Gece Vaktinde İşlenmesi (149/1-h)

Suçun gece vakti işlenmesi yağma suçunda nitelikli hal olarak kabul edilmiştir. Gecenin mağdur üzerinde yaratacağı ürpertici etki, geceleyin yardım istemenin

131 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4836

132 Tezcan/Erdem/Önok,a.g.e.,s.528;Artuk/Gökcen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.531;Soyaslan,a.g.e.,s.422; Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.620

133 TCK m.149 Gereği; “Sanıkların katılanlardan daha önce müzikhol olarak çalıştırdıkları işyerinde yaptıkları onarımlar için inşaat malzemeleri almaları nedeniyle var olan borçlarını ödemedikleri gibi mağdurları Şelale Müzikhol isimli işyerine borçlarını ödeyecekleri hilesiyle çağırdıkları, katılanların gece sayılan saat 22.00 sıralarında anılan işyerine gittiklerinde içeride sanıklar Ceyhan, Cenk, Serkan ve Yusuf’un mum ışığında oturur halde oldukları, bir süre sonra mağdurların kafasına silah dayayarak kafalarına masa örtülerini geçirip ellerini de arkadan bağladıkları, tehditle 200.000 ABD doları istedikleri, mağdur Tahsin’i silah zoruyla anılan işyerinden başka bir binaya götürüp çırılçıplak bir vaziyette bir şişe üzerine oturmuş gibi fotoğraflarını çekip cüzdanındaki 300 Euro parayı da aldıkları, sanıklardan Mustafa’nın da sanık Yusuf’un talimatıyla mağdurların işyerini gözetleyerek telefonla bilgi verdiği ve kolluk tarafından bu şekilde yakalandığının anlaşılması karşısında, eylemlerinin TCK’nın 149/1-a,c,d,h,f,g maddelerine uyduğu...” 6. CD 12.06.2013 tarih, 2012/13543 E. 2013/15282 K.

zorluğu ve kaçmanın kolaylığı gibi nedenlerden dolayı bu nitelikli hal kabul edilmiştir.¹³⁴

5237 sayılı TCK'nın 6/1-e bendinde gece vakti deyiminden ne anlaşılacağı; *“Gece vakti deyiminden; güneşin batmasından bir saat sonra başlayan ve doğmasından bir saat evvele kadar devam eden zaman süresi, anlaşılır.”* şeklinde ifade edilmiştir.

Suçun gece vakti işlenmiş sayılabilmesi için cebir veya tehditten birinin ya da malın alınması fiilinin gece vakti sayılan zaman diliminde gerçekleşmiş olması yeterlidir.¹³⁵ Yargıtay'a göre de failin cebir veya tehdit uygulayıp malı alması şeklindeki tüm hareketlerin gece vakti olması şart değildir.¹³⁶

Eylemin gece vakti gerçekleşip gerçekleşmediği hususu somut olayda net olarak tespit edilemiyorsa *“şüpheden sanık yararlanır”* ilkesi gereğince fail lehine yorum yapılarak eylemin gece vakti gerçekleşmediği kabul edilecektir.

---

134 Soyaslan,a.g.e.,s.422

135 Tezcan/Erdem/Önok,a.g.e.,s.528; Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4837; Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.620

136 *“Yakınanın olay tarihinde cep telefonunu aracında bırakıp ayrıldığı, araca geri döndüğünde cep telefonunda aynı numaraya ait 9 adet cevapsız çağrı görmesi üzerine saat:15.07 de bu numarayı arayarak telefondaki kişiye kim olduğunu sorduğu, sanığın “birader 25-30 milyar para lazım, yarın bir yerde buluşalım” dediği, yakınanın ise “benim yeri mi biliyorsan gel konuşalım” dediği, sanığın “sen hamburger döner işi yapıyorsun dediğinde yakınanın bir canım var alırsın dediği, sanığın o zaman canını ortaya koymuş olursun, seni ağanın yanına götüreceğim,orada ağa ile anlaşın dediği, yakınan sen kimsin ağa kim diye sorduğunda, sanığın ağam ceza evinde dediği, yakınanın ağam cezaevinde ise nasıl buluşacağız diye sorduğunda sanığın telefonu kapattığı, sanığın yakınana 20.10.2006 tarihinde saat:19.27 de “ben seni sinkaf etmesini bilirim sen telefonunu açma Erdal bey” yazılı mesajı çektiği, 27.10.2006 günü saat: 15.07'de sanığın yakınana “Erdal bey son bilgini alayım” yazılı yeni bir mesaj gönderdiği, 21.12.2006 günü saat: 21.51 ise sanığın yakınanı telefon ile arayarak ne oldu bizim paralar diye sorması şeklinde gelişen eylem bir bütün olarak değerlendirildiğinde, yağmaya teşebbüs suçunu oluşturup, sanığın en son 27.10.2006 günü saat: 21.51'de, gece vakti sayılan zaman dilimi içerisinde aradığının anlaşılması karşısında; sanık hakkında 5237 sayılı TCK'nın 149/1. maddesinin (h) bendi ile de uygulama yapılması ve aynı Yasanın 61. maddesi uyarınca temel ceza belirlenirken alt sınırdan uzaklaştırılması gerektiğinin düşünülmemesi”6. CD. 08.04.2013 tarih, 2010/14358 E. 2013/8004 K.*

1.5.2. Kasten Yaralama Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Hallerinin Gerçekleşmesi (149/2)

Cebir yağma suçunun unsurlarındandır. Fail, malı alma veya mağduru malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılmaya yönelik eylemini cebir veya tehdit uygulayarak gerçekleştirmelidir. Suçun niteliği gereği fiilin işlenmesi sırasında cebri eylem nedeniyle mağdur üzerinde yaralanma durumu meydana gelmesi doğaldır. Kanun koyucu bu nedenle belli sınırlar dahilinde faile ayrıca bir sorumluluk yüklememektedir.

TCK'nın 149/2. maddesinde yağma suçunun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin gerçekleşmesi durumu yer almaktadır. Bahsi geçen hükümde *“Yağma suçunun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.”* şeklinde bir düzenleme mevcuttur. Hükme göre fail tarafından cebirin uygulanması nedeniyle mağdur üzerinde kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış halleri meydana gelirse gerçek içtima kuralları devreye girecek ve fail ayrıca kasten yaralamadan sorumlu tutulacaktır. Söz konusu hüküm doktrinde¹³⁷ *“özel bir fikri içtima yasağı”* ve *“neticesi sebebiyle ağırlaşmış yağma”* olarak nitelendirilmiştir.

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suç kavramına TCK'nın 23. maddesinde yer verilmiştir. Buna göre; *“Bir fiilin, kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi halinde, kişinin bundan dolayı sorumlu tutulabilmesi için bu netice bakımından en azından taksirle hareket etmesi gerekir.”* Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçun en önemli özelliği, failin iki ayrı suçtan değil sebebiyet verdiği daha ağır neticeden mesul olmasıdır. Ancak yukarıda yer verildiği üzere TCK'nın 149/2. maddesinde ise fail yağma suçuyla birlikte neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralamadan da sorumlu olacaktır. Klasik neticesi sebebiyle ağırlaşmış suç kavramından farklı olan bu düzenlenmenin nedeni kanun koyucunun suç siyaseti nedeniyle yağma suçuna verdiği önemin bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir.¹³⁸

137 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.625; Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe,a.g.e.,s.608

138 Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe,a.g.e.,s.615

Failin eylemi nedeniyle mağdur üzerinde TCK'nın 86. maddesi kapsamında kalan bir yaralanma meydana geldiyse bu durum uygulanan cebrin doğal bir sonucu olarak değerlendirilecektir. Bu nedenle fail sadece yağma suçundan sorumlu olacaktır. Mağdurda meydana gelen yaralanmanın basit tıbbi müdahale (BTM) ile giderilebilir olup olmamasının bir önemi yoktur.¹³⁹

Mağdur üzerinde TCK'nın 87. maddesinde yer alan kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin oluşması durumunda fail hem yağmadan hem de TCK madde 87 hükmündeki yaptırımdan sorumlu olacaktır. Eğer fiil nedeniyle mağdur ölmüş ise farklı ihtimaller gündeme gelecektir:

- Ölüm, yağma suçunda uygulanan cebrin neticesinde meydana gelmişse ve gerçekleşen ölüme failin sadece taksiri bulunuyorsa, hem yağma suçundan hem de TCK m.87/4 uyarınca mağdurun ölümünden sorumluluk söz konusu olacaktır.

- Fail, yağma maksadıyla başvurduğu cebrin mağdurun ölmesine neden olacağını öngörmesine rağmen suçu işlemek için bunu göze almışsa hem yağma hem de olası kastla öldürme suçlarından mahkum olacaktır.

- Failin amacı yağma suçunu işlemek değil mağduru öldürmekse fakat mağduru öldürmesinin akabinde malını da alıp giderse hem kasten öldürme hem de hırsızlık suçundan cezalandırılacaktır.¹⁴⁰

1.6. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ

1.6.1. Teşebbüs

Suçun özel görünüş şekillerinden biri olan teşebbüs TCK'nın 35/1 maddesinde, *“Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur.”* şeklinde tanımlanmıştır. 2. fıkrada ise suçun teşebbüs aşamasında kalması durumunda yaptırım oranına ilişkin düzenleme yer almaktadır.

Yağma suçu neticesi harekete bitişik (sırf hareket suçu) suçtur. Bu tarz suçlarda hareket gerçekleştiği anda netice de meydana geleceğinden teşebbüs hükümlerinin

¹³⁹ Eryılmaz,a.g.e.,s.63

¹⁴⁰ Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.626; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.544

uygulanması mümkün olmasa da icrai hareketlerin bölünebildiği durumlarda teşebbüs gündeme gelebilecektir.¹⁴¹ Yağma suçunda suçun tamamlanması ve suçun sona ermesi ayrı ayrı zaman dilimlerinde olabilmektedir. Taşınır mal mağdurdan alınmakla suç tamamlanacaktır.¹⁴² Suçun tamamlanması için malın, failin zilyetliğine geçmesi yeterli sayılmaktadır. Suça konu malın korunaklı ve güvenli bir mahale götürülmesi ya da maldan faydalanılması gerekmemektedir. Fakat malın, failin hakimiyetine geçmesiyle suç sona erer. Buna göre; cebir veya tehdidin kullanılması ile malın alınması arasında zaman farkı bulunduğu takdirde eylem failin elinde olmayan bir nedenle tamamlanamamış ise suç teşebbüs aşamasında kalacaktır.¹⁴³ Aynı görüşte olan Yargıtay,¹⁴⁴sanığın mağdurların her ikisinden de para istediği ve vermemeleri üzerine onları bıçakla yaraladığı olayda eylemin teşebbüs aşamasında kaldığına hükmetmiştir. Bir başka olayda da malın alınmasıyla suçun tamamlanacağına dikkat çekerek sanığın teşebbüsten değil tamamlanmış yağma suçundan sorumlu tutulması gerektiğini belirtmiştir.¹⁴⁵

Yukarıda yer verdiğimiz kesintisiz takip kavramı suça teşebbüs konusunda önem arz etmektedir. Zira yağma suçu hırsızlıktan farklı olarak malın fail tarafından alınmasıyla tamamlanacağından, malı alıp kaçarken yakalanan failin eylemi teşebbüs aşamasında kalmayacak, tamamlanmış suçtan sorumlu olacaktır. Hırsızlık suçunda ise malın failin hakimiyet alanına girmesi gerektiğine dair hakimiyet alanı teorisi kabul edilmektedir.¹⁴⁶ Yargıtay, sanığın mağdurenin omzundaki çantayı zor kullanmak suretiyle aldığı ve kaçmaya başladığı, bu sırada olayı gören bir şahsın sanığın peşinden koştuğu, yakalanacağını anlayan sanığın çantayı yere attığı ve

---

141 Hakan,Hakeri,Ceza Hukuku Genel Hükümler,Ankara,Adalet,2012,s.416; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.539; Mahmut,Koca/İlhan,Üzülmez,Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler,10.Baskı,Ankara,Adalet,2017,s.410

142 Tezcan/Erdem/Önok,a.g.e.,s.523

143 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4786; Eryılmaz,a.g.e.,s.70

144 6.CD. 28.02.2005 tarih, 2004/10461 E. 2005/1910 K.

145 6.CD. 14.11.2011 tarih, 2011/18572 E. 2011/45262 K.

146 Ergan,Şen,Yağma ve Hırsızlık Suçlarında Fiili Hakimiyet,Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,Cilt 8,2013,s.128; Eryılmaz,a.g.e.,s.71

yakalandığı olayda çantanın zor kullanılarak mağdureden alındığı anda yağma suçunun tamamlandığını, teşebbüsten söz edilemeyeceğini belirtmiştir.¹⁴⁷

Eğer fail, mağdurun ya da orada bulunan başka kimselerin müdahale etmesiyle malı alamamışsa eylem teşebbüs aşamasında kalacaktır.¹⁴⁸ Yargıtay, sanığın para istediği yakınının ise vermeyeceğini söylemesi üzerine elindeki döner bıçağını savurup yaraladığı ve bir şey alamadan kaçmak zorunda kaldığı olayda eyleminin teşebbüs aşamasında kaldığına hükmetmiştir.¹⁴⁹

Fail, cebir uyguladıktan sonra mağdurun parasını almak için üzerini aramış ancak üzerinde para bulamamışsa bu durumda da eylem teşebbüs aşamasında kalacaktır.¹⁵⁰

Fail mağdura karşı farklı zamanlarda birden fazla kez yağmaya teşebbüs etmiş ise bu eylemler aynı kasıt altında olduğundan fail tek bir yağmadan sorumlu olacaktır.¹⁵¹

1.6.2. Gönüllü Vazgeçme

TCK'nın 36. maddesinde gönüllü vazgeçme kavramına "*Fail, suçun icra hareketlerinden gönüllü vazgeçer veya kendi çabalarıyla suçun tamamlanmasını veya neticenin gerçekleşmesini önlerse, teşebbüsten dolayı cezalandırılmaz; fakat tamam olan kısım esasen bir suç oluşturduğu takdirde, sadece o suça ait ceza ile cezalandırılır.*" şeklinde yer verilmiştir. Teşebbüste dış bir etki nedeniyle suç

147 6.CD. 06.05.2013 tarih, 2010/16258 E. 2013/10137 K.

148 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4787

149 6.CD. 16.04.2012 tarih, 2012/8794 E. 2012/7664 K.

150 "...sanığın, mağdur Özgür Kent'in üzerini arayarak üzerinde para bulunmaması nedeniyle eyleminin teşebbüs aşamasında kaldığı ve hakkında TCK'nın 35. maddesinin uygulanması gerektiğinin gözetilmemesi..." 6.CD. 20.12.2018 tarih, 2016/521 E. 2018/8175 K.

151 "Sanık A'nın yanında Y'nin olduğu halde olay tarihinde saat 14.00 sıralarında yakının Ü'nün yanına gelip para istedikleri, yakınının kaçtığı, aynı gün saat 20.00 sıralarında tekrar yanına gelip para istedikleri, vermeyince basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek şekilde bıçaklayıp kaçtıkları olayda suçun aynı kasıt altında işlendiği kabul edilip tek yağmaya kalkışma suçundan hüküm kurulması gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde iki ayrı yağmaya kalkışma suçundan hüküm kurulması..." 6.CD. 07.04.2014 tarih, 2011/18823 E. 2014/6346 K.

tamamlanamazken gönüllü vazgeçmede suçun tamamlanamaması veya neticenin gerçekleşmemesi failin kendi iradesiyle olmaktadır.

Yağma suçunda gönüllü vazgeçme söz konusu olduğunda faile yağmadan ceza verilemeyecek ancak malın alınması anına kadar gerçekleşen eylemlerden dolayı kasten yaralama ya da tehdit suçları gündeme gelebilecektir.¹⁵² Ancak suç tüm unsurları itibariyle tamamlanmış ise artık gönüllü vazgeçme hükümlerinin uygulanması mümkün olmayacaktır.¹⁵³ Eylem tamamlandıktan sonra yani failin malı almasından sonra gönüllü vazgeçme değil TCK'nın 168. maddesinde yer alan etkin pişmanlık hükümleri tatbik edilecektir.¹⁵⁴

Yargıtay da yağma suçunda gönüllü vazgeçme hükümlerinin uygulanmasını mümkün görmektedir. Sanıkların gece vakti yakınını yağmalamak için zilini çalıp boğazına sarılarak eve soktukları, yere yatırıp etkisiz hale getirerek yüzüne bıçak dayamak suretiyle ‘‘*Sesini çıkarma seni öldürürüz*’’ diyerek BTM ile giderilebilecek şekilde yaraladıkları, ancak sonrasında özür dileyip bir şey istemeden ve evden bir şey almadan çıkıp gittikleri olayda, sanıkların gönüllü olarak vazgeçtiklerini ve yağma suçundan değil eylemin tamamlanmış kısmına göre sorumlu tutulmaları gerektiğine hükmetmiştir.¹⁵⁵

Yağma suçunun iştirak halinde işlenmesi söz konusu ise TCK m.41/1 uyarınca, yalnızca gönüllü vazgeçen suç ortağı gönüllü vazgeçme hükümlerinden istifade edebilecektir.

1.6.3. İçtima

TCK'nın 42. maddesine göre, biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suça bileşik suç denir. Yağma suçu

---

152 Erdal,Noyan,Hırsızlık Suçları,Ankara,Adalet,2007,s.441

153 Mustafa,Arslantürk,İcrasından İnfazına Bütün Yönleriyle Yağma Suçu,Ankara,Adalet,2018,s.126

154 Tezcan/Erdem/Önok,a.g.e.,s.559; Cankurt,a.g.m.,s.17; Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.624; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.540; Eker,a.g.e.,s.262

155 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4788; Demiç,a.g.e.,s.32;Centel/Zafer/Çakmut,a.g.e.,s.406; 6.CD. 06.06.2016 tarih, 2013/31692 E. 2016/4738 K.

bileşik (mürekkep) suçtur. Bundan dolayı bünyesinde cebir ve tehdit eylemlerini de barındırması nedeniyle faile ayrıca bu suçlardan ceza tayin edilemeyecektir.¹⁵⁶

TCK'nın 149/2. maddesinde ise gerçek içtima düzenlemesine yer verilmiştir. Buna göre cebrin uygulanması sırasında meydana gelen yaralanmanın TCK'nın 87. maddesinde düzenlenen neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama boyutuna ulaşması durumunda fail hem yağma eyleminden hem de neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralamadan sorumlu tutulacaktır.

Yağma suçunun konut veya işyerinde ya da eklentilerinde işlenmesini düzenleyen TCK'nın 149/1-d bendi suçun nitelikli hallerinden olup, bu durumda faile yalnızca nitelikli yağma suçundan ceza verilecek, konut ve işyeri dokunulmazlığını ihlalden sorumlu olmayacaktır. Söz konusu bentte 6545 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik ile “*veya bunların eklentilerinde*” ibaresi eklenmiş olduğundan uygulamada yaşanan tereddütler sona erdirilmiştir. Tıpkı hırsızlık suçunda olduğu gibi burada da eylemin eklentide işlenmesi durumunda fail sadece nitelikli yağmadan sorumlu tutulacaktır.¹⁵⁷

Suçun yol kesmek suretiyle işlenmesi halinde de suçun nitelikli hali gözetileceğinden failin ayrıca TCK 109. maddesi uyarınca sorumluluğu gündeme gelmeyecektir.¹⁵⁸

TCK'nın 43. maddesinde zincirleme suç hükümlerine yer verilmiştir. Buna göre; “*Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir.*” Ancak aynı maddenin 3. fıkrasında ise “*Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve yağma suçlarında bu madde hükümleri uygulanmaz.*” denilerek bir istisna düzenlemesi ihdas edilmiştir. Bu nedenle yağma suçunda zincirleme suç

---

156 Tezcan/Erdem/Önok,a.g.e.,s.722;Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.625;Artuk/Gökcen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.542; “...22.08.2015 tarihinde başlayıp 24.08.2015 tarihine kadar devam eden olaylar zincirinde, samğin tüm tehditlerinin ceza olarak kestiğini söylediği 10.000 TL'yi almaya yönelik olduğunun ve bütün bu tehditlerin yağma suçunun unsurunu teşkil ettiğinin görülmesinin karşısında, ayrıca tehdit suçundan hüküm kurulması...” 6. CD. 18.04.2017 tarih, 2016/7244 E. 2017/934 K.

157 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4793; Centel/Zafer/Çakmut,a.g.e.,s.407

158 Meran,a.g.e.,s.153

hükümlerinin uygulanması mümkün değildir. 765 sayılı Yasa döneminde yağma suçuna ilişkin bu şekilde bir sınırlama olmamasına rağmen Yargıtay tarafından zincirleme suç hükümleri uygulanmamaktaydı. 5237 sayılı Kanun ile birlikte söz konusu fiili durumun yasalaşmış olduğunu söylemek mümkündür.¹⁵⁹

Yağma suçunda suçun konusu taşınır maldır. Bu nedenle fail, söz konusu taşınır malı almak için birden fazla kişiye yönelik cebir ya da tehdit kullansa dahi suçun konusu tek ve aynı olduğundan dolayı tek yağma suçundan sorumlu olacaktır. Örneğin; bir banka şubesine giren failin silahla tüm personeli tehdit ederek bankadaki paraları alıp kaçtığı durumda ortada tek bir yağma suçu mevcuttur. Bu nedenle TCK'nın 43. maddesinin 2. fıkrasında yer alan zincirleme suç hükümlerinin de uygulanması söz konusu olmayacaktır.¹⁶⁰ Aynı şekilde fail kastını belli miktarda bir para almak için özgülemişse mağdurdan farklı zamanlarda para istese de kastını belli bir miktar için özgülediğinden dolayı tek yağma suçundan sorumlu olacaktır. Yargıtay'ın görüşü de bu yöndedir.¹⁶¹

---

159 Mahmut,Koca,5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Yağma Suçu,Legal Hukuk Dergisi,Ağustos 2005,s.2813

160 Tezcan/Erdem/Önok,a.g.e.,s.525

161 *“...Aynı köylü olmaları sebebiyle yakınan Nuh ile sanık Kaplan'ın birbirlerini tanıdıkları ancak yakınanın ilçe merkezinde sanığın ise köyde ikamet etmesi sebebiyle bir samimiyetleri olmadığı, şikayet tarihi olan 01.11.2001 gününden bir hafta kadar önce sanığın kendisini tanıtmadan yakınanın evini arayarak, telefona çıkan eşinden ‘kocan bize para verecek’ deyip para istediği, daha sonra ise imzasız bir mektup göndererek ‘altın bulduğunu bildiğini, 7 kişi ile 24 saat peşinde olduğunu yanlış bir hareketinin canına mal olacağını’ belirterek 6 milyar 500 milyon istediği, yakınanın şikayetçi olduktan sonra yine imzasız olarak önceki istenen paranın hazır edilmesini talep eden tehdit içerikli bir mektup daha bıraktığı, ayrıca yakınanı evinden ve cep telefonundan gizli numara ile arayarak para hazır edilmediği takdirde öldürüleceğinden bahisle tehdit ettiği ancak yakınanın herhangi bir ödemede bulunmadığı anlaşılan olayda; Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 19/10/2011 gün ve 6/166-213 ve 07.02.2012 gün ve 6/332-21 sayılı kararları ışığında sanığın baştan beri istediği 6 milyar 500 milyon liraya kastını özgülediği ve bu paraya ulaşmak amacıyla tekrar mektup yazarak ve telefon ederek tehdit ile para isteme eylemlerini gerçekleştirdiği bu bağlamda, sanığın eyleminin bir bütün halinde tek yağmaya teşebbüs suçunu oluşturduğu gözetilmeden yazılı şekilde hüküm kurulması...” 6.CD. 17.01.2013 tarih, 2013/3818 E. 2013/521 K.*

1.6.4. İştirak

Yağma suçunda iştirakın her çeşidi mümkündür. İştirak açısından herhangi bir özellik arz etmemektedir.¹⁶²

Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nca iştirak; *“bir tek kişi tarafından işlenebilen bir suçun, yapılan işbirliği sonucu birden fazla kimse tarafından gerçekleştirilmesi”* şeklinde tanımlanmıştır.¹⁶³

Müşterek faillik TCK'nın 37/1 maddesinde düzenlenmiştir. Hükme göre *“Suçun kanuni tanımında yer alan fiili birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri, fail olarak sorumlu olur.”* Müşterek faillikte önem arz eden husus suç ortaklarının suçun işlenmesinde ortak bir hakimiyete sahip olmalarıdır. Örneğin; faillerden birinin mağdurun boğazına bıçak dayadığı ve sesini çıkarmamasını söylediği, diğerinin ise bu sırada cebinde bulunan telefon ve paraları aldığı olayda her iki suç ortağının eylemi birbirini tamamlayıcı nitelikte olduğundan müşterek faillik söz konusu olacaktır. Ayrıca burada suçun birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi halinin düzenlendiği TCK 149/1-c bendinde yer alan suçun nitelikli halinin oluşacağı göz ardı edilmemelidir.¹⁶⁴

TCK'nın 37/2 maddesinde yer alan *“Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi de fail olarak sorumlu tutulur. Kusur yeteneği olmayanları suçun işlenmesinde araç olarak kullanan kişinin cezası, üçte birden yarısına kadar artırılır.”* düzenlemesi *“dolaylı faillik”* olarak adlandırılmaktadır. Burada suç işlemek için bir başkasının araç olarak kullanılması mevcuttur. Örneğin henüz ayırt etme yeteneği bulunmayan küçük yaşta bir çocuğa cebir kullanarak yağma suçunu işlettirmek durumunda dolaylı faillik gündeme gelecektir.

TCK'nın 38/1 maddesinde *“azmettirme”* kavramına yer verilmiştir. Buna göre; *“Başkasını suç işlemeye azmettiren kişi, işlenen suçun cezası ile cezalandırılır.”* Azmettirmede önemli olan husus; daha önceden zihninde hiç suç

---

162 Centel/Zafer/Çakmut,a.g.e.,s.360; Yaşar/Gökcan/Arıtuç,a.g.e.,s.4788; Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.624

163 CGK. 24.12.2002 tarih, 2002/311 E. 2002/443 K.

164 Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe,a.g.e.,s.650; Eryılmaz,a.g.e.,s.78

işleme kararı olmayan kişide yağma suçunu işleme fikrinin oluşturulmasıdır. Kişinin aklına yağma suçunun işlenmesi adeta sokulmaktadır.¹⁶⁵

Yardım etme kavramına ise TCK'nın 39. maddesinde yer verilmiştir. Yardım eden sıfatıyla sorumluluk halleri üç bent olarak sayılmıştır. Buna göre;

“a) Suç işlemeye teşvik etmek veya suç işleme kararını kuvvetlendirmek veya failin işlenmesinden sonra yardımda bulunacağını vaat etmek.

b) Suçun nasıl işleneceği hususunda yol göstermek veya failin işlenmesinde kullanılan araçları sağlamak.

c) Suçun işlenmesinden önce veya işlenmesi sırasında yardımda bulunarak icrasını kolaylaştırmak.” hallerinde yardım eden sıfatıyla sorumluluk doğacaktır. Bu hususta Yargıtay içtihatlarına da sıklıkla konu olan “gözcülük” kavramına değinmekte fayda vardır. Gözcülük eyleminin söz konusu olduğu durumlarda sorumluluğun müşterek fail olarak mı yoksa yardım eden sıfatıyla mı olduğu hususu somut olayın koşullarına göre değerlendirilmelidir. Suç ortağının yaptığı gözcülük eylemi eğer suçun işlenmesi için vazgeçilmez nitelikte zorunluluk arz eden bir eylem ise müşterek faillik söz konusu olacakken; çok önem arz etmeyen ancak suçun icrasını kolaylaştırıcı nitelikte bir eylem ise yardım eden sıfatıyla sorumluluk doğacaktır.¹⁶⁶

Yargıtay¹⁶⁷; başka sanıklar ile birlikte mağdurun işyerine gelen, yağmaya kalkışma eylemi gerçekleşirken dışarıda bekleyip gözcülük yaparak suça doğrudan katılan ve birlikte kaçtığı anlaşılan sanığın eylemini “müşterek fail” olarak değerlendirirken; başka bir olayda sanığın, diğer sanıkları olay yerine götürmek ve olay esnasında arabada bekleyerek diğer sanıklara destek olmaktan ibaret eyleminde yardım eden sıfatıyla sorumlu olacağına hükmetmiştir.¹⁶⁸

---

165 Noyan,a.g.e.,s.73

166 Özgenç,a.g.e.,s.498; Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.625

167 6.CD. 24.09.2013 tarih, 2011/2408 E. 2013/18453 K.

168 6.CD. 04.05.2005 tarih, 2005/196 E. 2005/4461 K.

1.7. YAĞMA SUÇUNDA ŞAHSİ CEZASIZLIK NEDENİ VE ETKİN PİŞMANLIK

1.7.1. Şahsi Cezasızlık Nedeni

TCK'nın 167. maddesinde malvarlığına karşı işlenen suçlara yönelik olarak “şahsi cezasızlık sebebi ve cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebep” başlıklı bir düzenlemeye yer verilmiştir. Şöyle ki;

“(1) Yağma ve nitelikli yağma hariç, bu bölümde yer alan suçların;

a) Haklarında ayrılık kararı verilmemiş eşlerden birinin,

b) Üstsoy veya altsoyunun veya bu derecede kayın hısımlarından birinin veya evlat edinen veya evlatlığın,

c) Aynı konutta beraber yaşayan kardeşlerden birinin,

Zararına olarak işlenmesi halinde, ilgili akraba hakkında cezaya hükmolunmaz.

(2) Bu suçların, haklarında ayrılık kararı verilmiş olan eşlerden birinin, aynı konutta beraber yaşamayan kardeşlerden birinin, aynı konutta beraber yaşamakta olan amca, dayı, hala, teyze, yeğen veya ikinci derecede kayın hısımlarının zararına olarak işlenmesi halinde;

ilgili akraba hakkında şikayet üzerine verilecek ceza, yarısı oranında indirilir.”

Görüldüğü üzere “yağma ve nitelikli yağma hariç” denilerek bu suçlar açısından istisna getirilmiştir. Söz konusu hüküm kanun koyucunun yağma suçuna verdiği önemin bir göstergesidir. Yukarıda da belirtildiği üzere yağma suçu malvarlığına karşı işlenen bir suç olmasının yanısıra kişi özgürlüğü ve vücut dokunulmazlığı gibi hukuki değerleri de konu almaktadır. Bu nedenle malvarlığına karşı işlenen diğer suçlardan farklı olarak yağma ve nitelikli yağma suçunda suçun belli derecede akrabalara karşı işlenmesi halinde dahi herhangi bir şahsi cezasızlık sebebi ya da ceza indirimi uygulanamayacaktır.¹⁶⁹

---

169 Demić,a.g.e.,s.94

1.7.2. Etkin Pişmanlık

765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda yağma suçuna ilişkin olarak etkin pişmanlık hükümlerine yer verilmemişken 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 168. maddesinin 3. fıkrasında yağma suçunda etkin pişmanlığa ilişkin hüküm ihdas edilmiştir.

Etkin pişmanlık müessesesi, bir yandan ceza indirimi karşılığında sanığı mağdurun zararını gidermeye teşvik ederken diğer yandan mağdurun suçtan görmüş olduğu zararı bir nebze hafifletmeye vesile olmaktadır. Bu yönüyle hem sanığın hem de mağdurun lehine olan bir düzenleme olduğu söylenebilir.

168. madde malvarlığına karşı işlenen birtakım suçlara ilişkin genel bir hüküm olup şu şekilde düzenlenmiştir:

“(1) Hırsızlık, mala zarar verme, güveni kötüye kullanma, dolandırıcılık, hileli iflâs, taksirli iflâs(...)(1)suçları tamamlandıktan sonra ve fakat bu nedenle hakkında kovuşturma başlamadan önce, failin, azmettirenin veya yardım edenin bizzat pişmanlık göstererek mağdurun uğradığı zararı aynen geri verme veya tazmin suretiyle tamamen gidermesi halinde, verilecek cezanın üçte ikisine kadarı indirilir(1)

(2) Etkin pişmanlığın kovuşturma başladıktan sonra ve fakat hüküm verilmezden önce gösterilmesi halinde, verilecek cezanın yarısına kadarı indirilir.

(3) Yağma suçundan dolayı etkin pişmanlık gösteren kişiye verilecek cezanın, birinci fıkraya giren hallerde yarısına, ikinci fıkraya giren hallerde üçte birine kadarı indirilir.

(4) Kısmen geri verme veya tazmin halinde etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için, ayrıca mağdurun rızası aranır.

(5) (Ek: 2/7/2012 – 6352/84 md.) Karşılıksız yararlanma suçunda, fail, azmettiren veya yardım edenin pişmanlık göstererek mağdurun, kamunun veya özel hukuk tüzel kişisinin uğradığı zararı, soruşturma tamamlanmadan önce tamamen tazmin etmesi halinde kamu davası açılmaz; zararın hüküm verilinceye kadar tamamen tazmin edilmesi halinde ise, verilecek ceza üçte birine kadar indirilir. Ancak kişi, bu fıkra hükmünden iki defadan fazla yararlanamaz.”

Görüldüğü üzere yağma suçunda etkin pişmanlık, anılan hükümde ayrı bir fıkra ve ayrı indirim oranları üzerinden düzenlenmiştir. Malvarlığına karşı işlenen diğer suçlardan farklı olarak yağma suçunda mağdurun malvarlığı ile birlikte ayrıca kişi özgürlüğü ve vücut dokunulmazlığı gibi hakları da teminat altına alındığından kanun koyucu ayrı bir düzenleme yapma gereği duymuştur.¹⁷⁰

Etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması suçun tamamlanması şartına bağlanmıştır. Eğer suç tamamlanmadan önce fail suçun işlenmesinden gönüllü olarak vazgeçer ya da kendi çabasıyla tamamlanmasını veya neticenin meydana gelmesini önlerse etkin pişmanlık değil TCK m.36'da yer alan gönüllü vazgeçme hükümlerinin uygulanması söz konusu olacaktır.

Etkin pişmanlık gerek soruşturma gerekse kovuşturma aşamasında gerçekleşebilir. TCK m.168/2'de '*hüküm verilmezden önce*' ibaresi yer almaktadır. Bu nedenle hüküm verilmeye kadar etkin pişmanlıktan faydalanmak mümkündür. Kanun yolu aşamasına geçildiğinde tazmin ya da iade söz konusu olamayacaktır. Ancak hükmün bozulması ihtimalinde, tekrar bir yargılama yapıp hüküm tesis edileceğinden bu sırada hüküm verilmeye kadar etkin pişmanlıktan faydalanmak mümkün olabilecektir.¹⁷¹

Zararın tazmini, malın aynen iade edilmesi biçiminde olacağı gibi bedelinin ödenmesi şeklinde de olabilir. Tazminin bizzat sanık tarafından gerçekleştirilmesi şart değildir. Herhangi bir nedenle sanığın tazmini sağlayamaması durumunda onun adına bir yakını tarafından da sağlanabilir.¹⁷²

Sanığın cezasında yapılacak olan indirim; somut olayın şartlarına, tazmin miktarına ve sanığın samimiyetine göre hakim tarafından takdir edilecektir. Kural olarak sanığın etkin pişmanlıktan faydalanması için mağdurun buna rıza göstermesi aranmaz. Ancak 168. maddenin 4. fıkrasında açıkça belirtildiği üzere eğer kısmen geri verme veya tazmin söz konusu ise ayrıca mağdurun rızası aranacaktır.¹⁷³

---

170 Soyaslan,a.g.e.,s.466

171 Özcan,Özbey,Yağma Suçunda Daha Az Cezayı Gerektiren Hal ve Etkin Pişmanlık Hükümünün Uygulanması, Terazi Hukuk Dergisi,Cilt 5,Sayı 44,2010,s.133

172 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.5375

173 '*...sanıkların Antalya İli Manavgat İlçesinde kendiliklerinden kolluk görevlilerine teslim olup suçlarını kabul ederek suça konu teybi sakladıkları yeri açıklayıp ana parçası hariç iadesini*

Sanık zararı gidermeye hazır olduğunu bildirmişse, kovuşturma aşamasında mahkemece sanığa bu hususta gerekli kolaylık sağlanmalıdır. Zira sanık gerek maddi durumunun yeterli olmaması gerekse kanunun getirdiği bu imkandan haberinin olmaması nedeniyle zararı tazmin edememiş olabilir. Uygulamada bu konuda sanığa makul bir sürenin verildiği görülmektedir. Nitekim etkin pişmanlık kurumunun ruhuna uygun olanın da bu olduğu aşıkardır.

Sanık zararın tamamını gidermiş veya giderecek olmasına rağmen mağdur herhangi bir sebeple zararın tazmin edilmesini kabul etmiyorsa bu durumda yine de sanık etkin pişmanlıktan faydalanacaktır. Zira sanık, pişmanlık göstererek kanunun aradığı şekilde hareket etmektedir. Bu gibi durumlarda uygulamada sanığın zararı mahkeme veznesine yatırması ya da bir ödeme noktası tayin edilmesi sağlanarak hareket edilmektedir.¹⁷⁴ Yargıtay da etkin pişmanlık iradesi gösteren sanık hakkında bir ödeme noktası tayin edilmek suretiyle gerekli kolaylığın sağlanması kanaatindedir.¹⁷⁵

Etkin pişmanlık hükümlerinin tatbiki için sanığın tazmini kendi rızası ile gerçekleştirmesi gerekmektedir. Malın tesadüfen ele geçirilerek mağdura teslim edilmesi gibi durumlarda sanığın rızaen etkin pişmanlıkta bulunması söz konusu

---

sağladıklarının anlaşılması karşısında mağdurdan kısmi iade nedeniyle rızası sorularak sonucuna göre TCK'nın 168/1-4. maddesinin uygulanmasının gerekip gerekmeyeceğinin tartışılmaması...'' 6.CD. 21.09.2006 tarih,2006/5176 E. 2006/8512 K.

174 Eryılmaz,a.g.e.,s.85

175 *'...Sanıklar Tamer ve Seçkin'in nitelikli yağma suçundan cezalandırılmalarına karar verilen olayda , mağdurdan alınan paranın iade edilmediği ve zararın karşılanmadığı sabit ise de, tutuklu sanık Tamer'in ailesi tarafından mağdur yakını olan Abdullah isimli kişinin birden fazla kez aranarak zararın giderilmek istenilmesi, görüşme talepleri kabul edilmediği için zararın giderilememesi, sanık müdafii tarafından da zararın giderilmek istenmesine karşın mağdur tarafından kabul edilmediğinin açıklanması, mağdur Kenan'ın da sanıklarla yeniden muhatap olmayı ve zararın giderilmesini istemediğini belirtmekle beraber, sanıklar hakkında TCK'nın 168. maddesinin uygulanmasına rıza gösterdiğini bildirmesi karşısında; yerel mahkemece mağdurun zararının ve bu zararın hangi aşamada karşılanmak istendiğinin tespit edilerek bir ödeme noktası tayin edilip sanıklara zararı giderme imkanı sunularak sonucuna göre sanıklar hakkında TCK'nın 168. maddesinde düzenlenen etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanma şartlarının bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi ve sanıkların hukuki durumunun buna göre tayin edilmesi gerekmektedir...*'' CGK 30.04.2013 tarih, 2012/6-1524 E. 2013/152 K.

olmadığından TCK'nın 168. maddesi uygulanamayacaktır. Örneğin yağma eylemini gerçekleştirip kaçan sanığın daha sonra polis tarafından yakalanması üzerine yapılan üst aramasında mağdura ait paranın ele geçirilmesi ve paranın mağdura teslim edilmesi durumunda sanığın rızasıyla bir teslim gerçekleşmediğinden etkin pişmanlık söz konusu olmayacaktır.¹⁷⁶ Bu durum madde metninde yer alan *‘bizzat pişmanlık göstererek’* ibaresinin bir sonucudur. Kanun koyucu *‘pişmanlıktan doğan iade ve tazmin’*i esas kabul etmiştir. Bu nedenle iade ve tazminin, cebri icra vesilesiyle gerçekleşmesi gibi durumlarda da kanunun aradığı manada bir pişmanlıktan söz edilemeyeceği için TCK m.168 tatbik edilemeyecektir.¹⁷⁷

Sanığın malı yağmaladıktan sonra üçüncü bir kişiye satması durumunda etkin pişmanlıktan faydalanması mümkün olabilecek midir? Bu husus Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 26.03.2013 tarih, 2012/9-14231 E. 2013/106 K. sayılı içtihadına konu olmuştur. Şöyle ki; *‘‘4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 763. maddesi uyarınca suça konu eşyayı üçüncü bir kişiye satmak suretiyle zilyetliği devreden sanığın artık eşya üzerinde tasarruf yetkisi kalmadığından, üzerinde tasarruf yetkisi bulunmayan telefonu sattığı yeri göstermesi sonucu telefonun satın alınan kişiden alınarak mağdura iadesinin 168. madde anlamında sanık tarafından gerçekleştirilmiş bir iade veya tazmin olarak kabulü mümkün değildir. Sanığın telefonu sattığı yerden ücretini ödemek suretiyle geri alarak mağdura aynen iade etmesi veya sanık ya da sanığın girişimleri sonucu üçüncü bir kişi tarafından telefonun bedelinin mağdura ödenmesi vb. hallerinde ancak 168. madde anlamında bir iade veya tazminden bahsetmek mümkündür.’’* şeklindeki gerekçeyle etkin pişmanlıktan yararlanmak için sadece telefonun satıldığı yerin gösterilmesi yeterli görülmemiş, ya bedelinin ödenerek geri alınması ya da bedelinin mağdura ödenmesi gerektiği belirtilmiştir.

1.8. SENEDİN YAĞMASI

Senedin yağması TCK'nın 148. maddesinin 2. fıkrasında düzenlenmiştir. Buna göre; *‘‘Cebir veya tehdit kullanılarak mağdurun, kendisini veya başkasını borç altına sokabilecek bir senedi veya var olan bir senedin hükümsüz kaldığını açıklayan*

176 6.CD. 02.07.2013 tarih, 2010/27282 E. 2013/15636 K.

177 Özbey,a.g.m.,s.132

bir vesikayı vermeye, böyle bir senedin alınmasına karşı koymamaya, ilerde böyle bir senet haline getirilebilecek bir kağıdı imzalamaya veya var olan bir senedi imha etmeye veya imhasına karşı koymamaya mecbur edilmesi halinde de aynı ceza verilir.” Görüldüğü üzere fıkra eylemin yaptırımına yer verilmemiş olup 1. fıkraya atıfta bulunulmakla yetinilmiştir.

Senedin yağması suçu 765 sayılı TCK’da ayrı bir maddede hüküm altına alınmışken 5237 sayılı TCK’da yağma suçuyla birlikte aynı maddede düzenlenmiştir. Birinci fıkrada yer alan genel yağma suçuna nazaran özel hüküm niteliğindedir. Bu husus, senedin yağması suçu ihdas edilmemiş olsaydı failin 1. fıkradaki genel yağma hükümlerine göre sorumlu olacağı anlamına gelmektedir.¹⁷⁸ Esasen senet kavramı da taşınır mal mahiyetinde ise de; hukuken ayrı bir önemi haiz olması ve suçun kanuni tanımındaki seçimlik hareketlerin fazlalığı nedeniyle bu şekilde bir düzenlemeye gidilmesi isabetli olmuştur.¹⁷⁹

Senet, üzerine irade beyanı yazılmaya elverişli her türlü belgedir.¹⁸⁰ Senette dış dünyaya yansımış yazılı bir irade söz konusudur.¹⁸¹ Böylece insanın zihninde oluşan iradenin dışa yansiyarak somutlaşmasıyla hukukça önemi haiz hale gelen bir belge ortaya çıkmaktadır.

148. maddenin 2. fıkrasının gerekçesine göre; senedin borç doğurucu nitelikte olması gerekmektedir. Bu borç para borcu olabileceği gibi, bir işi yapmaya veya yapmamaya, bir taşınmazı hibe etmeye, kira ile oturan bir binayı boşaltmaya, var olan bir borca kefil olmaya ilişkin de olabilir. Bir alacağı tahsil etmemeye, herhangi bir davayı açmamaya, vasiyetnamesini değiştirmemeye yönelik bir vadi içeren yazılı beyanlar da borç doğurucu senet sayılırlar. Şu halde mağduru iktisaden değerlendirmeye elverişli olan bir hakkını kullanmamasına yol açan her türlü belge,

---

178 Soyaslan,a.g.e.,s.412

179 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4779; Koca,a.g.e.,s.81

180 Sami,Karahan/Zekeriyya,Arı/Hayri,Bozgeyik/Tahir,Saraç/Mücahit,Ünal,Kıymetli Evrak Hukuku,1.Baskı,Konya,Mimoza,2013,s.5

181 Hakan,Pekcanitez/Oğuz,Atalay/Muhammet,Özekes,Medeni Usul Hukuku, Ankara, Yetkin, 2011, s.479

borç doğurucu senet tanımına girer. Senedin düzenleyicisi aleyhine mali nitelikte bazı yükümlülükler getirmesi gerekmektedir.¹⁸²

Suçun konusunu oluşturan senedin failin malvarlığında doğrudan bir azalma tehlikesi meydana getirmesi, faili borç altına sokması veya alacağından vazgeçmesi neticesi doğurucu nitelikte olması gerekir. Bu etki dolaylı nitelikteyse yağma suçu oluşmayacaktır. Örneğin bir çalışana zorla istifa dilekçesi imzalatılması durumunda, elbette ki kişi maaşından yoksun kalacaktır ancak söz konusu belge doğrudan doğruya borç veya alacaktan vazgeçmeye yönelik bir irade beyanı içermediğinden suçun konusunu oluşturmaz.¹⁸³

Yukarıda suçun konusuna ilişkin yaptığımız açıklamalarda yağma suçunun konusunun esasen taşınır mal olduğunu ancak kimi zaman alacak hakkı ve taşınmaz malvarlığına ilişkin olabileceğini belirtmiştik. Bu hususta örneğin, failin bir kimseyi zorlamak suretiyle oturmuş olduğu evine ilişkin taşınmaz satış vaadi imzalatırması halinde taşınmaz malvarlığının da suçun konusu olabileceği savunulmaktadır.¹⁸⁴

Madde metninden anlaşılacağı üzere suç birden fazla seçimlik hareketle işlenebilmektedir. Seçimlik hareketler şöyle sıralanabilir:

-kendisini veya başkasını borç altına sokabilecek bir senedi veya var olan bir senedin hükümsüz kaldığını açıklayan bir vesikayı vermeye,

-böyle bir senedin alınmasına karşı koymamaya,

-ilerde böyle bir senet haline getirilebilecek bir kağıdı imzalamaya,

-veya var olan bir senedi imha etmeye,

-veya imhasına karşı koymamaya mecbur edilmesi

şeklindeki seçimlik hareketlerden birinin gerçekleştirilmesiyle suç oluşacaktır.

Yağma suçunun oluşabilmesi için senedin hukuken geçerli olması ve tahsil kabiliyetinin mümkün olması gerekmektedir. Aksi takdirde failin tehdit suçundan sorumluluğu doğabilecektir.¹⁸⁵ Nitekim Yargıtay¹⁸⁶ da hukuken geçerli bir senedin olmaması halinde yağma değil tehdit suçunun oluşacağına hükmetmiştir.

---

182 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4780; Soyaslan,a.g.e.,s.412

183 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.610

184 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4781

185 Parlar/Hatipoğlu,a.g.e.,s.1133; Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4781

186 6.CD. 20.02.2013 tarih, 2013/18589 E. 2013/2698 K.

Hukuken geçerliliği olan fakat herhangi bir borç doğurmayan veya borçtan kurtarmak biçiminde bir niteliğe sahip olmayan, sadece başka bir olayın delilini oluşturan senetler de yağma suçuna vücut vermez.¹⁸⁷ Örneğin; kocanın karısını tehdit etmek suretiyle zina yaptığına dair yazılı bir vesika alması ya da bir kimsenin cebir kullanarak bir başkasından suç faili olduğunu gösteren yazılı bir belge alması durumunda yağma suçu oluşmayacaktır.¹⁸⁸

Suçun oluşması için seçimlik hareketlerden en az birinin gerçekleşmesi yeterlidir. Netice gerçekleşmediği takdirde eylem teşebbüs aşamasında kalacaktır. Yine suçun oluşması, söz konusu senedin kullanılmasına ya da mağdurun zararının oluşmasına bağlı değildir. Zararın doğması ya da yararın sağlanmış olması gerekmez. Fail tarafından senedin herhangi bir şekilde kullanılması durumunda sahte belgeyi kullanma suçu (TCK m.207/2) gibi başka suçlar da gündeme gelebilecektir.¹⁸⁹

Uygulamada senedin yağması suçuyla TCK'nın 209. maddesinde yer alan açığa atılan imzanın kötüye kullanılması suçunun karıştırıldığı görülmektedir. İki suçu birbirinden ayıran temel nokta; açığa atılan imzanın kötüye kullanılmasında suça konu belge, mağdurun rızası dahilinde faile verilmekteyken senedin yağmasında söz konusu belge cebir veya tehdit suretiyle mağdurun rızası hilafına ele geçirilmektedir.

1.9. DEĞER AZLIĞI

Yağma suçunun daha az cezayı gerektiren hallerinden biri olan, suçun hukuki bir ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla işlenmesi haline ilişkin detaylı açıklamalarımıza geçmeden önce daha az cezayı gerektiren bir başka hal olan “*değer azlığı*” kavramına değinmekte fayda görmekteyiz.

Değer azlığına ilişkin düzenlemeler 765 sayılı TCK'da yer aldığı gibi 5237 sayılı TCK'da da karşımıza çıkmaktadır. Mülga 765 sayılı Kanun'un 522. maddesi gereğince hırsızlık, dolandırıcılık, ızzar vb. suçlarda Yargıtay'ın konuyla ilgili içtihatları doğrultusunda, cürmün mevzuu (suçun konusu) olan şeyin az ya da çok

¹⁸⁷ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.522;Centel/Zafer/Çakmut,a.g.e.,s.412;

Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.609

¹⁸⁸ Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.609

¹⁸⁹ Toroslu,a.g.e.,s.154; Centel/Zafer/Çakmut,a.g.e.,s.389

olmasına göre failin cezasından artırım veya indirim yapılabilirdi. Yine söz konusu suçlar yönünden suça konu malın iadesi söz konusu ise 765 sayılı Kanun'un 523. maddesi uyarınca cezada indirim yapılacağı kabul edilmişti. Ancak yağma suçu yönünden bir istisna kabul edilmiş ve suçun konusu olan şeyin hafif olması halinde cezada indirim yapılmadığı gibi iadesi gerçekleşse dahi herhangi bir indirim yapılması mümkün değildi.¹⁹⁰

5237 sayılı TCK'da yağma suçuna ilişkin olarak değer azlığı düzenlemesine yer verilmiş ise de söz konusu düzenleme, bir diğer malvarlığına karşı işlenen suç olan hırsızlık suçundaki değer azlığından farklıdır. Malın değerinin az olması hırsızlık suçu açısından cezasızlık ya da cezada indirim imkanı verirken yağma suçunda yalnızca cezada indirime olanak sağlamaktadır. Zira TCK 150/2 maddesinde bu husus *“Yağma suçunun konusunu oluşturan malın değerinin azlığı nedeniyle, verilecek ceza üçte birden yarıya kadar indirilebilir.”* şeklindeki hükümlerle açıkça belirtilmiştir. Bunun altında yatan düşünce ise, yağma suçu mağdurunun hırsızlıktan farklı olarak cebir veya tehdide maruz kalması ve suçun birden fazla hukuki değeri ihlal eder nitelikte olması nedeniyle eylemin yaptırımsız kalmasının önüne geçilmek istenilmesidir.¹⁹¹

Yağma suçunda değer azlığına ilişkin düzenleme eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine aykırı olduğu gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi'ne taşınmış, Yüksek Mahkemece söz konusu hüküm Anayasa'ya aykırı görülmemiştir.¹⁹² Yine yağma gibi birden fazla korunan hukuki değeri ihlal eden bir suçta değer azlığının cezadan indirim sebebi olarak öngörülmesine karşın yağmaya nazaran daha hafif bir suç tipi

---

190 Mustafa, Danişman, Yağma Suçlarında Değer Azlığı, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt 5, Sayı 41, 2010, s.125-130

191 Müslüm, Kuzudişli, Yağma Suçu, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2012, s.112

192 *“Yasa koyucunun değişik eylemler için aynı cezayı öngörebileceği gibi, daha hafif kabul edilen bir eylem için daha ağır bir cezayı da uygun görebileceğini, Devletin takip ettiği suç ve ceza politikası gereği, suça verilen önem ve cezalandırmada güdülen amaç gözetilerek, suça konu eşyanın değerine bağlı olarak yağma suçu için verilecek cezada indirim yapılmasının Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerinde düzenlenen hukuk devleti ve eşitlik ilkelerine aykırı bir yön bulunmadığı gerekçesiyle itirazın oybirliğiyle reddine...”* AYM, 05.03.2009 tarih, 2005/120 E. 2009/40 K.

olan güveni kötüye kullanma suçunda indirim sebebi olarak yer verilmemesi eleştirilmiştir.¹⁹³

Söz konusu hükmün ilk halinde yer alan “*indirilir*” ibaresi, 5377 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle “*indirilebilir*” şeklinde değiştirilmiştir. Buna göre, malın değerinin az olmasına rağmen hakim gerekçelendirmek şartıyla cezada indirim yapmayabilir.¹⁹⁴

Hükümde malın değerinin az olması halinde cezada indirim yapılabileceği belirtilmekle beraber bu hususu belirlemedeki şartların ve ölçütlerin ne olduğuna kanun koyucu tarafından yer verilmemiştir. Bu nedenle uygulamada birtakım ölçütler ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Yargıtay¹⁹⁵ ‘*değerin azlığı*’nın 5237 sayılı yasaya özgü, ayrı ve yeni bir kavram olduğunu belirterek bunun; daha çoğunu alabilme olanağı varken yalnızca gereksinmesi kadar (örneğin; birkaç meyve veya ekmek, yiyecek, bir-iki defter, kalem, sigara, bira ve benzeri), değer olarak da az olan şeyi alma durumunda, olayın özelliği ve sanığın kişiliği de değerlendirilerek uygulanabileceğine hükmetmiştir. Bu hususta ‘suçun işleniş biçimi’, ‘olayın

---

193 Timuçin,Köprülü,Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlarda Değer Azlığı,TBB Dergisi,Sayı 71,2007,s.263

194 İsmail,Malkoç,Yeni Türk Ceza Kanunu,Ankara,2013,s.1043; Eryılmaz,a.g.e.,s.67; Koca/Üzülmmez,a.g.e.,s.624

195 6.C.D. 20.06.2006 tarih, 2005/12446 E., 2006/6280 K.; “...*Yakınanlar Bayram D. ve Berivan T. nin farklı tarihlerde bıçak zoruyla paralarını yağmalayan sanığın, mağdurlardan Berivan’ın 10 TL, Bayram’ın 1 TL’sini aldıktan sonra, mağdurlardan herhangi bir şey istemeden ve ısrarcı olmadan yakınanların verdiği paralarla yetinerek olay yerinden ayrıldığıının anlaşılması karşısında; sanık hakkında TCY’nin 150/2. maddesinin uygulanma koşullarının bulunup bulunmadığının tartışılmaması...*”6.C.D.18.01.2010 tarih, 2007/20776 E., 2010/260 K.; “...*Kağıt toplayan katılanın yanına giderek, ceplerini yoklayıp, akbil takılı anahtarlığını alan sanıkların eyleminde, yakınanın üstünde başka bir şey olmadığı için alamadıklarının ve kasıtlarını özgülemediklerinin anlaşılması nedeniyle koşulu bulunmadığı halde, 150’nci maddenin 2’nci fıkrasına düzenleniş amacının dışında yorumlar getirilerek cezadan indirim yapılması...*” 6.CD. 25.11.2008 tarih, 2007/17467 E., 2008/22401 K.; “...*somut olayda, sanığın mağdurun cebinden çıkarıp yere attığı 2 TL’yi yerden alarak daha fazlasını istemeden olay yerinden ayrıldığıının anlaşılması karşısında, sanık hakkında yağma suçunda değer azlığı nedeniyle indirimi düzenleyen TCK’nın 150/2. maddesinin uygulanma koşullarının tartışılması gerektiğinin gözetilmemesi...*” 6.CD. 22.01.2019 tarih, 2018/3768 E. 2019/211 K.

özelliği', 'failin özgülenen kastı', 'failin daha çoğunu alabilme olanağı varken gerçek değeri az olan şeyleri alması' ve 'yasal ve yeterli gerekçe göstermek' gibi ölçütler çerçevesinde bir değerlendirme yapılarak sonuca gidilmesi gerekmektedir.¹⁹⁶

Suçta konu olan malın değerinin belirlenmesinde suç tarihi esas alınacaktır. Sonraki artış veya eksilmeler önem arz etmeyecektir. Yine değer azlığının tespitinde fail veya mağdurun maddi durumu dikkate alınmayacaktır. Suç iştirak halinde işlenmişse failer hakkındaki değerlendirme herkesin payına düşene göre değil, suç konusu malın tamamı üzerinden yapılacaktır. Ayrıca malın değerinin az olmasına rağmen failin fazla sanması ya da fazla olmasına rağmen failin az zannetmesi gibi durumlarda TCK m.30'da yer alan hata hükümleri çerçevesinde fail TCK 150/2 maddesinden yararlanabilecektir.¹⁹⁷

Suçun teşebbüs aşamasında kaldığı durumda değer azlığı nedeniyle cezada indirim yapılabilecek midir? Doktrinde bu konuda görüş birliği bulunmamakla birlikte genel eğilimin TCK 150/2 hükmünün uygulanabileceği yönünde olduğunu söylemek mümkündür. Buna göre; failin kastına dikkat çekilmektedir. Başka bir ifadeyle, failin mağdurdan almak istediği şey belli ya da en azından belirlenebilmekteyse ve fazlasını alabileceken azıyla yetinme iradesi söz konusuysa bahsi geçen hüküm uygulanabilecektir.¹⁹⁸ Yargıtay'ın ise sanığın niyetinden yola çıktığını ve her iki yönde de içtihatlarının bulunduğunu söyleyebiliriz.¹⁹⁹

196 Kuzudişli,a.g.e.,s.113; Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4862

197 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4860; Soyaslan,a.g.e.,s.411; Özbey,a.g.m.,s.130

198 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4864;Soyaslan,a.g.e.,s.419;Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe,a.g.e.,s.646

199 ‘...Sanığın kast ve iradesinin özgülenmiş olması halinde, yağma suçuna teşebbüste 5237 sayılı TCK'nın 150/2. maddesinin uygulanmasına yasal engel bulunmadığından, sanık Şükrü'nün kastının 6 adet raki bardağı yağmalamak olduğu, değer azlığı nedeniyle mahkemenin 150/2. maddeyi uygulamasında isabetsizlik bulunmadığı anlaşımakla, tebliğnamedeki bozma isteyen düşünce benimsenmemiştir...’ 1.C.D. 04.02.2009 tarih, 2007/7383 E. 2009/393 K.; ‘...Somut olayda sanığın yağmalamak istediği para veya diğer değerli eşyayı bu yöndeki iradesini açıklayarak sınırlamadığı, sanığın soruşturmadaki savunmalarında, amacının yakınan Havva'nın ‘parasına konmak olduğunu’ açıklaması ve katılanın, sanığın kolundaki bilezikleri çıkarmaya çalıştığı yönündeki anlatımları birlikte değerlendirildiğinde, kalkışma aşamasında kalan eylemde uygulanması olanağı bulunmadığı gözetilmeden koşulları oluşmadığı halde, 5237 sayılı Yasa'nın

Doktrindeki ağırlıklı görüş ve Yargıtay uygulaması yerinde olup, failin almaya yöneldiği mal tespit edilebiliyor ve kastını belli bir miktara özgülemişse eylem teşebbüs aşamasında kalmış olsa dahi TCK 150/2 hükmü uygulanabilmelidir.

Mahkemece hüküm kurulurken öncelikle değer azlığı nedeniyle cezadan indirim yapılmalıdır. Zira Yargıtay, değer azlığı ile suça teşebbüs hükümlerinin birlikte uygulanabileceğine cevaz verdiği bir içtihadında, sanığın eyleminin teşebbüs aşamasında kalması nedeniyle cezasından TCK m.35/2 uyarınca yapılacak indirimin, değer azlığı nedeniyle TCK m.150/2 hükmü gereğince yapılacak indirimden sonra yapılması gerektiğini belirtmiştir.²⁰⁰

150/2 maddesiyle cezadan indirim yapılması...” 6.C.D. 17.04.2007 tarih, 2006/19683 E. 2007/4833 K.

200 “...sanık hakkında 5237 sayılı TCK'nın 35/2 maddesinin 150/2 maddesinden önce uygulanması suretiyle aynı Kanununun 61. maddesine aykırı davranılmış ise de, anılan husus sonuç cezaya etkili olmadığından bozma nedeni yapılmamıştır...” 6.CD. 14.01.2019 tarih, 2016/2613 E. 2019/17 K.

İKİNCİ BÖLÜM

2. SUÇUN BİR HUKUKİ İLİŞKİYE DAYANAN ALACAĞIN TAHSİLİ AMACIYLA İŞLENMESİ (TCK m.150/1)

2.1. GENEL OLARAK

Yağma suçu Türk Ceza Kanunu'nda yer alan suçlar arasında kanun koyucunun en fazla önem verdiği suç tiplerinin başında gelmektedir. Bunun nedeni malvarlığı, kişi özgürlüğü ve vücut dokunulmazlığı gibi birden fazla hukuki değeri bünyesinde barındırmasıdır. Bundan dolayı benzer nitelikteki diğer suçlara nazaran yağma suçunun yaptırımını oldukça ağır düzeydedir.

Suçun müeyyidesi ve haksızlık içeriği ne kadar ağır olursa olsun bazı durumlarda failin cezasının hafifletilmesi adalet duygusunun ve hukuka olan güvenin sağlanmasının bir gereğidir. Bu nedenle şartları olduğu takdirde failin daha az bir ceza ile karşılaşması mümkün olabilecektir.

Yağma suçu özelinde bakıldığında inceleme konumuzu oluşturan 150. maddenin 1. fıkrası, değer azlığını düzenleyen 150. maddenin 2. fıkrası ile yağma suçunda etkin pişmanlık halini konu alan 168. maddenin 3. fıkrası failin cezasının hafifletildiği durumlara örnek oluşturmaktadır.

1982 Anayasası'nın "*Cumhuriyetin nitelikleri*" başlıklı 2. maddesinde "*Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir.*" hükmü yer almaktadır.

Hukuk Devleti kavramı birçok şekilde tanımlanmakla birlikte genel olarak; faaliyetlerinde hukuk kurallarına bağlı olan, vatandaşlarına hukuki güvenlik sağlayan devlet olarak tanımlanabilir.²⁰¹ Yine Anayasa Mahkemesi²⁰² bir içtihadında hukuk

201 Ergun,Özbudun,Türk Anayasa Hukuku,Ankara,Yetkin,2016,s.97

202 AYM 27.03.1986 tarih,1985/31 E. 1986/11 K.; Gözler,a.g.e.,s.172

devleti kavramını; “...Hukuk devleti her eylem ve işlemi hukuka uygun, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa’ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayıp yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasa bulunduğu bilincinden uzaklaştığında geçersiz kalacağını bilen devlettir...” şeklinde izah etmiştir.

Hukuk devletinde, devletin kendisi hukukla bağlı olduğu gibi kişiler de hukukla bağlı olmalıdır. Bu kapsamda gerek kişilerin devletle olan ilişkilerinde gerekse kişilerin kendi aralarındaki ilişkilerinde hukuk kurallarına uymak esas olacaktır. Uyuşmazlık halinde çözüm yolu hukuk mekanizması olmalıdır.

İhkak-ı hak kavramı; kendiliğinden hak alma anlamına gelmektedir. Kişinin bir haksızlığa maruz kaldığında devleti aracı kılmaksızın kendi çözüm yolunu üretmesidir. Bu halde kişinin, hukuki sınırlar çerçevesinde hareket etmediğinde cezai müeyyide ile karşı karşıya gelmesi söz konusu olacaktır.

3.2. Yasal Durum Ve TCK m.150/1 Hükmünün Hukuki Niteliği

765 sayılı Türk Ceza Kanunu’nda ihkak-ı hak (kendiliğinden hak alma) suçu ayrı ve bağımsız bir suç tipi olarak hüküm altına alınmış idi.²⁰³ 765 sayılı TCK’nın 308. maddesinde “Bir kimse Hükümete müracaata muktedir olduğu ahvalde iddia eylediği bir hakkı istihsal maksadiyle eşya üzerinde kuvvet sarfıyla kendiliğinden hakkını ihkak ederse otuz liradan elli liraya kadar ağır cezayı nakdiye mahkum olur. Eğer fail eşya üzerine değil de şahıslara karşı tehdit veya şiddet istimal etmiş olursa bir aydan bir seneye kadar hapis ve elli liraya kadar ağır cezayı nakdiye mahkum olur. Şiddet silah ile veya dövmek veyahut yaralamak ile vukua gelirse işbu dövmek veya yaralamaktan dolayı 456 ncı maddenin birinci fıkrasında beyan olunan ahvalden daha ağır bir netice husule gelmediği takdirde hapis iki aydan ve ağır cezayı nakdi kırk liradan aşağı olamaz. Cürmün faili hakkını ispat ederse göreceği cezanın dörtte üçü kadarı indirilebilir. Resen takibi iktiza eden diğer bir cürüm dahi

---

203 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4854

birlikte irtikap olunmamış olmak şartıyla bu maddede beyan olunan cürümden dolayı takibat icrası şahsi dava ikamesine bağlıdır. ’’ şeklinde düzenlenmiştir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nda ise bu eyleme ayrı ve bağımsız bir suç tipi olarak yer verilmemiştir. Hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik ve yağma gibi suçlar yönünden söz konusu düzenleme “daha az cezayı gerektiren hal” olarak kanunda kendisine yer bulmuştur.²⁰⁴ Yağma suçu bağlamında TCK’nın 150/1 maddesinde “*Kişinin bir hukuki ilişkiye dayanan alacağını tahsil amacıyla tehdit veya cebir kullanması halinde, ancak tehdit veya kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.*” şeklinde bir hüküm ihdas edilmiştir.

Söz konusu düzenleme 765 sayılı TCK’nın 308. maddesinde adliye aleyhine işlenen bir suç olarak yaptırıma bağlanmış iken, 5237 sayılı TCK’nın 150/1 maddesiyle malvarlığına karşı işlenen suçlar bölümünde yer almaktadır.

Mukayeseli hukuk açısından İspanya ve İtalya Ceza Kanunlarında kendiliğinden hak alma suçuna başlı başına bir suç tipi olarak yer verilmiş olduğu görülmektedir.²⁰⁵ Eylemin hukukumuzda girişi mehzaz kanun olan İtalyan Ceza Kanunu’nda düzenlenmiş olması sebebiyledir.²⁰⁶ Yine İslam Hukuku’nda da ihkak-ı hak konusuna yer verilmiş olup belli koşullar dahilinde mala yönelik haklarda meşru sayılabilmekteyken kişinin can ve bedenine yönelik haklarda cevaz verilmemiştir.²⁰⁷

TCK 150/1 hükmü, Türk Ceza Kanunu’nda yer alması nedeniyle esasen bir ceza hükmü olmakla birlikte, bünyesinde özel hukuk yönü olan bazı kavramları da barındırması nedeniyle özellikle borçlar hukukundan bağımsız düşünülmemelidir.²⁰⁸

Hırsızlık, dolandırıcılık ve sahtecilik suçlarının hukuki ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla işlenmesine ilişkin düzenlemelerin bulunduğu madde metninde adı geçen suçlara yer verilmiş iken TCK 150/1 maddesinin lafzında

²⁰⁴ Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4854; Mehmet,Günay,Yağma Suçunun Hukuki İlişkiye Dayanan Alacağı Tahsil Amacıyla İşlenmesi, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi,5.Sayı,2015,s.463

²⁰⁵ Zeki Hafizoğulları, Malvarlığına Karşı Suçların Ortak Genel Yapısı,www.baskent.edu.tr/~zekih/ogrenci/mal.doc, (Erişim Tarihi:10.05.2019)

²⁰⁶ Mehmet Nihat,Kanbur, Kendiliğinden Hak Alma Fiillerinin Yeni Türk Ceza Kanunu Bakımından Değerlendirilmesi,Ceza Hukuku Dergisi,2006/2,s.67 vd.

²⁰⁷ Hadi,Sağlam/Mehmet,Çolak/Sema Gökbayır,İslam Ceza Hukukunda Haksız Tahrikin Ceza İndirimine Etkisinin Değerlendirilmesi,EÜSBED,2012,s.177

²⁰⁸ Günay,a.g.m.,s.463

‘‘yağma’’ ibaresi mevcut değildir. Söz konusu hüküm, kanun sistematığı açısından ise yağma suçunun basit ve nitelikli hallerinin düzenlendiği 148 ve 149. maddenin hemen devamında yer almaktadır.

Madde gerekçesinde TCK 150/1 hükmünün, yağma suçunda daha az cezayı gerektiren hal niteliğinde olduğuna vurgu yapılmıştır.²⁰⁹ Doktrinde hükmün niteliğine ilişkin olarak farklı görüşler savunulmaktadır. Bir görüşe²¹⁰ göre; TCK 150/1 maddesinde yer alan hüküm yağma suçunun özel bir çeşididir. Her ne kadar klasik yağma suçunda olduğu gibi bu suçta da failin cebir veya tehdit kullanması şart olsa da suçun unsurları yönünden farklılık mevcuttur. Bu sebeptendir ki suç, hukuki ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla yağma suçu olarak isimlendirilmiştir. Diğer görüş, hükmün kanun sistematığı içerisinde yer aldığı konumdan hareket ederek bir yorum getirmektedir. Hükmün lafzında yağma ibaresi olmasa da neticede işlenen suç yağma suçudur. Zira fail alacağını tahsil saikiyle yağma eylemini işlemektedir. Tüm bunlar birlikte değerlendirildiğinde ortada ayrı bir suç tipi yoktur. Söz konusu düzenleme yağma suçunun daha az cezayı gerektiren halidir.²¹¹

Hüküm nitelik olarak fail lehine haksız tahrik hükmüne benzerlik gösterse de bağımsız bir suç tipi olmadığından hiçbir şekilde TCK'nın 29/1 maddesinde yer alan haksız tahrik düzenlemesi ile birlikte uygulama alanı bulmayacaktır. Nitekim Yargıtay²¹² da bu görüştedir.

Gerek madde gerekçesinde yapılan açıklamalar gerekse kanun sistematığı içerisinde yağma suçunun basit ve nitelikli hallerini takiben düzenlenmiş olması gözetildiğinde bahsi geçen hükmün, daha az cezayı gerektiren bir hal olduğu söylenebilir.

---

209 TCK m.150 Gerekçesi

210 Soyaslan,a.g.e.,s.413

211 Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe,a.g.e.,s.639; Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.620; Kanbur,a.g.m.,s.67 vd.

212 ‘‘...Sanık Abdurrahim Demirağ hakkında TCK'nin 150/1. maddesi delaletiyle hukuki ilişkiye dayanan alacağın tahsil amacıyla tehdit suçundan hüküm kurulduğunun anlaşılması karşısında; yağma suçunun daha az cezayı gerektiren hali olarak öngörülen bu suçla ilgili haksız tahrik hükümlerinin uygulanamayacağı gözetilmeden, TCK'nin 29/1. maddesinin uygulanması suretiyle eksik ceza tayin edilmesi...’’ 6.CD. 09.05.2019 tarih, 2016/7162 E. 2019/2895 K.

2.3. Alacak Hakkı Ve Hukuki İlişki Kavramı

Hükmün uygulanabilme şartlarının detaylarına geçmeden önce ‘‘alacak hakkı’’ ve ‘‘hukuki ilişki’’ kavramlarına değinmekte fayda vardır.

2.3.1. Alacak Hakkı

Alacak hakkı, borçlunun borçlanmış olduğu edimi alacaklının talep etmesine yönelik bir haktır. Alacaklıya, borçlu ile arasındaki borç ilişkisine istinaden borçlanmış olduğu edimi talep hakkı vermektedir. Alacaklı borçludan belli bir davranışta bulunmak suretiyle edimini ifa etmesini isteme, aksi takdirde dava veya cebri icraya başvurabileceğini bildirme, ifa edilmediğinde ise yasal prosedüre uygun olarak malvarlığına elkoyma hakkına sahiptir.²¹³

Niteliği itibariyle aynı hakların karşısında yer alan alacak hakkı alacaklıya, borçlu tarafın şahsi varlığı ya da borca konu eşya üzerinde doğrudan bir hakimiyet yetkisi vermez. Zira borçlar hukukundaki irade özgürlüğü ve eşitlik ilkelerinden dolayı borçlu taraf da alacaklıyla benzer konumdadır. Borçlunun borç ilişkisine aykırı davranması durumunda alacaklı onun şahsi varlığına müdahale edemeyecek ancak hukukun çizdiği sınırlar içerisinde alacağını talep ve temin yoluna gidebilecektir.²¹⁴

Borç ilişkisinin konusu edimdir. Borçlu tarafın ifa ile yükümlü olduğu borç konusu edim olarak adlandırılır. Edim türleri genel olarak verme, yapma ve yapmama edimleri olarak sınıflandırılmaktadır. Verme ediminde borçlu alacaklı tarafa bir şey verme hususunda borçlanmışır. Yapma ediminde ise borçlunun borcu alacaklı tarafa bir iş yapmaktır. Bu edim türü şahsi edim olarak da isimlendirilmektedir. Yapmama ediminde ise borçlunun borcu, kaçınma ya da katlanma şeklindedir.²¹⁵

Borç ilişkisinin bünyesindeki esas hak alacak hakkıdır. Borç ilişkisi ve bu vesileyle alacak hakkı ilk olarak alacaklıya ifa (edim) menfaati sağlamaktadır. Bu yönüyle alacak hakkı bir yararlanma hakkı niteliğindedir. Diğer taraftan alacak hakkı bir malvarlığı hakkıdır. Malvarlığı kavramı, bir kişinin ekonomik değer teşkil eden,

213 Fikret,Eren,Borçlar Hukuku Genel Hükümler,13.Baskı,İstanbul,Beta,2011,s.48

214 Günay,a.g.m.,s.464; Eren,a.g.e.,s.48

215 Ahmet,Kılıçoğlu,Borçlar Hukuku Genel Hükümler,15.Baskı,Ankara,Turhan,2012,s.5

para ile ölçülebilmesi mümkün hak ve borçların tümünü ifade etmektedir. Kişilik haklarının malvarlığı içerisinde değerlendirilmesi mümkün değildir. Borç ilişkisinin konusunu her zaman ekonomik değer ifade eden bir edim oluşturmayabilir. Alacağın para yani nakit bir alacak niteliğinde olması şart değildir.²¹⁶

Alacak hakkı nisbi bir haktır. Bu, borç ilişkisinin sadece bu ilişkinin tarafları olan alacaklı ile borçlu arasında hüküm ifade etmesi anlamına gelmektedir. Mutlak haklarda olanın aksine nisbi haklarda borç ilişkisinden doğan haklar herkese karşı değil, yalnızca borçluya yöneltilir.²¹⁷ Nisbi bir hak olmasının bir diğer özelliği ise borç ilişkisinin yalnızca borçlu tarafça ihlal edilebilmesidir. Zira alacaklı ve borçlu dışında kalan üçüncü kişiler borç ilişkisinin tarafı olmadıklarından dolayı alacak hakkını ihlal etmeleri de söz konusu olmayacaktır.²¹⁸

Alacak hakkı Roma Hukukundan bu yana kişisel hak (şahsi hak) olarak da adlandırılmaktadır. Bu durum kişiye sıkı sıkıya bağlı hak kavramıyla karışmasına sebebiyet verdiği için çok isabetli olmasa da öğretide ve uygulamada bu şekilde yerleşmiştir.²¹⁹

Alacak hakkının sayısı ve içeriği belirli tip ve konularla sınırlandırılmamıştır. Aynı haklardaki sınırlı sayı ilkesi burada geçerli değildir. İrade özgürlüğü ilkesi uyarınca sınırsız şekilde kurulabilir. Bu yönüyle alacaklı ve borçlu taraflar, kanunda yer alan tipe uygun sözleşmeleri akdedebilecekleri gibi isimsiz sözleşmeler de yapabileceklerdir.

Alacak hakkı, devamlı nitelikteki mutlak haklardan farklı olarak geçici bir haktır. Bu nedenle borç ilişkisi belli bir amacın gerçekleştirilmesi nedeniyle kurulur. Amaç gerçekleşince borç ilişkisi de sona ereceğinden dolayı bu ilişkinin süreyle sınırlı olduğu da söylenebilecektir.

Borç ilişkisinin üç temel kaynağı bulunmaktadır. Bir diğer ifadeyle borç üç temel nedenden doğar. Bunlar;

---

216 Eren,a.g.e.,s.49

217 M.Kemal,Oğuzman/M.Turgut,Öz,Borçlar Hukuku Genel Hükümler,İstanbul,Beta,2011,s.21

218 Mustafa,Dural/Suat,Sarı,Türk Özel Hukuku Temel Kavramları ve Medeni Kanununun Başlangıç Hükümleri,CiltI,İstanbul,Filiz,2010,s.137; Safa,Reisoğlu,Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul,Beta,2013,s.35

219 Eren,a.g.e.,s.51

- *Sözleşme*
- *Haksız fiil*
- *Sebepsiz zenginleşme,*

olarak ifade edilebilir. Bunların yanında Türk Medeni Kanunu'nda yer verilen vekaletsiz iş görme hükümlerinden doğan borç veya aile hukukundan doğan nafaka verme borcu gibi kaynaklar da mevcuttur.²²⁰

Sözleşmeden doğan borçlar, borcun diğer kaynaklarına göre en çok rastlanan türüdür. Türk Borçlar Kanunu'nun 1. maddesinde “*Sözleşme tarafların iradelerini karşılıklı ve birbirine uygun olarak açıklamalarıyla kurulur.*” hükmü yer almaktadır. Buna göre sözleşme; her iki tarafın, hukuksal neticeye yönelik karşılıklı ve birbirlerine uygun nitelikteki irade açıklamasıyla meydana gelen hukuksal bir işlemdir. Unsurlarını;

- Sözleşme hukuksal bir işlemdir*
- En az iki tarafın varlığı gerekir*
- Karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanını gerektirir, şeklinde sıralamak mümkündür.*²²¹

Haksız fiilden doğan borçlara hukuka aykırı fiilden doğan borçlar da denilmektedir. Hukuk düzeni tarafından kabul edilmeyen davranışlar haksız fiil kavramını ifade eder. Türk Borçlar Kanunu'nun 49. maddesine göre; “*Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür. Zarar verici fiili yasaklayan bir hukuk kuralı bulunmasa bile, ahlaka aykırı bir fiille başkasına kasten zarar veren de, bu zararı gidermekle yükümlüdür.*” Haksız fiil kavramı hem Ceza Hukuku hem de Borçlar Hukukunu ilgilendirmektedir. Zira hukuka aykırı bir fiil, yalnızca haksız bir fiil veya yalnızca suç teşkil edebileceği gibi hem suç hem de haksız fiil oluşturabilir.²²² Haksız fiilin unsurlarını,

- Davranış (eylem)*
- Zarar*
- İllyet (nedensellik) bağı*
- Kusur olarak sıralamak mümkündür.*

---

220 Reisoğlu,a.g.e.,s.43

221 Kılıçoğlu,a.g.e.,s.53

222 Kılıçoğlu,a.g.e.,s.267

Borç ilişkisinin bir diğer kaynağı ise *sebepsiz zenginleşmeden doğan borçlardır*. Sebepsiz zenginleşmeden doğan borç da tıpkı sözleşmeden ve haksız fiilden doğan borçlar gibi doğrudan doğruya kanundan doğan borçlardandır. Sebepsiz zenginleşmenin söz konusu olabilmesi için;

-Borçlunun malvarlığında bir zenginleşme meydana gelmesi

-Zenginleşmenin bir başkası aleyhine meydana gelmesi

-Zenginleşme ile zenginleşmeye neden olan olay arasında bir illiyet (nedensellik) bağı bulunması

*-Zenginleşmenin haklı bir nedene dayanmaması, gerekmektedir.*²²³

Borcun hangi sebepten doğmuş olduğu, içerik ve nitelik açısından bir fark teşkil etmez. Asıl önem arz eden, alacak hakkının var olması ve borçlu tarafın bu borç ilişkisinin gereklerine uygun davranmak suretiyle edimini yerine getirmesidir.²²⁴

2.3.2. Hukuki İlişki

Hukuki ilişki kavramı, var olan hukuk düzeni tarafından korunmakta olan, muteber kabul edilen, hukuka uygun şekilde yapılan ve hukuki netice doğuran ilişkiyi ifade etmektedir.²²⁵ Hukukun değer verdiği ve sonuç bağladığı bir ilişki “*hukuki ilişki*” niteliğindedir. Borç ilişkisi de bireylerin kendi aralarında kurdukları en yaygın hukuki ilişkilerden biridir.

Borç ilişkisi, alacaklı ve borçlu taraf arasında var olan bir ya da birden çok alacak hakkı ile bunlara karşılık olan asli ve yan edim yükümlülüklerini ifade eden bir hukuki ilişkidir. Taraflara karşılıklı ödevler ve görevler yükler. Borç ilişkisinin devamı süresince taraflar bu ilişkinin gereklerine uygun davranmakla yükümlüdürler. Aksi takdirde meydana gelen uyuşmazlık hukukun belirlediği şartlar çerçevesinde çözüme ulaştırılacaktır.²²⁶

2.3.2.1. Hukuki İlişkinin Taraflarında Değişiklik

Her ne kadar alacak hakkının nisbiliği niteliğinden yola çıkarak hak ve yetkilerin alacaklı ve borçlu taraf arasında söz konusu olabileceği belirtilmiş ise de

²²³ Eren,a.g.e.,s.840

²²⁴ Günay,a.g.m.,s.464

²²⁵ Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe,a.g.e.,s.603

²²⁶ Eren,a.g.e.,s.24

birtakım hukuki işlemler neticesinde taraflarda değişiklik meydana gelebilmektedir. Bu gibi durumlarda TCK 150/1. maddesinin nasıl ve ne şekilde uygulanabileceğine ilişkin olarak bazı hususlara değinmekte fayda görmekteyiz.

2.3.2.2. Borçlu Tarafta Değişiklik

Borçlar hukukuna göre, borç ilişkisinde borçlu tarafın değişmesi ya iradi nitelikte (sözleşmesel) bir sebepten ya da kanundan kaynaklanmak suretiyle söz konusu olabilir.

2.3.2.2.1. Borcun Nakli

Borcun nakli, borcun iç üstlenilmesi ve borcun dış üstlenilmesi suretiyle gerçekleşmektedir.

2.3.2.2.1.1. Borcun İç Üstlenilmesi

Borcun iç üstlenilmesine TBK'nın 195. maddesinde *“Borçlu ile iç üstlenme sözleşmesi yapan kişi, borcu bizzat ifa ederek veya alacaklının rızasıyla borcu üstlenerek, borçluyu borcundan kurtarma yükümlülüğü altına girmiş olur. Borçlu, iç üstlenme sözleşmesinden doğan borçlarını ifa etmedikçe, diğer taraftan yükümlülüğünü yerine getirmesini isteyemez. Borçlu, borcundan kurtarılmamışsa, diğer taraftan güvence isteyebilir.”* şeklinde yer verilmiştir.

Borcun iç üstlenilmesinin en önemli koşulu borçlu tarafın irade ve talebi üzerine gerçekleşecek olmasıdır. Zira borçlunun iradesi hilafına borç ilişkisinden dışlanıp yerini bir başkasının alması söz konusu olamaz. Yine alacaklı da borçlunun rızası olmaksızın hukuki ilişkiyi başkasıyla sürdürmeye kalkarsa borç ilişkisinin gereklerine aykırı davranmış olacaktır. Borcun iç üstlenilmesinde borçlu, borç ilişkisinde kendi yerine geçecek birini bulmaya ihtiyaç hisseder. Bu kişiyi alacaklının da bulması mümkün olduğu gibi genellikle borçlu inisiyatif kullanarak kendisi bulmaktadır.²²⁷

Borcu üstlenecek kişi kim tarafından bulunursa bulunsun mutlaka iradelerinin borçlu ile uyuşması şarttır. Borçlu, borç ilişkisinden ayrılma yönünde; borcu üstlenecek kişi ise borçlu konumuna geçme yönündeki iradelerini birbirlerine açıklamak zorundadırlar. Karşılıklı iradeler birbiriyle uyuştuduğu takdirde borcun iç

---

227 Kılıçoğlu, a.g.e., s.793

üstlenilmesine yönelik anlaşma sağlanmış olacaktır. Bahsi geçen anlaşma da teknik olarak bir sözleşme hüviyetine sahiptir. Bundan dolayı bu anlaşmaya da Türk Borçlar Kanunu'nun sözleşmelere ilişkin hükümleri uygulanabilecektir. Anlaşmanın koşulları irade özgürlüğü ilkesi gereğince taraflarca serbestçe belirlenebilecektir. Borcu üstlenen kişinin borcu ne şartlarla üstlendiği bu anlaşmanın koşulları çerçevesinde belirlenecektir. Borç ivaz verilerek üstlenilebileceği gibi ivaz alınarak da üstlenilebilir.²²⁸

Alacaklı taraf borcun iç üstlenilmesinin tarafı olmadığı gibi sözleşmeye rıza göstermesi de aranmamaktadır. Yüklenilecek olan borç, muaccel olmayan bir borç olabileceği gibi ileride doğması muhtemel ya da koşula bağlı bir borç niteliğinde de olabilir.²²⁹

Dikkat edilmesi gereken bir başka husus ise eksik borçların üstlenilmesinin mümkün olmadığıdır. Örneğin zamanaşımına uğramış bulunan bir borcun üstlenilmesi söz konusu olamayacaktır.²³⁰

Söz konusu anlaşma için herhangi bir şekil şartı belirtilmemiştir. Doktrinde bu konuda görüş birliği bulunmamaktadır. Bir görüşe göre; borcun iç üstlenilmesinin ivazsız (karşılıksız) olarak yapılması durumunda bu bir borçtan kurtarma vaadi yani bağış sözü verme niteliğinde olacağından geçerlilik koşulu olan yazılı biçimde yapılması kabul görmektedir.²³¹ Diğer görüşe göre ise; borcun iç üstlenilmesinde borcu üstlenen kişi asıl (temel) hukuki ilişkiyi değil yalnızca borçlu tarafın borcunu üstlendiğinden, asıl (temel) hukuki ilişkinin tabi olduğu şekil şartına uyulması zaruri görülmemektedir.²³²

2.3.2.2.1.2. Borcun Dış Üstlenilmesi

Borcun iç üstlenilmesinin tarafları borçlu ile borcu üstlenen kişi olması nedeniyle hüküm ve sonuçlarını ancak bu taraflar arasında doğuracaktır. Bu nedenle

---

228 Kılıçoğlu,a.g.e.,s.794

229 Eren,a.g.e.,s.1196

230 Eren,a.g.e.,s.1196

231 Reisoğlu,a.g.e.,s.476

232 Eren,a.g.e.,s.1197

borcun iç üstlenilmesi tek başına borcun naklini sağlamaya yeterli olmayacağı için alacaklı tarafın da kabulüne ihtiyaç duyulacaktır.²³³

Borcun dış üstlenilmesi TBK'nın 196. maddesinde *“Borçlunun yerine yenisinin geçmesi ve borcundan kurtarılması, borcu üstlenen ile alacaklı arasında yapılacak sözleşmeyle olur. İç üstlenme sözleşmesinin, üstlenen veya onun izni ile borçlu tarafından alacaklıya bildirilmesi, dış üstlenme sözleşmesinin yapılmasına ilişkin öneri anlamına gelir. Alacaklının kabulü açık veya örtülü olabilir. Alacaklı, çekince ileri sürmeksizin üstlenenin ifasını kabul eder veya onun borçlu sıfatı ile yaptığı diğer herhangi bir işleme rıza gösterirse, borcun üstlenilmesini kabul etmiş sayılır.”* şeklinde hüküm altına alınmıştır. Hükümden de anlaşılacağı üzere borcun nakline vesile olan asıl aşama alacaklı tarafın iradesini yansıtan bu aşamadır.

Borcun dış üstlenilmesinin tarafları alacaklı ile borcu üstlenen kişidir. Bu sözleşme kurulduğu takdirde borç ilişkisindeki borçlunun yerini artık borcu üstlenen kişi alacaktır. Böylelikle borçlu da borcundan kurtulmuş olacaktır. Bu yönüyle çifte hüküm ve sonuç doğuran niteliğe sahip olduğu söylenebilir.²³⁴ Borcun dış üstlenilmesi sözleşmesi, borcun iç üstlenilmesi sözleşmesi yapıldıktan sonra akdedilebileceği gibi aynı esnada da yapılmasının önünde bir engel bulunmamaktadır.²³⁵

Bu sözleşmede borçlunun herhangi bir rolü bulunmamaktadır. Katılımı veya muvafakat vermesi söz konusu olamayacağı gibi borçlunun iradesi hilafına dahi yapılmasının bir mahsuru yoktur.²³⁶

Tüm bu açıklamalarımızdan anlaşılacağı üzere, borcun iç ve dış üstlenilmesi vesilesiyle borç ilişkisinin borçlu tarafında değişiklik meydana gelmesi mümkündür. Bu durumda borç ilişkisinin alacaklı tarafı aynı kalmaktayken borçlu tarafın yerine bir başka kişi geçecektir. Bu değişiklik açıklanan hukuki çerçevede dahilinde gerçekleştiği takdirde artık borcu üstlenen üçüncü kişi taraf haline gelmiş olacağından, borç ilişkisinin gereklerine aykırı davranması durumunda alacak hakkı ihlal edilmiş olacaktır. Bu nedenle failin alacağını tahsil etmek amacıyla bu kişiye

---

233 Kılıçoğlu, a.g.e., s.795

234 Eren, a.g.e., s.1199

235 Kılıçoğlu, a.g.e., s.796

236 Eren, a.g.e., s.1200

karşı cebir veya tehdit uygulaması halinde TCK 150/1 maddesinden faydalanması mümkün hale gelmektedir.

2.3.2.2.2. Borçlunun Vekili Veya Yardımcısına Karşı İşlenmesi

Borçlu, kuracağı bir vekalet ilişkisiyle alacak hakkı konusu taşınır malı vekiline vermiş ve mal vekilin zilyetliğinde bulunuyor olabilir. Yine taşınır malın, borçlu tarafın evinde veya işyerinde çalıştırdığı hizmetçi ya da yardımcı konumunda bulunan bir kişinin kullanımında bulunması günlük hayatta sıklıkla karşılaşılan durumlardır.

Alacak hakkının nisbiliği gereğince eylemin yalnızca borçluya karşı gerçekleştirilmesi kuralının bir istisnası olarak failin, borçlu tarafın vekili ya da yardımcısına yönelik cebir veya tehdit uygulayarak fiilini gerçekleştirmesi durumunda bahsi geçen kişiler direkt olarak borç ilişkisinin tarafı olmasalar da fail hakkında daha az cezayı gerektiren hal hükümleri tatbik edilebilecektir.²³⁷

2.3.2.3. Alacaklı Tarafıta Değişiklik

Alacak hakkının nisbiliği kuralı yalnız borçlu taraf açısından değil alacaklı taraf açısından da önem arz etmektedir. Zira TCK 150/1 hükmünün uygulanabilmesi için failin alacaklı sıfatını taşıması gerekmektedir.

Borç ilişkisi kurulduğunda alacaklı olan şahsın yerini herhangi bir sebeple daha sonra başkası alabilecektir. Alacaklı taraftaki değişimin ne şekilde ve ne suretle olduğu TCK m.150/1 hükmünün uygulanabilirliğini etkilemektedir.

2.3.2.3.1. Alacağın Temliki (devri)

Borç ilişkisinde alacaklı tarafın bu ilişkiden doğan alacağını, borçlu tarafın rızasına veya muvafakatına ihtiyaç duyulmaksızın bir sözleşmeye istinaden devralan konumundaki yeni alacaklıya devretmesi işlemi alacağın devri (temliki) olarak adlandırılmaktadır.²³⁸ Alacağın devri 6098 sayılı TBK'nın 183-194 maddeleri arasında düzenlenmiştir. TBK m.183'de "*Kanun, sözleşme veya işin niteliği engel olmadıkça alacaklı, borçlunun rızasını aramaksızın alacağını üçüncü bir kişiye devredebilir. Borçlu, devir yasağı içermeyen yazılı bir borç tanınmasına güvenerek*

²³⁷ Soyaslan,a.g.e.,s.413; Günay,a.g.m.,s.466

²³⁸ Oğuzman/Öz,a.g.e.,s.889

alacağı devralmış olan üçüncü kişiye karşı, alacağın devredilemeyeceğinin kararlaştırılmış bulunduğu savunmasını ileri süremez.’’ hükmüne yer verilmiştir. Alacağın devrinin en sık karşılaşılan şekli sözleşmeye dayanması olmakla birlikte kanuna ya da mahkeme kararına dayanılarak da devir olgusu gerçekleşmektedir.²³⁹

Alacağın temlik (devri) sözleşmesinin akdedilmesi ile birlikte alacak artık üçüncü bir kişiye geçmektedir. Bu andan itibaren borçlunun karşısındaki yeni alacaklı, alacağı devralan üçüncü kişi olmaktadır. Alacağın devrinin geçerli olabilmesi için;

-Doğmuş veya doğacak bir alacağın var olması

-Alacağın devredilmesine bir engel olmaması

-Alacaklı ile devralan üçüncü şahıs arasında yazılı bir sözleşme akdedilmesi, gerekmektedir.

Alacağın devri, alacağın bütünü için yapılabileceği gibi belirli bir kısmına ilişkin olarak da yapılabilir. Alacağın tamamının devredilmesi alacaklının artık borç ilişkisinin tarafı sıfatını kaybetmesi anlamına gelir. Alacak, asıl ve ferileriyle birlikte tamamen yani alacaklıya geçmiş olur. Devir, kısmi yapıldığında ise alacak yalnızca devredilen oranda asıl ve ferileriyle devralan yeni alacaklıya geçecektir. Bu durumda ise borçlunun muhatabı iki ayrı alacaklı şahıs olur.²⁴⁰

Türk Borçlar Kanunu’nda devrin ivazlı veya ivazsız yapılabileceği hüküm altına alınmıştır. İvazlı olan devirde, devreden alacaklı devir nedeniyle yeni alacaklıya (devralana) karşı sorumludur. İvazsız devirde ise alacaklının herhangi bir sorumluluğu söz konusu değildir.²⁴¹

Alacağın temlikinde temellük konusu olan şey sözleşmesel ilişki değil sadece taraflar arasındaki borç ilişkisinden doğan alacaktır. Devredilen alacağın hangi sebepten doğmuş olduğu önem arz etmemektedir. Sözleşmeden, sebepsiz zenginleşmeden ya da haksız fiilden ileri gelen alacak devredilebileceği gibi vekaletsiz iş görme hükümlerinden doğan alacak da devredilebilecektir. Yine devir konusu alacak koşula ya da süreye bağlı alacak olabilir. Hatta devredildiği anda

---

239 Kılıçoğlu,a.g.e.,s.772

240 Kılıçoğlu,a.g.e.,s.782

241 Kılıçoğlu,a.g.e.,s.783

henüz mevcut olmayan ileride doğması muhtemel bir alacak olması da mümkündür.²⁴² Ancak TCK 150/1 hükmünün uygulanabilmesi bakımından en geç cebir veya tehdit eyleminin gerçekleştiği sırada alacağın doğmuş ve talep edilmesi mümkün nitelikte olması gerekmektedir.

Alacağın temlik halinde yeni alacaklı konumuna geçen kişinin TCK m.150 hükmünden yararlanıp yararlanamayacağı hususunda doktrinde ve uygulamada net bir kanaatin olmadığı söylenebilir. Bir görüşe²⁴³ göre; bu düzenlemeden sadece hukuki ilişki kurulduğu esnada hukuki ilişkinin tarafları faydalanabilecektir. Bunun haricinde alacağın temlik hükümleri çerçevesinde alacak devredilmiş olsa dahi hükmün uygulanması olanaklı olmamalıdır.

Diğer görüşe²⁴⁴ göre; TCK 150/1 maddesinin uygulanabilmesi açısından alacağın temlikinin hukuki şartlara uyularak gerçekleştirilmesi önemlidir. Zira ortada hukuka uygun şekilde devredilmiş bir alacak söz konusu değilse alacağı devralan yeni alacaklının bahsi geçen hükümden faydalanması olanaklı olmayacaktır. Ancak geçerli bir devirle alacaklı konumuna geçen yeni alacaklı mevcut olan alacağı tahsil etmek maksadıyla borçluya karşı cebir veya tehdit uygulaması halinde artık ilişkinin tarafı konumunda olduğundan TCK 150/1 maddesinde yer alan daha az cezayı gerektiren halden faydalanabilecektir. Çünkü borçlunun borç ilişkisinden kaynaklanan genel yükümlülükleri, değişen alacaklı tarafa karşı da devam etmektedir. Yargıtay²⁴⁵'in da bu görüşte olduğunu ve ortada gerçek anlamda bir temlik olmadığı sürece sanık hukuki ilişkinin tarafı haline gelemeyeceğinden dolayı

---

242 Eren,a.g.e.,s.1200

243 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4856

244 Özbek,a.g.e.,s.1061; Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe,a.g.e.,s.636; Kanbur,a.g.m.,s.43; Günay,a.g.m.,s.467

245 ‘‘Sanık Barış Şahin’in katılan Ömer Akgündüz’den alacağının bulunmadığı, sanık Barış’ın, işvereni olan diğer sanık Ergun Bilen’in, katılandan olan alacağını tahsil edebilmek amacıyla, kimliği tespit edilemeyen silahlı iki kişi ile birlikte katılanı tehdit ederek borcu olan 50000 Euro parayı ödemeye zorlaması şeklinde gerçekleşen eylemde, diğer sanık Ergun’un şirketinin alacağını, kendi alacağı yapmayacağı anlaşılınca, eylemde yağma suçunun unsurlarının oluştuğu kanaatine varıldığından tebliğnamede sanık Barış hakkında eylemin tehdit suçunu oluşturduğundan bahisle bozma isteyen düşünceye iştirak edilmemiştir.’’ 6. CD. 10.04.2017 tarih, 2016/1571 E. 2017/886 K.

daha az cezayı gerektiren halden faydalanamayacağını belirttiğini söylemek mümkündür.

Konumuz açısından “*tahsil amacıyla devir*” kavramına değinmekte fayda vardır. Alacağın devri amaçlarına göre; ifa, tahsil, teminat ve bağış amacıyla olmak üzere dört farklı şekilde sınıflandırılmaktadır. Tahsil amacıyla devirde alacaklı taraf, borç ilişkisinden doğan alacağını üçüncü bir kişiye tahsil etmesi için temlik etmektedir. Uygulamada genellikle çek veya senede bağlanmış olan alacaklarda tahsil amacıyla devre rastlanılmaktadır.²⁴⁶ Alacaklı taraf, alacağını tahsil etmesi için çek-senet tahsilat işi yapan şahıslara alacağını devretmekte, bu kişiler de borçluya başvurup cebir veya tehdit uygulayarak alacağı tahsil yoluna gitmektedirler. Bu durumda ortada gerçek manada ve usulüne uygun şekilde bir devirden söz edilemeyeceğinden tahsil maksadıyla alacağı devralan kişinin, çeki veya senedi kendi adına cirolamış olsa bile TCK m.150 hükmünden yararlanamayacağı belirtilmektedir.²⁴⁷ Yargıtay²⁴⁸ da aynı görüştedir.

Yine uygulamada karşılaşılan benzer bir husus da vekalet ilişkisi çerçevesinde alacaklı vekili olan avukatın mağdura karşı cebir veya tehdit uygulamasıdır. Avukatın vekalet ilişkisi dışına çıkarak müvekkilinin alacağını yasal yollardan tahsil etmek yerine mağdura yönelik olarak; borcunu ödemesi, yoksa kendisi için hiç iyi olmayacağı, eğer ödemezse gelip kendisini mahvedeceği şeklinde sözlerle tehdit etmek suretiyle alacağı tahsil yoluna gittiği durumlarda TCK m.150/1 hükmü uygulanamayacaktır. Zira söz konusu hükmün amacı kendi hakkını almaya çalışan kişilerin lehine bir düzenleme getirmek olup alacaklı sıfatı olmayan alacaklı vekili avukatın kendi hakkı olmayan bir alacağı bu şekilde tahsil etmesi durumunda bu

---

246 Kılıçoğlu,a.g.e.,s.771

247 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.622; Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4856; Kanbur,a.g.m.,s.44; Eker,a.g.e.,s.19
2; Demiç,a.g.e.,s.87; Artuk/Gökcen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.533

248 “...sanık Hasan Altın'ın ve Aydın Altın'ın mağdura ödünç para verip, faiz ile borcunu ödeyemez hale boyuta getirdikten sonra tehditle müşteriye senet imzalatırması, sanık Aydın'ın daha sonra bu senetlerin ödenmesi için müşteriye mesaj göndererek tehdit etmesi ve senetleri tahsil etmesi için sanık Ergin Okulmuş'a vermesi, sanık Ergin'in de suça konu senetlerin tahsili için değişik zamanlarda müşteriye tehdit edip 300 TL alması şeklindeki eylemlerin tamamının bir bütün halinde tek bir yağma suçunu oluşturduğu gözetilmeden...” 6.CD. 13.12.2018 tarih, 2016/7574 E. 2018/7908 K.

yasal olanaktan faydalanamayacağı belirtilmektedir.²⁴⁹ Başka bir görüşe²⁵⁰ göre ise; vekiller ve kanuni temsilciler, hukuki çıkarlarını gözetmekle yükümlü ve yetkili oldukları kişiler için mağdura karşı bu fiilleri işlemeleri halinde TCK 150/1 hükmünden yararlanabileceklerdir. Çünkü aralarında hukukça korunan kanuni veya iradi bir ilişki bulunmaktadır.

2.3.2.4. Miras Yoluyla Değişiklik

Alacaklı ve borçlunun kanun hükmü gereğince değişmesinin en sık rastlanılan hali tarafların yerine mirasçılarının geçmesidir. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 599. maddesinde “ *Mirasçılar, mirasbırakanın ölümü ile mirası bir bütün olarak, kanun gereğince kazanırlar. Kanunda öngörülen ayırık durumlar saklı kalmak üzere mirasçılar, mirasbırakanın aynî haklarını, alacaklarını, diğer malvarlığı haklarını, taşınır ve taşınmazlar üzerindeki zilyetliklerini doğrudan doğruya kazanırlar ve mirasbırakanın borçlarından kişisel olarak sorumlu olurlar. Atanmış mirasçılar da mirası, mirasbırakanın ölümü ile kazanırlar. Yasal mirasçılar, atanmış mirasçılara düşen mirası onlara zilyetlik hükümleri uyarınca teslim etmekle yükümlüdürler.*” hükmü mevcuttur. Hükme göre mirasçılar mirasbırakanın hem aktiflerinden hem de pasiflerinden sorumlu olacaklardır.

Mirasbırakan sağlığında birtakım hukuki ilişkiler kurmuş olabilir. Kanaatimizce, taraflar arasında akdedilen sözleşmede aksi bir düzenlemeye yer verilmediği ve mirasçı mirası reddetmemiş olduğu müddetçe, alacaklı olan mirasbırakanın ölümü halinde yerine kanun gereğince mirasçısı geçmek suretiyle hukuki ilişkinin tarafı haline geleceğinden bu yeni alacaklının alacağını elde edememesi durumunda alacağını tahsil amacıyla borçluya karşı cebir veya tehdit uygulaması halinde TCK 150/1 maddesinde yer alan daha az cezayı gerektiren halden faydalanması gerektiği söylenebilir. Yine mirasbırakanın borçlu taraf olması halinde de yerine geçen mirasçısı hukuki ilişkinin tarafı haline geleceğinden bahsi geçen hüküm uygulanabilecektir.

---

249 Günay,a.g.m.,s.467

250 Soyaslan,a.g.e.,s.414

2.4. Hükümün Uygulanabilme Şartları

TCK 150/1 maddesinde yer alan hükümün uygulanabilmesi için;

-Failin mağdurdan bir alacağıının bulunması

-Alacağın hukuki bir ilişkiye dayanması

-Yağma failinin hukuki ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla işlenmesi olmak üzere üç şartın varlığı gerekmektedir²⁵¹:

2.4.1. Failin Mağdurdan Bir Alacağıının Bulunması

TCK'nın 150. maddesinin 1. fıkrasının söz konusu olabilmesi için ilk şart, failin, cebir ve tehdide maruz bıraktığı mağdurdan bir alacağıının bulunmasıdır. Suç konusu malın ekonomik değeri ile alacaklının alacağıının miktar açısından eşit veya denk olması şart değildir. Ancak bu durum belirli bir ölçüde oranlılığın aranmayacağı anlamına da gelmemektedir. Buna göre failin mağdura yönelik eylemi, var olan alacak ile oranlı kabul edilebilecek bir miktara ilişkin olmalıdır. Hukuki ilişkiden kaynaklanan alacak miktarından oldukça fazla bir miktarın yağmalanması durumunda bu hükümden yararlanmak mümkün olmayacaktır. Oranlılığın olup olmadığı somut olayın koşullarına göre hakim tarafından takdir edilecektir. Nitekim Yargıtay da 765 sayılı Kanun döneminden bu yana vermiş olduğu kararlarda eşitlik ve denklik aranmasının gerekmediğini ancak belli bir oranlılığın var olması gerektiğini belirtmektedir.²⁵²

251 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4854

252 Tezcan/Erdem/Önok,a.g.e.,s.565; Eker,a.g.e.,s.189; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.534;

‘...sanık ile mağdur arasında TCK'nın 150/1 maddesi anlamında hukuki ilişkiye dayanan bir alacak ilişkisinin bulunmadığı, sanık ile mağdur arasında hukuki ilişkiye dayanan bir alacak ilişkisinin varlığı kabul edilse dahi, 18.000 TL olan alacak miktarının çok üzerinde olacak şekilde mağdurdan 100.000 TL parayı tehditle isteyen sanığın eyleminin, yağmaya kalkışma suçunu oluşturduğu gözetilmeden yazılı şekilde uygulama yapılması...’ 6.CD. 17.03.2016 tarih, 2015/8520 E. 2016/1908 K.; *‘...sanığın mağdurdan kendisine olan 400 lira borcunu ödemesini istediği, mağdurun parasının olmadığını söylemesi üzerine belinden çıkardığı silahı mağdura doğrultup ‘paramı ver yoksa seni öldürürüm’ dediği, sonrasında cebinden çıkardığı senede mağdurun adını, adresini ve kimlik numarasını yazdığı ve bu haliyle mağdura zorla imzalatıldığı, bir süre sonra da miktar kısmını 15.000 TL olarak doldurduğu senedi tahsil edilmek üzere icraya koyduğu olayda; sanığın hukuki ilişkiye dayanan alacağını tehdit ve cebir kullanmak suretiyle mağdura imzalatıldığı boş senede yazdığı miktar ile var olan alacak miktarı*

Fail ile mağdur arasındaki borç ilişkisi dolayısıyla alacak hakkının varlığının soyut bir biçimde ileri sürülmesi yeterli değildir. Gerçek manada bir alacağın varlığı TCK m.150/1 hükmünün uygulanması için şarttır. Bu alacak hakkının varlığının zamansal sınırı ise en geç failin fiilini gerçekleştirdiği sırada olmalıdır. Bu nedenle vade ya da şarta bağlanmış alacak haklarında, fiilin gerçekleştiği sırada vade gelmemiş veya şart gerçekleşmemiş ise ortada talep edilebilir nitelikte bir alacak hakkı söz konusu olmadığından fail hakkında TCK 150/1 hükmünün uygulanması mümkün olmayacaktır.²⁵³

Alacağın gerçek manada bir alacak niteliğinde olup olmadığı ve fail ile mağdur arasındaki hukuki ilişkinin devam edip etmediği bazı durumlarda tereddütlü olabilir. Ceza Muhakemesi Hukukundaki delil serbestisi ilkesi uyarınca taraflar aralarında bu anlamda bir alacak hakkının olup olmadığını, mahkemeye sunacakları veya toplanmasını talep edecekleri delillerle ispat etme yoluna gideceklerdir. Bu halde yargılama sırasında mahkemece, hukuka uygun deliller çerçevesinde iddia ve savunmalar da nazara alınarak delil değerlendirmesi yapılmak suretiyle söz konusu husus açıklığa kavuşturulacaktır.²⁵⁴

Fail, cebir ve tehdit eylemini var olan alacağını tahsil edebilmek amacıyla mağdura karşı uygulamış olmalıdır. Yukarıda açıklandığı üzere alacak hakkının nisbiliği ilkesi gereğince, failin yani alacaklının muhatabı borçlu konumundaki mağdur olmalıdır. Zira borç ilişkisi bu taraflar arasında hüküm ifade edecektir. Alacaklı da bu ilişkiden doğan haklarını tek muhatabı olan borçluya karşı ileri sürebilecektir. Bu nedenle failin, suç teşkil eden eylemini borçlu dışında bir başka kişiye yönelik olarak gerçekleştirmesi durumunda TCK 150/1 maddesinde yer alan

---

arasındaki farkın fahiş olduğu, sanığın eyleminin TCK 150/1 kapsamında değerlendirilemeyeceği ve bir bütün halinde yağma suçunu oluşturduğu... 6.CD. 27.11.2018 tarih, 2016/775 E. 2018/7310 K.

253 Günay,a.g.m.,s.468

254 Erdener,Yurtcan,Yargıtay Kararları Işığında Malvarlığına Karşı Suçlar,Ankara,Adalet,2015,s.216; *'...Taraflar arasında borç alacak ilişkisi bulunduğuna ilişkin sanık R.C.'nin aşamalarda birbiriyle soyut savunmasından başka kanıt bulunmadığı gibi, bu iddianın katılan tarafından da kabul edilmemesi karşısında.... vermesi için yüz tüze ve telefonla birden çok tehdit ettikleri iddia, savunma, tanık anlatımları sabit olan sanıkların zincirleme yağmaya eksik teşebbüs suçundan mahkumiyetleri yerine...* 6.CD. 13.10.2005 tarih, 2003/10572 E. 2009/8990 K.

düzenlemeden yararlanması mümkün olmayacaktır. Borçlu ile üçüncü kişi arasında yakınlık veya akrabalık bağı bulunması halinde de bu durum değişmeyecektir. Nitekim Yargıtay da aynı görüşte olup sanığın, muhatabı olan kişinin (borçlunun) babasına karşı fiili işlediği olayda, daha az cezayı gerektiren halden faydalanamayacağını belirtmiştir.²⁵⁵ Yine eylemin hukuki ilişkiye taraf olmayan eş ya da kardeşe karşı işlenmesi halinde de fail yağma suçundan sorumlu tutulacaktır.²⁵⁶

Burada dolaylı alacağın tahsili konusuna değinmekte fayda vardır. Yargıtay, sanığın annesinin kiracısı olan kişinin, kira bedelini ödeyememesi üzerine kiracının çalıştığı işyerinin sahibi olan mağduru tehdit etmek suretiyle kiracının çalışma ücretini zorla aldığı olayda; sanığın kastının, kiracının çalışma ücretini alarak annesinin kira alacağını tahsil etmek olduğu ve bu nedenle TCK 150/1 hükmünden faydalanması gerektiği görüşündedir.²⁵⁷ Yargıtay'ın sanığın kastından hareketle daha

---

255 Günay,a.g.m.,s.466; 6.C.D. 09.02.2006 tarih, 2006/22009 E. 2006/976 K.

256 ‘‘...sanığın mağdurun eşi Naim Bekci'den alacağını tahsil amacıyla, borcun sahibi olmayan mağduru zorla dükkanına götürüp 9.000,00 TL değerinde senet imzalattığının anlaşılması karşısında, sanığın eyleminin yağma suçunu oluşturduğu gözetilmeyerek yazılı şekilde hüküm kurulması...’’ 6.CD. 26.04.2018 tarih, 2015/9574 E. 2018/3378 K.; ‘‘...sanık Metin Albayrak ile mağdurun ağabeyi Osman Güner arasında taşınmaz alım satımı sebebiyle borç ilişkisi bulunduğu, Osman Güner'in bu alacağı sebebiyle sanığa dosyada örneği bulunan 83.000 TL bedelli senet imzalayıp verdiği, sanığın mağdur Veysi Güner'i ağabeyine ait olan alacağın tahsili amacıyla tehdit ettiği, sanık mağdurun borca kefil olduğunu savunuyorsa da bu hususu belgeleyemediği gibi mağdurun senette imzasının da bulunmadığı, böylece sanık ile mağdur arasında alacak ilişkisinin olmadığı anlaşılması karşısında; sanığın eyleminin yağma suçunu oluşturduğu gözetilmeden yazılı şekilde hüküm kurulması...’’ 6.CD. 29.11.2017 tarih, 2015/2773 E. 2017/5394 K.

257 6.CD. 28.02.2019 tarih, 2016/4599 E. 2019/1452 K.; Aynı yönde, ‘‘Mağdur Ş.S'ya, sanık A.K. tarafından verilen 10.000 Euro'nun 3000 Eurosu sanık A.Ç.'dan alınmıştır. Mağdurdan alacak tahsil edildiğinde, sanık A.Ç.'nin de alacağı ödenecektir. Sanık A. soruşturma evrakı ayrılan T. isimli kişi ile birlikte mağduru, A.. 'in yönlendirmesiyle kaçırıp zor kullanarak borcun ödenmesini istemiş, korkan mağdur diz üstü bilgisayarını ve cep telefonunu, borcu ödeyene kadar A... 'e verilmek üzere sanık Ali'ye teslim etmiştir. Sanık A.Ç yağma kastı ile değil, dolaylı alacaklı olduğu bir paranın tahsili kastı ile eylemi gerçekleştirmiştir. Hal böyleyken yerel mahkemece suçun nitelendirmesinde ve sanığın kastının değerlendirilmesinde yanılığa düşülerek, sanığın 5237 sayılı TCK'nın 150/1. maddesi yollamasıyla 106/2-c. maddesi yerine, anılan yasanın 149/1-a-c maddesi ile cezalandırılmasına karar verilmesi isabetsiz olup direnme hükmünün

az cezayı gerektiren halden faydalanmasını mümkün gördüğü bu içtihadının, alacak hakkının nisbiliği ilkesiyle bağdaştığını söyleyebilmek mümkün değildir.

Günlük yaşamda insanlar maliki olduğu her malı kendi kullanımlarına tahsis etmeyebilirler. Malik ile kurdukları bir hukuki ilişki vesilesiyle malik dışında başka bir kimsenin de malı hakimiyeti altında bulundurması söz konusu olabilir. Böyle bir durumda, yani söz konusu mal borçlunun mülkiyetinde iken hukuki ve meşru bir sebeple üçüncü bir kişinin tasarrufu altında bulunduğu esnada fail tarafından alacağına istinaden cebir veya tehdit kullanılarak alınmış ise TCK 150/1 hükmü uygulanamayacaktır.²⁵⁸ Zira fail ile malı hakimiyeti altında bulunduran kişi arasında bir hukuki ilişki mevcut değildir. Örneğin mal borçlu tarafça kira sözleşmesi çerçevesinde üçüncü bir şahsa kiraya verilmiş iken alacaklının kiracıya yönelik olarak cebir veya tehdit uygulaması durumunda bu hüküm kapsamında bir değerlendirme yapmak mümkün olmayacaktır.²⁵⁹

2.4.1.1. Bazı Sözleşmeler Yönünden Hükümün Uygulanması

Yağma suçunun oluşabilmesi için suça konu malın başka bir kimseye ait olması gerekmektedir. Malın aidiyetinin tespiti çoğu zaman zor olmasa da günümüzde rastlanan bazı sözleşmelerde bu hususun tespitinde duraksama yaşanabilmektedir. Burada özel hukuka ilişkin kurallardan yararlanmak suretiyle çözüm yoluna gidilecektir.²⁶⁰

2.4.1.1.1. Taksitle Satış Sözleşmesi

Taksitle satış sözleşmesine TBK'nın 253/1. maddesinde yer verilmiş ve *“Taksitle satış, satıcının, satılan taşınır alıcıya satış bedelinin ödenmesinden önce teslim etmeyi, alıcının da satış bedelini kısım kısım ödemeyi üstlendikleri satıştır.”* şeklinde tanımlanmıştır. Sözleşmeyi düzenleyen TBK'nın ilgili hükümlerine bakıldığında alıcı tarafın korunması ilkesinin hakim olduğu görülmektedir.²⁶¹ Yine doktrinde de çeşitli tanımlamalar yer almakla birlikte genel itibarıyla taksitle satış

---

bozulmasına karar verilmelidir.” CGK. 19/10/2010 tarih, 2010/6-80 E. 2010/198 K.

258 Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe,a.g.e.,s.636; M.Nihat,Kanbur,Yagma Suçunun Alacağı Tahsil Amacıyla İşlenmesi,Ahudergi,Sayı 70,2007,s.43; Demiç.,a.g.e.,s.87

259 Günay,a.g.m.,s.466

260 Kanbur,a.g.m.,s.44

sözleşmesini, satıcının alıcıya taşınır bir şeyi satım parasının tamamıyla ödenmesinden önce teslim etmeyi ve alıcının da satım parasını kısmi edimlerle ödeme borcu altına girdiği satış olarak tanımlamak mümkündür.²⁶²

Söz konusu sözleşmeyle satıcı, malı alıcıya satış bedelinin ödenmesinden önce teslim etme; alıcı da satış bedelini satıcıya kısım kısım ödeme borcu altına girmektedir. Malın mülkiyeti, satıcının malı teslim etmesiyle birlikte alıcı tarafa geçer. Bu durumda az önce belirttiğimiz üzere yağma suçunun oluşabilmesi için malın başkasına ait olması şartı gerçekleşmiş olmaktadır.

Yağma suçu bağlamında bakıldığında; malın alıcısı mal kendisine teslim edildikten sonra sözleşmenin şartlarına uymayarak bedeli satıcıya ödemediği takdirde satıcının var olan alacağını tahsil etmek maksadıyla alıcı tarafa cebir veya tehdit uygulayarak malı geriye alması durumunda söz konusu eylemi TCK 150/1 maddesinde yer alan daha az cezayı gerektiren hal kapsamında değerlendirilebilecektir.²⁶³

2.4.1.1.2. Mülkiyeti Muhafaza (saklı tutma) Şartıyla Yapılan Taksitle Satış Sözleşmesi

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 763. maddesinde yer alan "*Taşınır mülkiyetinin nakli için zilyetliğin devri gerekir. Bir taşınırın zilyetliğini iyiniyetle ve malik olmak üzere devralan kimse, devreden mülkiyeti devir yetkisi olmasa bile, zilyetlik hükümlerine göre kazanmanın korunduğu hâllerde o şeyin maliki olur.*" şeklindeki hükümle taşınır mülkiyetinin nasıl kazanılacağı belirtilmiştir.

Mülkiyeti saklı tutma şartı, TMK m.763'ün bir istisnası niteliğindedir. Bu şartta daha çok taksitle satış sözleşmelerinde rastlanmaktadır. Satıcının taşınır malını bu şartla satması halinde, mal alıcı tarafa teslim edilse bile malın mülkiyeti satıcıda

---

261 Canan, Yılmaz, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Taksitle Satış Sözleşmesi, Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, 2. Bası, İstanbul, Legal, 2012, s. 443

262 Cevdet, Yavuz/Burak, Özen/Faruk, Acar, Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 10. Bası, İstanbul, Beta, 2012, s. 139

263 Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, a.g.e., s. 522; Koca/Üzülmez, a.g.e., s. 587; Tezcan/Erdem/Önok, a.g.e., s. 405; Kanbur, a.g.m., s. 44

kalmaktadır. Bu durum, malın satış bedelinin alıcı tarafça ödenmemesi riskine istinaden satıcı lehine bir tür teminat görevi görmektedir.²⁶⁴

Mülkiyeti saklı tutma kaydı ile akdedilen bir sözleşmede malın satış bedeli tamamıyla ödeninceye dek malın mülkiyeti satıcı tarafta kalmaya devam edecektir. Satış bedelinin tamamen satıcıya ödenmesi halinde malın mülkiyeti de alıcıya geçmiş olacaktır.²⁶⁵

Sözleşmenin önemine binaen kanun koyucu geçerlilik şartı öngörmüştür. TMK'nın 764. maddesinde yer alan hükümde *“Başkasına devredilen bir malın mülkiyetinin saklı tutulması kaydı, ancak resmî şekilde yapılacak sözleşmenin devralanın yerleşim yeri noterliğinde özel siciline kaydedilmesiyle geçerli olur.”* denilmek suretiyle resmi şekilde yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Konumuz açısından değerlendirildiğinde; bu sözleşme çerçevesinde mülkiyet hakkına sahip olmaya devam etmesi satıcı tarafta hukuk dışı hareket ederek cebir veya tehdit fiillerini gerçekleştirme hak ve yetkisi vermeyecektir. Ancak bedelin ödenmemesi gibi bir durumda satıcı tarafın, cebir veya tehdit uygulamak suretiyle malı alması halinde eyleminin yağma suçuna vücut vereceği aşikardır. Lakin aradaki hukuki ilişkiden kaynaklanan durum itibarıyla TCK 150/1 hükmünden faydalanmasına bir engel bulunmamaktadır.²⁶⁶

2.4.2. Alacağın Hukuki Bir İlişkiye Dayanması

Yağma suçu faili hakkında TCK 150/1. maddesinin uygulanabilmesinin bir diğer şartı alacağın hukuki bir ilişkiye dayanmasıdır.

Yukarıda da değindiğimiz üzere hukuki ilişki kavramı, var olan hukuk düzeni tarafından korunmakta olan, muteber kabul edilen, hukuka uygun şekilde yapılan ve hukuki netice doğuran ilişkiyi ifade etmektedir.²⁶⁷ Hukukun değer verdiği ve sonuç bağladığı bir ilişki *“hukuki ilişki”* niteliğindedir. Borç ilişkisi de bireylerin kendi aralarında kurdukları en yaygın hukuki ilişkilerden biridir. Bir alacak hakkı hukuki

---

264 Emine, Başçı Devres, Mülkiyeti Saklı Tutma Kaydıyla Satış Sözleşmesi ve Uygulaması, Dünya Gıda Dergisi, Ağustos 2018, s.92

265 Aydın, Zevkliler, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 8. Baskı, Ankara, Seçkin, 2004, s.95

266 Kanbur, a.g.m., s.44

267 Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe, a.g.e., s.603

ilişkiye dayandığı takdirde alacaklı tarafa hukuki çerçevede (cebri icra/dava) talep hakkı verecektir.²⁶⁸

TCK 150/1 hükmünün uygulanabilmesi için önemli olan husus taraflar arasında alacak hakkı doğurmuş olan ya da doğurmaya muktedir bir hukuki ilişki bulunmasıdır. Hukuki ilişkinin kaynağı önem arz etmemekle birlikte gerek borçlar hukuku gerekse eşya ya da aile hukukunun konusuna girebilmektedir. Bu nedenle asıl önemli olan alacak hakkının kaynağı değil taraflar arasındaki hukuki bir ilişki neticesinde ortaya çıkmasıdır.²⁶⁹ Yargıtay hukuki ilişkinin varlığı noktasında sanığın iddiasını yeterli görmemekte olup taraflar arasında gerçek manada bir alım satım yapıp yapılmadığı, yapılmış ise gerçek alacak ve borç miktarlarının araştırılarak tespit edilmesi gerektiğini belirtmektedir.²⁷⁰

Doktrinde genel olarak hukuki ilişki kavramının olabildiğince geniş yorumlanması gerektiği savunulmaktadır. Zira kanun koyucunun da maddenin düzenlenmesinde sınırlayıcı bir tavır takındığını söylemek zordur. Bu nedenle özel hukukun şekilci ve dar olarak nitelendirilebilecek bakış açısından sıyrılarak geniş bir yorum yöntemi benimsemek kanunun amacına da uygun düşecektir.²⁷¹ Nitekim Yargıtay da hukuki ilişki kavramının geniş yorumlanması gerektiği düşüncesinde olup mağdur hakkında dolandırıcılıktan kesinleşmiş hüküm olması halinde dahi bu hususu hukuki ilişki olarak değerlendirmek suretiyle failin mağdura karşı eyleminin TCK 150/1 maddesi kapsamında olduğuna hükmetmiştir.²⁷²

268 Demiç,a.g.e.,s.88

269 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4855; Günay,a.g.m.,s.469

270 6.CD. 14.02.2019 tarih, 2016/6075 E. 2019/1064 K.

271 Soyaslan,a.g.e.,s.414; Eker,a.g.e.,s.192

272 ‘...sanıkların aşamalardaki savunmaları ile mağdur Mehmet Hız’ın anlatımlarından anlaşılacağı üzere, mağdurun define bulmak bahanesiyle kandırdığı sanıklardan toplam değeri 6.500 TL olan 6 adet cep telefonu ile bir miktar parayı aldığı ve taraflar arasında bir alacak-borç ilişkisinin bulunduğu hususu sabittir. Sanıkları kandırarak paralarını alan mağdur Mehmet Hız’ın yerel mahkeme tarafından dolandırıcılık suçundan mahkumiyetine karar verilmiş ve bu hükmün de Özel Daire tarafından onanmış olması, sanıklar ile mağdur arasında oluşan alacak-borç ilişkisinin hukuki ve meşru bir ilişki olduğunu ve sanıkların bu ilişkiden doğan alacaklarını tahsil amacıyla eylemi gerçekleştirdiklerini göstermektedir. Bu nedenle suç tarihinde hukuki ilişkiye dayanan alacaklarını tahsil etme amacıyla hareket eden sanıkların eylemlerinin 5237 sayılı TCK’nın 150/1. maddesi kapsamında kaldığının kabulü zorunludur. Bu itibarla ,sanıkların

Taraflar arasındaki hukuki ilişkinin özel hukuk hükümleri çerçevesinde belirlenen şekil şartına uygun olarak kurulmaması durumunda TCK 150/1 hükmü uygulama alanı bulabilecek midir? Örneğin TBK'nın 237. maddesinin 2. fıkrasında yer alan “*Taşınmaz satışı vaadi, geri alım ve alım sözleşmeleri, resmî şekilde düzenlenmedikçe geçerli olmaz.*” hükmüyle taşınmaz satış vaadi sözleşmesinin geçerliliği resmi şekilde yapılmasına bağlanmıştır. Şekil şartına uyulmaması durumunda sözleşmenin borçlar hukuku alanında hüküm ve sonuç doğurması söz konusu olmayacaktır. Ancak bu durum ceza hukuku alanında da aradaki hukuki ilişkinin geçersiz olacağı anlamına gelmemelidir. Çünkü burada önem arz eden husus taraflar arasında meşru nitelikte bir hukuki ilişkinin var olmasıdır. Neticede şekil şartına uyulmamış olsa dahi taraflar arasında hukuki bir ilişki mevcuttur. Bu nedenle böyle bir durumda failin bu ilişkiye dayanarak mağdura cebir veya tehdit uygulaması ve taşınmazın satışını sağlaması halinde TCK 150/1 korumasından faydalanması mümkün olacaktır.²⁷³ Yargıtay’a göre de hukuki ilişkinin şekil şartına uygun olarak kurulup kurulmaması önemli olmayıp hukuk düzeni tarafından tanınan meşru bir ilişki niteliğinde olması yeterlidir.²⁷⁴

Fail ile mağdur arasındaki hukuki ilişki gerçek anlamda var olan bir hukuki ilişki olmalıdır. Ortada hukuki ilişkiye dayanan bir alacağın mevcut olmamasına rağmen failin alacağının bu şekilde bir hukuki ilişkiye dayandığını zannetmesi durumunda TCK 150/1 hükmü uygulama alanı bulabilecek midir? Bu durumda “*hata*” hükümleri gündeme gelecektir. Hata kavramı TCK'nın 30. maddesinde “*(1) Fiilin icrası sırasında suçun kanuni tanımındaki maddi unsurları bilmeyen bir kimse, kasten hareket etmiş olmaz. Bu hata dolayısıyla taksirli sorumluluk hali saklıdır.*

(2) Bir suçun daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli hallerinin gerçekleştiği hususunda hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır.

(3) Ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenlere ait koşulların gerçekleştiği hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır.

---

eylemini nitelikli yağma kabul suçu olarak kabul eden yerel mahkeme direnme kararı isabetsiz olduğundan bozulmasına karar verilmelidir.” CGK. 26.04.2011 tarih, 2011/6-7 E. 2011/63 K.

273 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4855; Günay,a.g.m.,s.469; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.533

274 CGK.13.12.2016 tarih, 2016/6-861 E. 2016/1240 K.

(4) (Ek fıkra: 29/6/2005 – 5377/4 md.) *İşlediği fiilin haksızlık oluşturduğu hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, cezalandırılmaz.*” şeklinde düzenlenmiştir. Hata algılama yanılığı anlamına gelmektedir. Kişi, bir konu veya gerçekliği, olduğundan başka olarak algılamaktadır. Hatanın bilmemeyi de kapsadığını söylemek yanlış olmaz.²⁷⁵ Hükmün konumuzla alakalı olan kısmı 2. fıkrada düzenlenmiştir. Buna göre, suçun daha az cezayı gerektiren nitelikli halinin gerçekleştiği hususunda hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır. Hukuki bir ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla cebir veya tehdit kullanılması da yağma suçunda daha az cezayı gerektiren nitelikli hal olarak düzenlenmiştir. Doktrinde TCK 150/1 hükmünün uygulanması noktasında hata hükümlerinin söz konusu olup olmayacağı hususu tartışmalıdır. Bir görüşe göre; failin hataya ilişkin hükümlerden yararlanması mümkün değildir. Zira arada kanunun aradığı anlamda bir hukuki ilişki yoksa failin lehine bir değerlendirme yapmak mümkün olmayacaktır.²⁷⁶ Diğer görüşe göre ise; hataya ilişkin hükümlerin uygulanması mümkündür. Fail arada hukuki bir ilişki olmamasına karşın var olduğunu sanmışsa failin bu kanısının hukuki anlamda bir değere sahip olup olmadığı ortaya konulmalıdır. Fail yanılmamış olsa yani bu hukuki ilişki aslında var olsa daha az cezayı gerektiren halden yararlanabilecektir. Bu nedenle yanılığa lehe yorumlanarak hata hükümleri kapsamında değerlendirilmeli ve TCK 150/1 hükmünden yararlanması mümkün olmalıdır.²⁷⁷ Yargıtay önüne gelen bir olayda hata hükümlerinin uygulanmasını mümkün görmemiştir.²⁷⁸

---

275 Cemil Mehmet,Ozansu,Yeni Türk Ceza Kanunu Çerçevesinde Hata Kavramı,Ankara,Seçkin, 2006,s.386; Kanbur,a.g.m.,s.45

276 Tezcan/Erdem/Önok,a.g.e.,s.529

277 Özbek,a.g.e.,s.1064;Kanbur,a.g.m.,s.78; Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4855; Günay,a.g.m.,s.470

278 “...Oluş ve dosya içeriğine göre; gece sayılan zamanda kullandığı araçla mağdurun kullandığı araca 24.01.2006 tarihli trafik kaza tespit tutanağına göre %100 asli kusurlu biçimde arkadan çarpan ve daha sonra etkili eylemde bulunarak mağdurun gömlek cebindeki paraları ve kolundaki saati zorla alan, daha sonra yapılan üst aramasında suça konu saat ile paraların ele geçirilerek katılana iade edilmesi biçiminde gerçekleşen sanığın eyleminin, nitelikli yağma suçunu oluşturduğu gözetilmeden, kanıtların takdirinde yanılığa düşülerek ‘haklı olduğu inancı ile masraf adına zorla paranın alındığı’ gerekçesiyle yazılı biçimde uygulama yapılması...”6.CD.27.02.2013 tarih, 2013/28499 E. 2013/3276 K.

Şartları olduğu takdirde failin lehine olarak getirilen hata hükümlerinden yararlanması yerindedir. Zira fail hataen arada bir hukuki ilişkinin var olduğuna inanarak fiili işlemektedir.

Konumuzla ilgili bir diğer üzerinde durulması gereken husus “*eksik borç*” kavramıdır. Daha önce de belirttiğimiz üzere borç ilişkisinde taraflar yükümlülüklerine uygun davranmak zorundadırlar. Borçlunun borcunun gereklerine uygun davranmaması halinde alacaklının buna karşı yaptırım uygulatma hakkı doğacaktır. Alacaklı taraf, yargı yetkisini kullanması için devlete başvurup buradan alınacak kararın yine devlet eliyle yerine getirilmesini talep edebilecektir. Fakat bazı durumlarda her ne kadar taraflar arasında muteber bir borç doğmuş ise de borçlunun edimini yerine getirmemesi durumunda alacaklının devlet gücüne (dava ve cebri icra) başvurma yetkisi bulunmamaktadır. İşte bu şekildeki, taraflar arasında geçerli bir borç ilişkisi bulunduğu halde borçlu tarafın devlet kanalıyla (dava ve cebri icra) sorumluluğuna gidilemeyen borç türüne *eksik borç (tabii borç)* denilmektedir. Eksik borçların ifa edilmesi tamamıyla borçlu tarafın irade serbestisine bırakılmıştır. Borçlu eğer isterse borcu ifa edecektir. Bu borç türünde borcun yaptırım (müeyyide) unsuru eksiktir.²⁷⁹

Eksik borcun ifa edilmesi durumunda , ifa edilenin iadesi talep edilemez. Bu durum alacaklı açısından sebepsiz zenginleşme de teşkil etmeyecektir. Borçlu borcunu ifa ettiğinde bu ifa bir bağışlama olarak da değerlendirilemez. Çünkü ortada bağışlama nedeniyle değil, ifa nedeniyle yerine getirilen bir borç söz konusu olmaktadır.²⁸⁰

Borçlar hukukunda eksik borçlar istisnai nitelikte olduğundan oldukça sınırlı sayıda olduklarını söylemek mümkündür. Başlıca eksik borçlar;

-*Zamanaşımına uğramış borçlar*

-*Kumar ve bahisten doğan borçlar*

-*Ahlaki ödevlerden doğan borçlar*

-*Evlenme tellallığından doğan borçlar*

-*Konkordato dışında kalan borç, şeklinde sıralanabilir.*

---

279 Kılıçoğlu,a.g.e.,s.32; Eren,a.g.e.,s.82

280 Eren,a.g.e.,s.83

Zamanaşımına uğramış borçlar, eksik borca verilebilecek en tipik örneklerden biridir. Bir borç ilişkisinde borcun ifa vakti geldiğinde aynı zamanda borç talep edilebilir hale de gelmektedir. Alacaklı taraf borcun ifasını talep etme yönünde bir irade göstermediği takdirde kanunda öngörülen azami sürenin de geçmesiyle artık bu hakkını kaybedecek ve borç zamanaşımına uğramış olacaktır. Bu vakitten sonra alacaklı dava ya da cebri icra yolu kullansa da zamanaşımı savunmasıyla yüz yüze gelebilecektir. Böylelikle zamanaşımı definin ileri sürülmesiyle borç, eksik borç niteliğine bürünecektir.²⁸¹

Kumar ve bahisten doğan borçlar da en bilinen eksik borç türlerindedir. Gerek kumarda gerekse bahiste taraflar arasında bir hukuki ilişki (borç ilişkisi) mevcuttur. Ancak her ikisinde de emek sarf etmeden elde edilen bir haksız kazanç söz konusudur. TBK'nın 604. maddesinin 1. fıkrasında ‘*Kumar ve bahisten doğan alacak hakkında dava açılmaz ve takip yapılamaz.*’ denilmek suretiyle kumar ve bahisten doğan borcun eksik borç niteliğine vurgu yapılmıştır. Bu nedenle bu tür borçlar alacaklı tarafa alacağını dava veya takip etme hakkı vermeyecektir. Ancak istisnai olarak devlet tarafından düzenlenen ve himaye edilen milli piyango ve at yarışı gibi faaliyetlerden doğan borçlar eksik borç değildir ve alacaklısına dava ve takip hakkı verecektir.²⁸²

Bir diğer eksik borç türü ise *ahlaki ödevlerden doğan borçlardır*. Bazı borçlar hukuk düzenleri tarafından öngörülmemiş ise de toplumların ahlaki tecrübe ve kurallarından ileri gelen borçlar söz konusu olabilmektedir. Çünkü ahlak kuralları başkalarına faydalı olmayı ve yardım etmeyi öğütler.²⁸³ TMK'nın 364. maddesinin 1. fıkrasında, ‘*Herkes, yardım etmediği takdirde yoksulluğa düşecek olan üstsoyu ve altsoyu ile kardeşlerine nafaka vermekle yükümlüdür.*’ hükmü yer almaktadır. Bunlar dışındaki kişilere ise hukuk düzenimiz tarafından nafaka verme borcu öngörülmemiştir. Ancak insanlar toplumsal ahlak kuralları ve değer yargılarını gözeterek nafaka vermekle yükümlü olmadıkları yakınlarına da yardım edebilirler, nafaka verebilirler. İşte bu durumda hukuken yükümlü olunmayan bir şey ahlaken yerine getirilmiş olduğundan ahlaki bir borcun ifası söz konusudur. Fakat hukuk,

281 Kılıçoğlu,a.g.e.,s.32; Eren,a.g.e.,s.83

282 Kılıçoğlu,a.g.e.,s.33; Eren,a.g.e.,s.84

283 Eren,a.g.e.,s.85

kişiyi böyle bir borçla yükümlü kılmadığı için borç ifa edilmediği takdirde devlet gücünü aracı kılarak bu borcu dava ve takip mümkün olmamaktadır. Bu nedenle ahlaki ödevden doğan borçlar eksik borçlardır.²⁸⁴

Evlenme tellallığından (simsarlığından) doğan borçlar eksik borçların bir diğer türüdür. TBK'nın 524. maddesinde ‘*Evlenme simsarlığından doğan ücret hakkında dava açılmaz ve takip yapılamaz.*’ hükmüne yer verilmiştir. Bunun nedeni kanun koyucu tarafından ücret mukabilinde yapılmasının hoş karşılanmamasıdır. Bu nedenle evlenme tellallığının ücret konusunda bir hak bahsetmemesi eksik borç niteliğinde olduğunu göstermektedir. Aracılık yapan kişi ücret talebinde bulursa da ifa edilmemesi halinde kişiye dava ve takip hakkı vermeyecektir.²⁸⁵

Doktrinde *konkordato dışında kalan borcun* da eksik borç niteliğinde olduğu dile getirilmiştir.²⁸⁶ Buna göre borcun, konkordato neticesinde ortadan kalkmış olan bölümü eksik borçtur. Borçlu taraf bunu ödemiş olsa da geri isteyemeyecektir. Yapılmış ödeme, bağışlama niteliğinde olmamakla birlikte alacaklının da konkordato kapsamı haricinde kalan alacak meblağını dava etme hakkı da bulunmamaktadır.

Konumuz açısından bakıldığında eksik borçların hukuki ilişkiye dayanıp dayanmadığı ve alacağını tahsil için mağdura cebir veya tehdit uygulayan fail hakkında TCK 150/1 hükmünün tatbik edilip edilemeyeceği tartışılmıştır. Bir görüşe²⁸⁷ göre; eksik borçlar kanuni koruma kapsamında değildir. Tam borçlara göre alacaklısına devleti aracı kılarak alacağını talep hakkı vermemektedir. Bu nedenle borçlusu tarafından ifa edilmediği sürece geçerli de olmayacağından dolayı eksik borcun alacaklısı olan fail hakkında TCK 150/1 hükmünün uygulanması mümkün görülmemektedir. Diğer görüş²⁸⁸ ise; ahlaka aykırı olan eksik borçları ayrı tutmak

---

284 Kılıçoğlu,a.g.e.,s.33

285 Kılıçoğlu,a.g.e.,s.34; Eren,a.g.e.,s.85

286 Selahattin Sulhi,Tekinay/Sermet,Akman/Haluk,Burcuoğlu/Atilla,Altop,Borçlar Hukuku Genel Hükümler,İstanbul,Filiz,1993,s.29; Eren,a.g.e.,s.88

287 Abdulhalim,Arslanbaş,Yağma Suçları,Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi,İstanbul,2009,s.123; Mehmet,Nacak,Hırsızlık Suçu,Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi,İzmir,2013,s.155

288 Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.534; Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe,a.g.e.,s.637; Eker,a.g.e.,s.191; Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.622; Günay,a.g.m.,s.470; Kuzudişli,a.g.e.,s.108; Kanbur,a.g.m.,s.45

suretiyle fail hakkında TCK 150/1 hükmünün uygulanabileceğini savunmaktadır. Zira bu eksik borçlar da hukuki ilişkiden kaynaklanan alacak niteliği taşımaktadır. Alacaklı, borçlu ve edimden oluşan unsurları haizdir. Bu nedenle örneğin, zamanaşımından doğan bir eksik borç söz konusuysa mağdura cebir veya tehdit uygulayan alacaklı (fail) hakkında TCK 150/1 maddesinin uygulanmasına bir engel bulunmamaktadır. Ancak ahlaka aykırı nitelikteki eksik borçlar hukuk düzenince korunmazlar. Kumar ve bahis, evlenme tellallığı, fuhuş karşılığında yapılan anlaşmalardan doğan eksik borçlar gibi borçlarda daha az cezayı gerektiren hal uygulanamayacaktır.

Eksik borçlarda ayrıma yer vererek ahlaka aykırı nitelikte olmayanlarda TCK 150/1 hükmünün uygulanmasını mümkün kılan görüş yerindedir. Zira eksik borçlarda devlet gücünü aracı kılarak takip hakkının kullanılma kabiliyetinin olmaması bu borçların hukuki ilişkiden doğduğu gerçeğini ortadan kaldırmamaktadır. Kanun koyucunun böyle bir kriter aramadığı da gözetildiğinde bu şekilde bir yorum, hükmün düzenleniş amacına da uygun düşecektir.

Dikkat edilmesi gereken başka bir konu ise ödünç para verilmesinden doğan alacaklar hakkında TCK 150/1 düzenlenmesinin uygulanıp uygulanamayacağıdır. TBK m. 386'da "*Tüketim ödünç sözleşmesi, ödünç verenin, bir miktar parayı ya da tüketilebilen bir şeyi ödünç alana devretmeyi, ödünç alanın da aynı nitelik ve miktarda şeyi geri vermeyi üstlendiği sözleşmedir.*" hükmü mevcuttur. Yine m.387'de "*Ticari olmayan tüketim ödünç sözleşmesinde, taraflarca kararlaştırılmış olmadıkça faiz istenemez. Ticari tüketim ödünç sözleşmesinde, taraflarca kararlaştırılmamış olsa bile faiz istenebilir.*" düzenlemesiyle faiz de mümkün kılınmıştır. Buna karşın TCK 'nın 241. maddesinde ise "*Kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para veren kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.*" şeklindeki hüküm ile "*tefecilik*" suçu düzenlenmiştir. Bahsi geçen hükümlerden anlaşılacağı üzere özel hukukta cevaz verilen bir eylem ceza hukukuna göre suçtur.²⁸⁹ Borçlar Kanununa göre bu sözleşme çerçevesinde ödünç veren taraf, ödünç alan edimini yerine getirmediği takdirde gerek ödünç verdiğini gerekse faizi dava edebilecektir. Nitekim

289 Elif,Bekar,Tefecilik Suçu,İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası,Sayı 2,2013,s.504;

Çetin,Arslan,Tefecilik Suçu, Ankara Barosu Dergisi,sayı 1,2014,s.40

aradaki münasebet hukuki bir ilişkidir ve hukukça muteber görülmektedir. Bu nedenle bu ilişki kapsamında alacağını elde edemeyen failin cebir ve tehdide başvurması halinde TCK 150/1 hükmünün uygulanmasına bir engel yoktur. Tefecilik suçuna konu olan borç da ahlaka aykırı nitelikte olmayan bir eksik borç olarak değerlendirilebilir. Sözleşme gereğince belirlenen faiz yetkili makamlarca belirlenene göre fahiş ise fail bunu tahsil yoluna gittiğinde daha az cezayı gerektiren halden yararlanamayacaktır. Zira fahiş oranda bir faiz borcu ahlaka aykırı hale dönüşüreceğinden hukuk düzenince meşru görülemeyecektir.²⁹⁰

Son olarak 765 sayılı Yasa'da yer alan kendiliğinden hak alma suçuna ilişkin bir hususa da değinmekte fayda görüyoruz. Bahsi geçen suça ilişkin olarak suçun oluşabilmesi için aradaki hukuki ilişkiden doğan alacak hakkının “hükümete başvurmaya muktedir olma” niteliğine de sahip olması gerekmektedir. Eksik borçlar alacaklısına bu hak ve yetkiyi sağlamadığından dolayı bu borç türünün 765 sayılı TCK'nın 308. maddesi kapsamında değerlendirilemeyeceği belirtilmekteydi. 5237 sayılı Kanunda ise bu yönde bir şart bulunmadığından eksik borçların da hüküm kapsamında olduğu hususunda bir tereddüt bulunmamaktadır.²⁹¹

2.4.3. Fiilin Alacağı Tahsil Amacıyla İşlenmesi

Türk Ceza Kanununda yer alan bazı suçların oluşumu için kanun koyucu özel kasit aramıştır. Madde metninde failin ayrıca bir amaç çerçevesinde hareket etmesi öngörülmüşse özel kastın varlığından söz edilecektir. TCK 150/1 hükmünün uygulanabilmesi için kanun koyucu özel kasit öngörmüştür. Zira failin cebir ve tehdit eylemini uygulamasının amacı, hukuki bir ilişkiye dayanan alacağı tahsil etme olmalıdır. Gerekli olan özel kasit “*alacağını tahsil etme kası*”dır. Failin bu kasıt ile fiili işleme söz konusu değilse hakkında TCK 150/1 hükmü tatbik edilemeyecektir. Fail işlediği eylemin mahiyeti konusunda iyi niyetli olmalı, yaptığı işte doğru ve haklı olduğuna inanmalı ancak başvurduğu yöntemin haksız olduğunun bilincinde olmalıdır. Eğer söz konusu alacağın gerçekte kendisine ait olmadığına inanıyorsa ve

---

290 Günay,a.g.m.,s.472

291 Kanbur,a.g.m.,s.78

haksız olduğunu bilmekteyse eylemi daha az cezayı gerektiren hal kapsamında değerlendirilemez.²⁹²

Failin bu özel kasıt altında hareket etmiş olduğunun ispatı yine faile aittir. Zira fail, lehine olan bu düzenlemeden yararlanmak için kendisi çaba harcayacaktır. Fail cebir veya tehdit eylemini alacağını elde etme kastıyla yaptığını ispat etmelidir. Özel kastın ispat edilmesi genel nitelikli kasta nazaran zor olduğundan failden mutlak delil ikame etmesini beklemek doğru olmayacaktır. Bu konuda failin yaklaşık ispatla yükümlü olduğunu söylemek mümkündür.²⁹³

2.5. Hukuki İlişkiye Dayanan Alacağın Tahsilinde Üçüncü Kişilerin İştiraki

Asıl alacaklı olan fail, bazı durumlarda eylemi tek başına gerçekleştirmek yerine hukuki ilişkinin tarafı olmayan üçüncü kişilerle birlikte de fiili işleyebilir. Bu, fikir ve eylem birliği içerisinde birlikte işlemek şeklinde olabileceği gibi azmettirme suretiyle de olabilmektedir. Bu gibi durumlarda TCK 150/1 hükmünün ne şekilde uygulanacağı noktasında doktrinde görüş birliği bulunmamaktadır.

Bir görüşe²⁹⁴ göre; hukuki ilişkiye taraf olan fail tek başına mağdura karşı cebir veya tehdit eyleminde bulunursa TCK 150/1 hükmünden yararlanabilecektir. Ancak hukuki ilişkinin tarafı olan kişi başkalarını azmettirmek suretiyle fiili işlerse ya da taraf olmayan bu üçüncü kişilerle beraber mağdura karşı eylemi gerçekleştirirse hem asıl alacaklı fail hem de üçüncü kişiler açısından bu hükmün uygulanma olanağı kalmayacaktır. Diğer bir görüş ise; hukuki ilişkiye taraf olmaması nedeniyle alacaklı sıfatı olmayan failerin kesinlikle bu hükümden faydalanamayacaklarını kabul etmekle birlikte asıl alacaklı yönünden ikili bir ayrıma gitmektedir. Eğer eyleme üçüncü kişilerle birlikte bizzat iştirak etmişse TCK 150/1 hükmünden yararlanabilecektir. Fakat bizzat katılmayıp azmettiren konumunda hareket etmişse bağlılık kuralı uyarınca hükümden yararlanması mümkün değildir.²⁹⁵ Bir başka görüşe göre ise; borç ilişkisinin sujelerinde gerçek anlamda bir değişiklik olmadan alacaklı taraf adına hareket etmek suretiyle bu fiilleri gerçekleştiren kişilerin

²⁹² Soyaslan,a.g.e.,s.415;Günay,a.g.m.,s.472

²⁹³ Günay,a.g.m.,s.473

²⁹⁴ Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4856;

²⁹⁵ Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.623

düzenlemeden yararlanması mümkün değildir. Ancak asıl alacak sahibi fail yararlanabilecektir. Fakat 765 sayılı TCK yürürlükte olduğu zaman ihkak-ı hak suçü yönünden hukuki ilişkinin tarafı adına fiili gerçekleştiren üçüncü kişilerin eylemlerinin bahsi geçen suç kapsamında olduğu kabul edilmekteydi.²⁹⁶ Bir diğer görüş²⁹⁷, TCK 150/1 hükmünün niteliğinden hareket etmektedir. Buna göre, söz konusu hüküm daha az cezayı gerektiren kişisel bir nedendir. Bu nedenle bu hükümden yalnızca alacaklı sıfatını taşıyan fail faydalanabilecektir.

*Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır*²⁹⁸ a göre, asıl alacaklı eylemi bizzat işlemeyip üçüncü bir kişiyi azmettirirse ve üçüncü kişi, borçlu olan mağdura karşı cebir ya da tehdit uygulayarak alacağı tahsil ederse eylemi gerçekleştiren üçüncü kişinin hukuki ilişkide herhangi bir taraf sıfatı olmadığından yağma suçundan sorumlu olacaktır. Yine asıl alacaklı da hukuki ilişkinin tarafı olmasına rağmen “*bağlılık kuralı*” gereğince daha az cezayı gerektiren halden yararlanamayarak yağma suçundan cezalandırılacaktır. Zira azmettiren de işlenen suçun cezasından sorumludur. Bu hususa ilişkin olarak Yargıtay²⁹⁹ önüne gelen bir olayda, azmettirilen üçüncü kişilerin hukuki ilişkiye taraf olmamaları nedeniyle yağmadan sorumlu olacağına hükmetmişken azmettiren sanık hakkında “*alacağı tahsil amacıyla tehdit*” suçundan kurulan hükmü ise onamıştır. Bir diğer ihtimal ise, asıl alacaklının üçüncü kişiyi azmettirip onunla birlikte borçluya (mağdura) karşı cebir veya tehdit uygulayarak fiili işlemesidir. Bu durumda “*şerikliğe göre failliğin asliliği*” kuralı uyarınca, asıl alacaklı TCK’nın 150/1. maddesinden faydalanabilecek iken üçüncü kişi yağma suçundan sorumlu tutulacaktır.

---

296 Bahri,Öztürk/Mustafa Ruhan,Erdem,Ceza Hukuku Genel Hükümler ve Özel Hükümler,Ankara,Turhan,2007,s.295; Kanbur,a.g.m.,s.44

297 Eker,a.g.e.,s.194; Tezcan/Erdem/Önok,s.718; Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.622-623

298 Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.542

299 “*Yakınan Hasan Helvacı ile aralarında 5237 sayılı TCK’nın 150/1. maddesi anlamında bir hukuki ilişki ve bu ilişkiye dayanan alacak bulunmayan sanıklar Orhan Ceylan, Nusret Şahin ve İbrahim Çakır’ın, aralarındaki ticari ilişki nedeniyle yakınandan alacaklı olan sanık Cengiz Yılmaz’ın azmettirmesi nedeniyle yakınana ait sigaralara el koymaya yönelik eylemlerinin yağma suçunu oluşturduğu gözetilmeden, suç vasfında yanılıya düşülerek yazılı şekilde alacağın tahsili amacıyla tehdit suçundan hüküm kurulması bozmayı gerektirmiştir...*” 6.CD. 25.05.2017 tarih, 2014/834 E. 2017/1476 K.

Yargıtay içtihatlarında suçun işlenmesine iştirak eden ancak hukuki ilişkinin tarafı olmayan üçüncü kişilerin hukuki durumuna ilişkin olarak istikrardan söz etmek zor olmakla birlikte; asıl alacaklı ile üçüncü kişi arasında akrabalık³⁰⁰, nişanlılık³⁰¹, tanıdıklık³⁰², arkadaşlık³⁰³, işçi-işveren³⁰⁴, abi-kardeş³⁰⁵ ilişkisi gibi durumların varlığı halinde hükmün uygulanmasına cevaz verildiği görülmektedir. Bu kişilerin de alacak üzerinde haklarının bulunduğu ve asıl alacaklıya yardımcı olmak gayesiyle eyleme

300 “...sanık Süleyman Özen’in , aynı kasıt ve eylem birliği içerisinde hareket ile kayınpederi olan sanık Cezmi’nin yakınan Ali’den olan alacağını tahsili amacıyla eylemi gerçekleştirmiş olduğunun anlaşılması karşısında; sanığın eyleminin TCK m.150/1 uyarınca kasten yaralama suçunu oluşturduğunun gözetilmemesi...” 6.CD. 06/12/2018 tarih, 2016/224 E. 2018/7708 K.; “...sanık Necmettin’in yakınan Kadir’den olan alacağını tahsil etmek amacıyla yakınanın inşaat şeklinde bulunan evine giden sanık Necmettin’in birinci derece akrabası olan sanıklar Cemalettin ve Mahir’in “o.. çocuğu, ver bizim paramızı, seni öldürürüz” deyip sanık Cemalettin’in mermer parçası ile yakınanın karnına vurup “paramızı ver, seni asarız, keseriz” şeklinde tehdit ettikleri, akabinde sanık Cemalettin’in yakınan Murat’a da mermer parçası ile vurup yaraladıktan sonra kaçtıkları olayda; sanıkların eyleminin alacağın tahsili amacıyla yağma suçunu oluşturduğu gözetilmeden...” 6.CD. 08.02.2018 tarih, 2014/10019 E. 2018/866 K.; Aynı yönde, 6.CD. 21.02.2018 tarih, 2014/10777 E. 2018/1203 K., 6. CD. 06.03.2017 tarih, 2017/58 E. 2017/521 K.

301 6.CD. 20.02.2019 tarih, 2016/2939 E. 2019/1009 K.

302 6.CD. 22.05.2013 tarih, 2010/18633 E. 2013/12005 K.

303 6.CD. 16.01.2018 tarih, 2014/14861 E. 2018/302 K.; “...sanıkların mağduru sanık İbrahim’in adına kayıtlı olan motosikletin devrini alması ver vergi borçlarını ödemesi için zorlamak suretiyle hukuki alacağın tahsili amacıyla hareket ederek tehdit ettikleri, sanıkların eylemlerinin yağmanın daha az cezayı gerektiren halini ayrı ayrı oluşturduğu, sanık İbrahim’in arkadaşı olması dolayısıyla ve aynı yöndeki kastıyla anılan sanığın eylemine katılan sanık Yalçın’ın fiillerinin de bu kapsamda değerlendirilmesi gerektiğinin anlaşılması...” 6.CD. 04.04.2018 tarih, 2015/5798 E. 2018/2539 K.; Aksi yönde, 6.CD. 20.02.2019 tarih, 2018/1879 E. 2019/1003 K.

304 “... İnceleme dışı sanık Fahrettin ile katılan Süleyman arasında, 10 RT 650 plaka sayılı aracın satışı nedeniyle hukuk düzenince kabul edilebilir meşru bir ilişkinin bulunduğu sabit olduğu, katılanın, yetkilisi olduğu şirketin vergi borcu nedeniyle haczedilerek el konulan aracı teslim almasına rağmen Fahrettin’e iade etmemesi üzerine, Fahrettin’in hukuki ilişkiye dayanan alacağını tahsil amacıyla yağma eylemini gerçekleştirdiği, sanık İsmet’in ise yanında çalıştığı Fahrettin’in katılan Süleyman’dan olan alacağını tahsil etmek için adı geçen sanıkla birlikte hareket ederek yağma eylemine iştirak ettiği, bu nedenle sanık İsmet hakkında da TCK’nın 150/1. maddesinin uygulanması gerektiği kabul edilmelidir. Bu itibarla , yerel mahkeme direnme

katıldıkları kabul edilerek TCK 150/1. maddesi kapsamında değerlendirildikleri anlaşılmaktadır.

Yargıtay bir içtihadında, benzin istasyonunda pompacı olarak çalışan sanık ile mağdur arasında vardiya devri sırasında hesapta açık çıkması üzerine tartışma çıktığı, sanığın durumu işletme sahibi olan diğer sanığa bildirdiği, akabinde her iki sanığın birlikte, hesapta çıkan açık miktarına karşılık olarak mağdurun para ve eşyasını cebir uygulayarak aldıkları olayda, işletme sahibi olan sanığın asıl alacaklı olarak daha az cezayı gerektiren halden faydalanması gerektiğini belirtmekle birlikte; pompacı olan diğer sanık yönünden de hukuki ilişkinin tarafı olmamasına rağmen işletme sahibinin olmadığı zamanlarda işletmeyi ve işletmeye ait değerleri korumakla yükümlü olduğu gerekçesiyle bahsi geçen hükümden yararlanması gerektiğine hükmetmiştir.³⁰⁶ Yine benzer bir bakış açısıyla, bar çalışanlarının eğlenmek üzere bara gelen mağdur ile aralarında çıkan hesap tartışmasında mağduru yaralamalarıyla sonuçlanan olayda; hukuki ilişkinin tarafı olan bar sahibinin olaya herhangi bir şekilde müdahil olmamasına rağmen bar çalışanı olan sanıkların TCK 150/1 hükmünden yararlanacaklarını belirtmiştir.³⁰⁷

Yargıtay, iş ya da şirket ortaklığı kapsamındaki alacak ve borçlarda ise söz konusu alacak veya borcun ortaklık kapsamında olup olmadığını dikkate almaktadır. Örneğin, ortaklardan birinin şahsi borcundan diğer ortağın sorumlu olmayacağını, bu nedenle bu ortağa karşı alacağın tahsili amacıyla gerçekleştirilen eylemlerin TCK 150/1 kapsamında değerlendirilemeyeceğine hükmetmiştir.³⁰⁸

---

hükümünün, sanık İsmet'e atılı yağma eyleminin TCK'nın 150/1. maddesi kapsamında kaldığı gözetilmeden aynı Kanununun 149/1-c maddesi uyarınca cezalandırılması isabetsizliğinden bozulmasına karar verilmelidir." CGK. 23.05.2017 tarih, 2017/6-91 E. 2017/291 K.; 6.CD. 06.12.2018 tarih, 2016/2496 E. 2018/7704 K.

305 CGK.17.10.2013 tarih, 2013/1-452 E. 2013/612 K.; Aksi yönde, 6.CD. 21.12.2010 tarih, 2010/5158 E. 2010/20925 K.

306 6.CD. 12.04.2018 tarih, 2015/7726 E. 2018/2855 K.

307 6.CD. 29.11.2018 tarih, 2016/1713 E. 2018/7312 K.

308 *"...sanıkların, mağdur Fatih Eken'e borca kefil olması için tehdit etmek suretiyle sanet imzalattıkları olayda; adı geçen yakınının iş ortağı olan Şeref Darendeli'nin şahsi borcundan hukukten herhangi bir sorumluluğu bulunmadığı gözetilerek, bu mağdura yönelik eylemin yağma suçunu oluşturduğu düşünülmeden ..."* 6.CD. 23.01.2019 tarih, 2018/1413 E. 2019/250 K.

Daha önce bahsettiğimiz üzere sık rastlanılan bir başka husus ise çek veya senede bağlanmış olan alacakların tahsilidir. Alacaklı taraf çek ya da senede bağlanmış olan alacağını tahsil etmesi için adeta bu işi meslek edinmiş olan kişilere devir yapabilmektedir. Bu işlemde gerçek anlamda bir devir söz konusu değildir. Bu nedenle bahsi geçen üçüncü kişi hukuki ilişkinin tarafı haline gelmemektedir. Bu husustaki Yargıtay içtihatları doktrindeki ağırlıklı görüşle benzer yönde olup gerek alacağı tahsil için borçluya cebir ya da tehdit uygulayan üçüncü kişi gerekse asıl alacaklı, bağlılık kuralı da dikkate alınmak suretiyle daha az cezayı gerektiren halden faydalanamazlar. Yağma suçundan sorumlu tutulacaklardır.³⁰⁹

Yargıtay'ın önceki içtihatlarına nazaran yakın tarihli içtihatlarında hukuki ilişkiye taraf olmayanlar yönünden de daha az cezayı gerektiren halin uygulanmasına cevaz verdiğini söylemek mümkündür. Yukarıda yer verdiğimiz üzere birtakım yakınlık ilişkileri çerçevesinde, hukuki ilişkiye taraf olmayan fail de bahsi geçen hükümden faydalanabilmektedir. İçtihatlarda genel olarak, asıl alacaklı fail ile birlikte aynı kasıt ve eylem birliği içerisinde fiilin gerçekleştirilmiş olmasına dikkat çekildiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Yargıtay'ın bu yaklaşımı; kesin bir ölçüt belirtilmemesi, farklı uygulamalara yol açılması, hükmün daha az cezayı gerektiren kişisel bir neden niteliğine sahip olması nedeniyle bu kadar geniş yorumlanmasının kanunun amacına aykırı düşmesi gibi gerekçelerle eleştirilmiştir.³¹⁰

Gerek Yargıtay içtihatları gerekse doktrindeki farklı görüşler birlikte değerlendirildiğinde; hukuki ilişkiye taraf olmayanların sırf bu gerekçeyle TCK 150/1 hükmünden faydalanamayacakları şeklinde katı bir bakış açısının doğru olmadığı kanaatindeyiz. Hükmün uygulanmasında asıl alacaklı fail ile hukuki ilişkide taraf sıfatı olmayan üçüncü kişilerin arasındaki sözleşmesel (ortaklık,işçi-işveren vs.) ilişki veya yakınlık ilişkisinin de göz önünde bulundurulması doğru bir yaklaşım tarzı olacaktır. Aksi bir durumun çoğu zaman adalet ve vicdan duygularını zedeleme ihtimalinin bulunduğu da gözetildiğinde somut olayın şartları da dikkate alınarak iştirak hükümleri çerçevesinde bu kişilerin de asıl alacaklıyla birlikte TCK 150/1. maddesinden yararlanmalarının yerinde olacağını düşünmekteyiz.

---

309 6.CD. 13.12.2018 tarih, 2016/7574 E. 2018/7908 K.

310 Günay,a.g.m.,s.477

2.6. Hukuki İlişkiye Dayanan Alacağın Tahsili Ve Teşebbüs

TCK'nın 150/1. maddesinde, failin hukuki ilişkiye dayanan bir alacağını tahsil etmek maksadıyla cebir ya da tehdit kullanması halinde kasten yaralama veya tehdit suçlarına ilişkin hükümlerin uygulanacağı belirtilmiştir. Hükme göre, suçun tamamlanması için alacağın tahsil edilmiş olması şart değildir. Bu amaçla tehdit ya da cebir kullanılmış olması yeterli sayılmıştır.

Fail, alacağını tahsil etmek maksadıyla cebir ya da tehdit kullanmış ancak alacağı tahsil etmesi mümkün olmamışsa eylem teşebbüs aşamasında kalmayacaktır. Kastan yaralama veya tehdit suçlarından sorumluluk söz konusu olacaktır.³¹¹ Yargıtay³¹² da bu görüştedir.

*Soyaslan*³¹³'a göre, icra hareketlerinin bölünmesi mümkün olduğundan dolayı alacağın tahsili amacıyla yağma teşebbüse elverişlidir. Örneğin, failin yağma için içeri girerek mağduru tehdit ettiği, ancak olay yerine birinin gelebileceğini düşünüp kaçıp gittiği durumda yağmaya teşebbüsten sorumlu tutulacaktır.

2.7. Hukuki İlişkiye Dayanan Alacağın Tahsili Ve İçtima

Yağma suçunun seçimsel hareketli bir suç olması nedeniyle fail malı almak amacıyla hem cebir hem de tehdit uygulasa dahi tek bir yağma suçu söz konusu olacaktır. TCK'nın 150/1. maddesinde yer alan daha az cezayı gerektiren halde ise kasten yaralama veya tehdit suçlarına ilişkin hükümlerin uygulanacağı belirtilmiştir. Bu durumda fail alacağını tahsil etmek için mağdura yönelik olarak hem tehdit hem de cebire başvurursa her iki suçtan da ayrı ayrı cezai sorumluluğu doğacaktır.³¹⁴

Eylemin işlenmesi sırasında cebire ya da tehdide maruz kalan mağdurun dolaşım özgürlüğü de sınırlandırılmış olabilir. Örneğin mağdurun bir odaya kapatılıp

311 Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.541

312 "...sanığın oğlu diğer sanığı bu alacağı tahsil için katılana gönderdiği, sanığın oğlunun katılana 'para için geldik,vercek misin vermeyecek misin, vermezsen biz nasıl alacağımızı biliriz' dediğinin iddia edilmesi karşısında, kanıtlanması halinde, sanığın oğlu diğer sanığın eyleminin hukuki ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla tehdit, sanığın eyleminin ise bu fiile azmettirme suçunu oluşturabileceği..." 4.CD. 16.03.2017 tarih, 2014/49405 E. 2017/8061 K.

313 Soyaslan,a.g.e.,s.416

314 Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.545

alacağın tahsili için tehdit edilmesi halinde failin, TCK 150/1 ve TCK 109. maddeleri uyarınca ayrı ayrı cezalandırılması gerekecektir.³¹⁵

Aynı anda birden fazla mağdura karşı hukuki ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla cebir ya da tehdit kullanılması halinde, TCK 43/3. maddesindeki düzenleme gereğince mağdur sayısınca kasten yaralama veya tehdit suçu oluşacaktır.³¹⁶

---

315 “...yakınanlara karşı hukuki ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla hareket ile darp ve tehdit edip, ayrıca dolaşım özgürlüklerini de sınırlayan sanıkların eylemlerinin 5237 sayılı TCK’nın 109. maddesindeki hürriyeti tahdit suçu ile aynı kanununun 150/1. maddesinde öngörülen yağmanın daha az cezayı gerektiren halini ayrı ayrı oluşturduğu...” 6. CD. 16.01.2018 tarih, 2014/14861 E. 2018/302 K.

316 “... sanıklar Ali Bulut ve İbrahim Bulut hakkında , alacağın tahsili amacıyla tehdit suçunun mağdur sayısınca olduğu gözetilmeden TCK’nın 43. maddesi ile uygulama yapılması...” 6. CD. 16.01.2018 tarih, 2014/14861 E. 2018/302 K.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. SUÇUN YAPTIRIMI, SORUŞTURMA VE KOVUŞTURMA USULÜ

3.1. SORUŞTURMA VE KOVUŞTURMA USULÜ

Yağma suçunun basit ve nitelikli hallerinin düzenlendiği TCK'nın 148 ve 149. maddeleri resen soruşturma ve kovuşturmaya tabidir. Şikayet aranmaksızın Cumhuriyet savcısı kendiliğinden harekete geçecektir. Yine kamu davası açıldıktan sonra mahkemece şikayet olup olmadığına bakılmaksızın yargılama neticelendirilecektir.³¹⁷

Daha az cezayı gerektiren hallerden değer azlığının düzenlendiği TCK 150/2 hükmü de şikayete bağlı değildir. Mahkemece suçun oluştuğuna kanaat getirilirse şartları oluştuğu takdirde değer azlığı nedeniyle cezada gerekli indirim yapılabilecek, şikayet olup olmadığına bakılmaksızın hüküm tesis edilebilecektir.

Daha az cezayı gerektiren hallerden suçun hukuki bir ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla işlenmesini düzenleyen TCK 150/1 hükmünde şikayet şartı aranmamıştır. 765 sayılı TCK'da düzenlenen kendiliğinden hak alma suçu ise şikayete tabi bir suç idi.³¹⁸ Yine dolandırıcılık ve hırsızlık suçlarına ilişkin olarak

³¹⁷ Eryılmaz, a.g.e., s.86

³¹⁸ 765 sayılı TCK m.308; “Bir kimse Hükümete müracaata muktedir olduğu ahvalde iddia eylediği bir hakkı istihsal maksadiyle eşya üzerinde kuvvet sarfiyle kendiliğinden hakkını ihkak ederse otuz liradan elli liraya kadar ağır cezayı nakdiye mahkûm olur. Eğer fail eşya üzerine değil de şahıslara karşı tehdit veya şiddet istimal etmiş olursa bir aydan bir seneye kadar hapis ve elli liraya kadar ağır cezayı nakdiye mahkûm olur. Şiddet silah ile veya dövme veyahut yaralamak ile vuuka gelirse işbu dövme veya yaralamaktan dolayı 456 ncı maddenin birinci fıkrasında beyan olunan ahvalden daha ağır bir netice husule gelmediği takdirde hapis iki aydan ve ağır cezayı nakdî kırk liradan aşağı olamaz. Cürmün faili hakkını ispat ederse göreceği cezanın dörtte üçü kadarı indirilebilir. **Resen takibi iktiza eden diğer bir cürüm dahi birlikte irtikâp olunmamış olmak şartıyla bu maddede beyan olunan cürümden dolayı takibat icrası şahsi dâva ikamesine bağlıdır.**”

Kanunumuzda yer alan daha az cezayı gerektiren hal düzenlemelerinde şikayet koşulu bulunmaktayken yağma suçuna ilişkin hükümde böyle bir şart bulunmaması kanun koyucunun suça verdiği önemin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Ancak TCK 150/1 maddesinin, kasten yaralama ve tehdit suçlarına ilişkin hükümlere atıf yapması nedeniyle bu suçların birtakım halleri yönünden şikayet şartı aranmakta olduğu için örtülü olarak ve kısmen şikayete bağlı olduğu söylenebilecektir. Buna göre failin, hukuki bir ilişkiye dayanan alacağını tahsil ederken uyguladığı cebir nedeniyle mağduru basit tıbbi müdahale (BTM) ile giderebilecek şekilde yaralaması (TCK m.86/2) veya malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehdit etmesi (TCK m.106/1-2.cümle) halinde suç şikayete tabi olacaktır.³¹⁹

Yağma suçunun basit ve nitelikli halleri uzlaşma kapsamında değildir. Bu nedenle uzlaşma hükümlerine başvurulmaksızın soruşturma ve kovuşturma evreleri tamamlanacaktır. TCK'nın 150/1. maddesinde yer alan daha az cezayı gerektiren hal bakımından ise uygulamada, eylemin kasten yaralama ya da tehdit suçlarına vücut vereceğinden bahisle dosyanın uzlaşma işlemlerinin yapılması için Cumhuriyet Başsavcılığı Uzlaşma Bürosu'na gönderildiği görülmekte ise de Yargıtay³²⁰ suçun uzlaşma kapsamında olmadığı görüşündedir.

TCK'nın 150/1. maddesinde “...*tehdit veya kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.*” denilmek suretiyle bahsi geçen suçlara kül halinde atıf yapılmış olduğundan, eylemin kasten yaralama veya tehdit suçlarının uzlaşma kapsamındaki hallerini oluşturması durumunda uzlaşma hükümleri uygulanabilmelidir.

---

319 Noyan,a.g.e.,s.447;Eryılmaz,a.g.e.,s.88;Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.546;

Soyaslan,a.g.e.,s.417

320 “...*şüphelinin uzlaşmaya tabi olan hakaret, tehdit ve kasten yaralama suçlarını uzlaşmaya tabi olmayan hukuki alacağın tahsili amacıyla yağma suçu ile birlikte işlendiğinin iddia edilmesi karşısında uzlaştırma işlemlerinin gerçekleştirilmediği gerekçesiyle iddianamenin iade edilemeyeceği gözetilmeksizin...*” 6.CD. 05.07.2018 tarih, 2018/1914 E. 2018/5072 K.

3.2. YAPTIRIM VE CEZANIN BELİRLENMESİ

Yağma suçunun basit hali olarak adlandırılan TCK'nın 148. maddesinin 1. fıkrasındaki eylemin yaptırımını, 6 yıldan 10 yıla kadar hapis cezası olarak öngörülmüştür.

148. maddenin 2. fıkrasında yer verilen senedin yağmasında ise kanun koyucu yaptırım olarak münhasıran soyut bir ceza belirleme yoluna gitmeye gerek görmeyerek 1. fıkraya atıf yapmakla yetinmiştir. Buna göre senedin yağmasında da fail 6 yıldan 10 yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılacaktır.

Suçun nitelikli hallerinin düzenlendiği 149. maddesinin 1. fıkrasında yer alan durumlardan birinin vuku bulması durumunda ise failin 10 yıldan 15 yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılması gündeme gelecektir. Yargıtay müstakar içtihatlarında, somut olayda birden fazla nitelikli halin gerçekleşmesi durumunda alt sınırdan uzaklaşmak suretiyle ceza tayinini gerekli görmektedir.³²¹

Ayrıca somut olayda failin eyleminin 149. maddede yer alan hangi nitelikli hal kapsamına girdiğinin temyiz ve istinaf merciinin denetimine elverişli olacak vaziyette hükümde gösterilmesi gerekmektedir.³²²

149. maddenin 2. fıkrasına göre, yağma suçunun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin meydana gelmesi halinde kanun koyucu kasten yaralama suçuna ilişkin hükümlere atıf yaparak failin bu çerçevede cezalandırılması gerektiğini belirtmiştir. Buna göre TCK'nın 87. maddesine göre bir değerlendirme yapılarak eylemin mağdur üzerinde yarattığı neticenin durumuna göre sanığın cezalandırılması yoluna gidilecektir.

Daha az cezayı gerektiren hallerden değer azlığının düzenlenmiş olduğu TCK'nın 150. maddesinin 2. fıkrasına göre suça konu malın değerinin azlığı nedeniyle faile verilecek ceza üçte birden yarıya kadar indirilebilir. Madde

---

321 6.CD. 06.11.2006 tarih, 2006/6051 E. 2006/10748 K.; *'...sanıkların yağma eylemini silahla ve birden fazla kişi ile birlikte işlediklerinin anlaşılması karşısında, olayda birden fazla nitelikli halin gerçekleşmiş olması nedeniyle 5237 sayılı TCK'nın 61. maddesi gereğince temel ceza belirlenirken alt sınırdan uzaklaşarak ceza uygulaması yapılması gerektiğinin gözetilmemesi...'*

6.CD. 03.06.2015 tarih, 2012/28267 E. 2015/41193 K.

322 Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4350

metnindeki “*indirilir*” ibaresi 5377 sayılı Kanunun 17. maddesi ile “*indirilebilir*” olarak değiştirilmiş olup bu değişiklik uyarınca hakime takdir hakkı verilmiştir.³²³

TCK’nın 150. maddesinin 1.fıkrası gereğince, kişinin bir hukuki ilişkiye dayanan alacağını tahsil amacıyla tehdit veya cebir kullanması halinde, ancak tehdit veya kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır. Kanunumuzda yer alan başka suçlara ilişkin daha az cezayı gerektiren hale ilişkin düzenlemelerde (sahtecilik, hırsızlık, dolandırıcılık) cezada belli bir oranda indirim ya da belirli bir soyut cezanın öngörülmesi tercih edilmişken yağma suçunun daha az cezayı gerektiren hallerinden biri olan TCK 150/1 hükmünde ise bu yöntem izlenmeyerek iki ayrı suça ilişkin olarak atf yapmakla yetinilmiştir. Buna göre fail, kasten yaralama ya da tehdit suçlarından mahkum edilecektir.

Alacağın tahsil edilmesi esnasında tehdit fiiline başvurulduğunda tehdit suçuna ilişkin hükme atıfta bulunulmuş olmasına rağmen, cebir fiiline başvurulduğunda ise neden cebir suçunun düzenlendiği TCK m.108’e değil de kasten yaralama suçuna ilişkin hükümlere atf yapıldığı sorusu akla gelebilmektedir. Bu durum kanun koyucunun bilinçli olarak tercih ettiği bir yoldur. Zira TCK m. 108’ de “*Bir şeyi yapması veya yapmaması ya da kendisinin yapmasına müsaade etmesi için bir kişiyi karşı cebir kullanılması halinde, kasten yaralama suçundan verilecek ceza üçte birinden yarısına kadar artırılarak hükmolunur.*” denilmek suretiyle cezanın belirlenmesi noktasında kasten yaralama suçuna ilişkin hüküm işaret edildiğinden dolayı, tekrara düşülmesinin önlenilmesi ve uygulayıcılara kolaylık sağlanması gibi nedenlerle direkt kasten yaralamaya atf yapma yolu izlenilmiştir.³²⁴ Bu hususun suç ve cezalarda kanunilik ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle çeşitli eleştirilere uğradığı görülmektedir.³²⁵

Daha önce ifade ettiğimiz üzere yağma suçu bileşik bir suçtur. Cebir, tehdit ve hırsızlık suçlarını bünyesinde barındırır. Kanun koyucunun TCK 150/1 maddesinde kasten yaralama ve tehdit suçlarına atfı yeterli görmesi doktrinde bir kısım yazarlar tarafından eleştiri konusu yapmıştır. Buna göre; yalnızca iki suça atf yapılması ve hırsızlık suçunun karşılıksız kalması nedeniyle gerçek anlamda haksızlık içeriği

323 Malkoç,a.g.e.,s.1043; Eryılmaz,a.g.e.,s.67; Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.624

324 Günay,a.g.m.,s.479

325 Kuzudişli,a.g.e.,s.105

karşılanamamaktadır ve bu durum bileşik suçların bölünmezliği kuralıyla uyuşmamaktadır. Bu nedenle uygulamada sorun yaratmaya açık olan bu yöntemden vazgeçilerek TCK' da yer alan diğer benzer suçlarda olduğu gibi belli bir ceza veya indirim oranı yöntemini benimsemenin yerinde olacağı savunulmaktadır.³²⁶

Gerek uygulamada yaşanan problemlerin önüne geçilebilmesi gerekse kanunun sistematığının bozulmaması gibi nedenlerle atıf yönteminden vazgeçilmesi isabetli olacaktır.

Failin mağdura yönelik tehdit kullanarak alacağını tahsil etmesi tehdidin niteliğine göre TCK m. 106 kapsamında değerlendirilecektir. Eğer mağdurun kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit ederse, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacaktır.(TCK m.106/1-1.cümle) Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehdit ederek suç işlemişse, altı aya kadar hapis veya adlî para cezasına mahkum edilecektir.(TCK m.106/1-2.cümle)

Yine tehdit suçunun nitelikli hallerine yer verilen TCK m.106/2 'de yer alan hallerin vuku bulması halinde ise fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına başvurulacaktır.

TCK m.106/3'de bir gerçek içtima düzenlemesine yer verilmiştir. Buna göre; *“Tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya malvarlığına zarar verme suçunun işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ceza verilir.”* Bu durumda fail alacağını tahsil etmek maksadıyla mağduru tehdit etmekle birlikte hükümde bahsi geçen eylemleri de işlemesi halinde gerçek içtima hükümleri doğrultusunda bu suçlardan ayrıca sorumluluğu doğacaktır.³²⁷ Hükümde yazılı olan *“malvarlığına zarar verme suçu”* ibaresi, kanunumuzda böyle bir suç olmadığı gerekçesiyle eleştirilmiş ve gerekli değişikliğin yapılması gerektiği savunulmuştur.³²⁸

Mağdura cebir uygulamak suretiyle alacağın tahsil edilmesi durumunda ise fail hakkında TCK m. 86 ve devamı hükümlerine başvurulacaktır. Fail eylemi

326 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.621;Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe,a.g.e.,s.640;

Tezcan/Erdem/Önok,a.g.e.,s.626; Soyaslan,a.g.e.,s.416

327 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.371; Tezcan/Erdem/Önok,a.g.e.,s.376

328 Kanbur,a.g.m.,s.48

neticesinde, mağdurun vücuduna acı vermiş veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olmuş ise, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.(TCK m.86/1) Eylemin mağdur üzerindeki etkisi basit bir tıbbî müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif ise, fail hakkında dört aydan bir yıla kadar hapis veya adlî para cezasına hükmolunacaktır.(TCK m.86/2) Bununla birlikte failin eylemi m.86/3'de yer alan kriterleri taşımaktaysa failin cezasında yarı oranında artırım uygulanacaktır.

Yine failin eylemi kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin düzenlendiği TCK m.87/1-2-3 kapsamında, eylemin hangi fıkra ve bentin tanımına uyduğu hüküm vermeye yeterli ve elverişli raporlarla tespit edilerek ceza tayini yoluna gidilecektir.

Fail hakkında TCK m.150/1 atfıyla tehdit ya da kasten yaralama suçlarından hüküm verildiğinde adli sicil kaydındaki mahkumiyetinin ne şekilde kayıt altına alınması gerektiği hususunda farklı görüşler bulunmaktadır. Bir görüşe göre; mahkumiyet atfı yapılan suçlara ilişkin olduğundan kasten yaralama veya tehdit şeklinde kaydedilmesi uygun olacaktır.³²⁹ Diğer görüşe göre ise; esasen işlenen suç yağma suçu olup failin alacağı tahsil amacıyla bu suçu işlemesi nedeniyle hakkında daha az cezayı gerektiren hal düzenlemesi uygulanmaktadır. Bu durum suçun niteliğini değiştirmemektedir. Bu nedenle adli sicil kaydına yağma suçu olarak kaydedilmesi yerinde olacaktır.³³⁰

Peki fail alacağını tahsil etmek maksadıyla mağdura karşı cebir uyguladığında mağdurun ölmesi durumunda cezai sorumluluk ne olacaktır? Bu konuda doktrinde fikir birliği bulunmamaktadır. Bir görüşe³³¹ göre, failin durumu kastına göre tespit edilmelidir. Fail alacağını tahsil etmeye yönelik olarak cebir fiilini gerçekleştirirken kastı yalnızca yaralamaya dönük ise ancak buna rağmen mağdur hayatını kaybetmişse failin kastı yaralama olduğundan TCK m. 150/1'deki atfı uyarınca TCK m.87/4 hükmünden sorumlu olacaktır. Burada dikkat edilmesi gereken husus failin ölüm neticesi doğurmaya yönelik bir cebir kullanmamış olmasına rağmen mağdurun

---

329 Günay,a.g.m.,s.483

330 Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.621;Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe,a.g.e.,s.641; Kanbur,a.g.m.,s.48; Soyaslan,a.g.e.,s.417

331 Kanbur,a.g.m.,s.46; Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe,a.g.e.,s.643

ölmesidir. Eğer failin kastı yaralama değil de doğrudan doğruya ya da en kötü ihtimalle olası kasıt altında mağduru öldürmeye dönükse ve mağdur eylem sonucunda ölmüşse failin sorumluluğu yalnızca kasten öldürmeden olacaktır. Faili kasten öldürmenin yanında yağmadan da sorumlu tutmak, TCK 150/1 maddesinin fail lehine bir düzenleme olması nedeniyle fail aleyhine bir sonuç doğurması gündeme geleceğinden isabetli olmayacaktır.

Diğer görüş³³² ise; failin yaralama kastı altında hareket etmesine rağmen mağdurun ölmesi halinde ilk görüşle aynı yönde olup failin TCK 87/4 maddesi gereğince sorumlu olacağını belirtmektedir. Ancak öldürme kastıyla hareket edip eylem neticesinde mağdurun ölmesi halinde diğer görüşten farklı olarak failin hem yağma hem de kasten öldürme suçlarından sorumluluğunun doğacağını savunmaktadır. Zira TCK m.150/1 hükmünde atıf yapılan suçlar arasında kasten öldürme suçu yer almamaktadır. Kastan öldürme suçu ile yağma suçu arasında bileşik suç bağlantısı bulunmamaktadır. Böyle bir durumda failin amacı alacağını tahsil etmektir. Bunu sağlamak için ise mağduru öldürmeyi tercih etmektedir. Alacağın tahsili amaç suç; kasten öldürme ise araç suçtur. Bu nedenle gerçek içtima kuralları devreye gireceğinden fail hakkında her iki suçtan da ceza tayin edilecektir. Somut olayın şartlarına göre failin alacağını tahsil edememiş olması hususunun, kasten öldürme suçu açısından haksız tahrik teşkil edip etmediği gündeme gelebilir.³³³

3.3. GÖREVLİ MAHKEME

5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un “*Ağır ceza mahkemesinin görevi*” başlıklı 12. maddesine göre yağma suçunda yargılama yapma görevi ağır ceza mahkemesine aittir.³³⁴

332 Mustafa,Artuç,Malvarlığına Karşı Suçlar,Ankara,Adalet,2011,s.261; Kuzudişli,a.g.e.,s.106

333 Günay,a.g.m.,s.483

334 5235 sayılı Kanun m.12; “*Kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, Türk Ceza Kanununda yer alan yağma (m. 148), irtikâp (m. 250/1 ve 2), resmî belgede sahtecilik (m. 204/2), nitelikli dolandırıcılık (m. 158), hileli iflâs (m. 161) suçları, Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dört, Beş, Altı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar (318, 319, 324, 325 ve 332 nci maddeler hariç) ve 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun*

Madde metninde yalnızca ‘yağma (m.148)’ ibaresine yer verilmesi özellikle TCK 150/1 kapsamında kalan durumlarda yargılama yapma görevinin hangi mahkemeye ait olacağı hususunda farklı görüşlerin oluşmasına yol açmıştır. Bir görüşe³³⁵ göre; hükümde yalnızca m.148’e işaret edilmiştir. TCK 150/1 hükmü de kasten yaralama ve tehdit suçlarına atıf yaptığından dolayı eylemin bu kapsamda olduğu kanaatine varılmışsa yargılama yapmakla görevli mahkeme asliye ceza mahkemesi olmalıdır. Diğer görüşe³³⁶ göre ise; TCK 150/1 hükmü yağma suçunun daha az cezayı gerektiren hali olup bu suçtan ayrı düşünülmemelidir. Suçun oluşup oluşmadığı, hukuki ilişkiye dayanan bir alacağın mevcut olup olmadığı gibi hususlarda delilleri takdir yetkisi ağır ceza mahkemesine ait olmalıdır. Yargıtay³³⁷ da aynı görüşte olup uygulamaya bakıldığında ikinci görüşün hakim olduğunu görmek mümkündür. Cumhuriyet savcısı tarafından herhangi bir sebeple kamu davası asliye ceza mahkemesine açılmış olsa da taraflar arasında hukuki bir ilişkiye dayanan alacağın mevcut olması ihtimalinde, asliye ceza mahkemesi üst dereceli ağır ceza

kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılan davalar ile ağırlaştırılmış müebbet hapis, müebbet hapis ve on yıldan fazla hapis cezalarını gerektiren suçlarla ilgili dava ve işlere bakmakla ağır ceza mahkemeleri görevlidir. Anayasa Mahkemesi ve Yargıtayın yargılayacağı kişilere ilişkin hükümler, askerî mahkemelerin görevlerine ilişkin hükümler ile çocuklara özgü kovuşturma hükümleri saklıdır.’’

335 Parlar/Hatipoğlu,a.g.e.,s.1168

336 Eker,a.g.e.,s.309; Noyan,a.g.e.,s.449; Yaşar/Gökcan/Artuç,a.g.e.,s.4858;Günay,a.g.m.,s.484; Kuzudişli,a.g.e.,s.125; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır,a.g.e.,s.546

337 ‘‘...Sanık hakkında TCK m.150/1 yollaması ile aynı Kanunun m.86/2 uyarınca cezalandırılması amacıyla kamu davası açılması nedeniyle; davaya bakma, delilleri değerlendirme ve takdir etme yetkisinin üst dereceli ağır ceza mahkemesi olduğu gözetilerek görevsizlik kararı verilmesi gerekirken, yazılı biçimde yargılamaya devam edilerek hüküm kurulması...’’ 6.C.D 30.05.2013 tarih, 2013/8646 E. 2013/12804 K.; ‘‘...Olay günü sanık ...’ın daha önceden kat karşılığı arsa teslimine dair anlaşma yaptığı katılan ...’in yanına gelerek kendisinden 20.000 tl istediği ve ret cevabı alması üzerine ‘‘seni yaptığım sitenin içindeki havuza gömerim’’ şeklindeki sözlerle tehdit ettiği iddiası üzerine kamu davası açıldığı anlaşılması karşısında; eylemin sübutu halinde yağma ve/veya hukuki alacağın tahsili amacıyla yağma suçunu oluşturup oluşturmadığına ilişkin kanıtları takdir ve tartışmanın üst dereceli Ağır Ceza Mahkemesine ait olduğu gözetilerek görevsizlik kararı verilmesi gerekirken, duruşmaya devamla yazılı şekilde hüküm kurulması...’’ 6.CD.27.09.2018tarih,2016/6619E.2018/5828K.

mahkemesine görevsizlik kararı vererek dosyayı gönderecektir. Zira kişi açısından üst dereceli mahkemede yargılanmak her zaman daha güvenceli bir durumdur.

Suçun 18 yaşından küçükler tarafından işlenmesi durumunda 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 26. maddesinin 2. fıkrası uyarınca yargılama yapma görevi Çocuk Ağır Ceza Mahkemesine aittir. Ancak ÇKK m.17 gereğince suçun büyükler ile birlikte işlenmiş olması halinde soruşturma ve kovuşturmanın ayrı yürütülmesi gerekmekte birlikte, davaların beraber görülmesinde zorunluluk var ise dosyaların genel ağır ceza mahkemesinde birleştirilmesi yoluna gidilecektir.

Suçun bir terör örgütünün faaliyeti kapsamında işlenmiş olması halinde suç terör suçu sayılacak ve failin cezasında arttırım yapılacaktır.(TMK m.1,4 ve 5) Ayrıca yargılama yapmaya görevli ve yetkili mahkeme Terör İhtisas Ağır Ceza Mahkemesi olacaktır.

3.4. MÜDAFİ GÖREVLENDİRİLMESİ

5271 sayılı CMK'nın 150. maddesinde yer alan *“(1) Şüpheli veya sanıktan kendisine bir müdafî seçmesi istenir. Şüpheli veya sanık, müdafî seçebileceği durumda olmadığını beyan ederse, istemi halinde bir müdafî görevlendirilir.*

(2) Müdafî bulunmayan şüpheli veya sanık; çocuk, kendisini savunamayacak derecede malul veya sağır ve dilsiz ise, istemi aranmaksızın bir müdafî görevlendirilir.

(3) Alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı yapılan soruşturma ve kovuşturmada ikinci fıkra hükmü uygulanır.

(4) Zorunlu müdafilikle ilgili diğer hususlar, Türkiye Barolar Birliğinin görüşü alınarak çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.” şeklindeki hükümlerle, hangi hallerde müdafî görevlendirileceği düzenlenmiştir.

Yağma suçunun gerek 148. maddede yer alan basit hali gerekse 149. maddede yer alan nitelikli hallerinde suçun cezasının alt sınırı 5 yıldan fazla hapis olduğundan istem aranmaksızın müdafî tayin edilecektir.

TCK 150/1 hükmü kapsamındaki bir soruşturma veya kovuşturmada müdafî tayininin gerekip gerekmediği hususu Kanunda çok açık olmamakla birlikte,

yapılacak yargılama neticesinde taraflar arasında hukuki ilişkiye dayanan bir alacağın mevcut olmadığı ancak buna rağmen fail tarafından malın alınarak yağma suçunun işlendiği kanaatine varılması durumunda bu ana kadar gerçekleşen işlemlerin sıhhatine hanel gelmemesi bakımından müdafî görevlendirmenin tercih edilmesi yerinde olacaktır.

3.5. ZAMANAŞIMI

3.5.1. Dava Zamanaşımı

Failin suçu işlenmiş olduğu zaman ile hakkındaki yargılama neticesinde verilecek hükmün kesinleşmiş olduğu tarih arasında geçen zaman dilimi dava zamanaşımı olarak adlandırılmaktadır.³³⁸

TCK m.66/1’de yer alan “(1) Kanunda başka türlü yazılmış olan haller dışında kamu davası;

- a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda otuz yıl,
- b) Müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmibeş yıl,
- c) Yirmi yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmi yıl,
- d) Beş yıldan fazla ve yirmi yıldan az hapis cezasını gerektiren suçlarda onbeş yıl,
- e) Beş yıldan fazla olmamak üzere hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlarda sekiz yıl, geçmesiyle düşer.” şeklindeki hükümle dava zamanaşımı süreleri belirtilmiştir.

Yağma suçuna ilişkin yaptırımların sürelerine bakıldığında suçun basit ve nitelikli halleri için dava zamanaşımı süresinin 15 yıl olduğunu söylemek mümkündür.(TCK m.66/1-d)

TCK 150/1’de yer alan suçun hukuki bir ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla işlenmesi haline ilişkin olarak kasten yaralama ve tehdit suçlarına atf

---

338 Eryılmaz,a.g.e.,s.92

yapıldığından, dava zamanaşımı süresi de ilgili suçlara ilişkin yaptırım türü ve süreleri göz önünde bulundurularak belirlenecektir.³³⁹

3.5.2. Ceza Zamanaşımı

Ceza zamanaşımı, sanık hakkında verilen mahkumiyet hükmünün, kanunda öngörülen sürelerin geçmesi durumunda artık infaz edilememesi anlamına gelmektedir. Bu durumda cezanın ortadan kalkması söz konusu olmayıp infazına engel bir netice ortaya çıkmaktadır.³⁴⁰

TCK'nın 68. maddesine göre; *“(1) Bu maddede yazılı cezalar aşağıdaki sürelerin geçmesiyle infaz edilmez:*

- a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarında kırk yıl.
- b) Müebbet hapis cezalarında otuz yıl.
- c) Yirmi yıl ve daha fazla süreli hapis cezalarında yirmidört yıl.
- d) Beş yıldan fazla hapis cezalarında yirmi yıl.
- e) Beş yıla kadar hapis ve adli para cezalarında on yıl.

Yağma suçuna ilişkin yaptırımların sürelerine bakıldığında ceza zamanaşımı süresinin 20 yıl olduğunu söylemek mümkündür. TCK 150/1'de yer alan suçun hukuki bir ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla işlenmesi haline ilişkin olarak hükümde kasten yaralama ve tehdit suçlarına atıf yapıldığından ceza zamanaşımı süresi de ilgili suçlara ilişkin olarak öngörülen yaptırımlar göz önünde bulundurularak belirlenecektir.

3.6. MÜSADERE VE DİĞER HÜKÜMLER

TCK'nın 54/1. maddesinde eşya müsaderesine yer verilmiş olup *“İyiniyetli üçüncü kişilere ait olmamak koşuluyla, kasıtlı bir suçun işlenmesinde kullanılan veya*

---

339 *“...sanıklar İsmail Hakkı Coşkun, Mehmet Emin Coşkun ile Ahmet Coşkun'a yüklenen ve suç tarihinde yürürlükte bulunan 5237 sayılı TCK'nın 150. maddesi delaletiyle 106/2-c, 53. maddelerinde düzenlenen alacağın tahsili amacıyla tehdit suçunun gerektirdiği cezanın türü ve üst sınırına göre; aynı Yasanın 66/1-e ve 67/4. maddelerinde öngörülen 12 yıllık zamanaşımının, suç tarihi olan 04.02.2007 tarihinden inceleme tarihine kadar geçmiş bulunması...”* 6.CD. 27.02.2019 tarih, 2016/6947 E. 2019/1220 K.

340 Eryılmaz,a.g.e.,s.93

suçun işlenmesine tahsis edilen ya da suçtan meydana gelen eşyanın müsadereesine hükmolunur. Suçun işlenmesinde kullanılmak üzere hazırlanan eşya, kamu güvenliği, kamu sağlığı veya genel ahlak açısından tehlikeli olması durumunda müsadere edilir. (Ek cümle: 24/11/2016-6763/11 md.) Eşyanın üzerinde iyiniyetli üçüncü kişiler lehine tesis edilmiş sınırlı ayni hakkın bulunması hâlinde müsadere kararı, bu hak saklı kalmak şartıyla verilir.” şeklinde düzenlenmiştir.

TCK m.55/1’de ise kazanç müsadereesi “ *Suçun işlenmesi ile elde edilen veya suçun konusunu oluşturan ya da suçun işlenmesi için sağlanan maddi menfaatler ile bunların değerlendirilmesi veya dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan ekonomik kazançların müsadereesine karar verilir. Bu fıkra hükmüne göre müsadere kararı verilebilmesi için maddi menfaatin suçun mağduruna iade edilememesi gerekir.”* şeklinde açıklanmıştır.

Bu itibarla örneğin yağma suçunun işlenmesi sırasında bıçak ya da silah kullanan fail hakkında mahkumiyet hükmü tesis edilirken ayrıca suçta kullanıldığı anlaşılan silah ya da bıçağın da müsadereesine karar verilecektir.

Yağma suçunun işlenmesi neticesinde elde edilen menfaat açısından ise kazanç müsadereesine karar verilemeyecektir.(TCK m.55/1) Böylelikle suçun mağdurunun ya da iyiniyetli üçüncü kişinin menfaati korunmuş olacak, bunlara ait olan maddi varlıklar kazanç müsadereesine konu olamayacaktır.³⁴¹ Yargıtay³⁴² da suça konu meblağın müsadere edilemeyeceğini belirtmektedir.

Yağma suçunun işlenmesi nedeniyle bir tüzel kişinin yararına haksız menfaat sağlanması halinde bu tüzel kişilik hakkında bunlara özgü güvenlik tedbiri uygulanamayacaktır. Zira TCK m.169’da sayılan suçlar arasında yağma suçu bulunmamaktadır.³⁴³

³⁴¹ Arslantürk,a.g.e.,s.193

³⁴² “...yakınandan yağmalanan 10 YTL para ve 320 TL değerindeki cep telefonunun toplam bedeli olan 330 YTL’nin yakınan tarafından hukuk davası yoluyla sanıktan alınmasının olanaklı olduğu gözetilmeden...” 6.CD. 24.04.2008 tarih, 2007/11169 E. 2008/9855 K.

³⁴³ Koca/Üzülmez,a.g.e.,s.627

Yağma suçunun faili hakkında, bu suçtan dolayı hapis cezasına mahkum edilmenin kanuni neticesi olarak TCK m.53 gereğince belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılmasına karar verilecektir.

SONUÇ

İnsanlığın var oluşundan günümüze kadar mülkiyet hakkı, yaşama hakkı ile birlikte en çok önem atfedilen temel haklar arasında yer almıştır. Bu nedenle ulusal ve uluslararası normlarda malvarlığı korunan bir hukuki değer haline gelmiş ve bu hakka yönelik olarak gerçekleştirilecek ihlaller yaptırımlara bağlanmıştır.

Yağma, cebir veya tehdit kullanmak suretiyle bir malın zorla alınmasıdır. Bu nedenle cebri hırsızlık olarak da isimlendirilmektedir. Mağdurun iradesi, cebir ya da tehdit ile sakatlanarak malın alınmasıyla suç tamamlanır. Yağma suçu bileşik suçtur. Bünyesinde hırsızlık, cebir ve tehdit suçlarını barındırır. Yaşam hakkı, vücut dokunulmazlığı ve cinsel dokunulmazlık ile malvarlığı gibi birden çok korunan hukuki değeri ihlal etmesi nedeniyle malvarlığına karşı işlenen suçlar içerisinde kanun koyucu tarafından en ağır yaptırımların öngörüldüğü bir suç tipi olmuştur.

Yağma suçu seçimlik hareketli bir suçtur. Bu nedenle suçun kanuni tanımında yer alan hareketlerden birinin gerçekleştirilmiş olması yeterlidir. Yine suçun bileşik suç niteliğinde olması nedeniyle cebir ve tehdit eylemleri Türk Ceza Kanunu'nda ayrı bir suç olarak ihdas edilmiş olmasına rağmen fail yalnızca yağma suçundan sorumlu tutulacaktır.

Doktrinde birtakım farklı görüşler olmakla birlikte suçun konusunun taşınır mal olduğunu söylemek mümkündür. Suç malın alınmasıyla tamamlanır. Yağma suçunda hakimiyet teorisi benimsenmemiştir. Bu nedenle malvarlığına karşı işlenen bir diğer suç olan hırsızlık suçundan farklı olarak malın failin hakimiyeti altına girmiş olması şart değildir.

Yağma kasten işlenebilen bir suçtur. Taksirle işlenmesi mümkün değildir. Ayrıca fail tarafından malın faydalanmak maksadıyla alınması gerektiği kabul edilmekle beraber bu hususa madde metninde yer verilmemesinin bir eksiklik olduğunu söylemek mümkündür. Senedin yağması eylemi, Türk Ceza Kanunu'nda ayrı bir suç tipi olarak düzenlenmemiş olup yağmanın basit halinin düzenlendiği 148. maddenin 1. fıkrasını takiben 2. fıkrada yer almaktadır. Eylemin yaptırımına ilişkin olarak ilk fıkraya atıfta bulunulmakla birlikte 149. maddede sayılan nitelikli haller bu suçta da gündeme gelebilecektir.

Yağma suçunda, suçun; silahla, kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle, birden fazla kişi tarafından birlikte, yol kesmek suretiyle ya da konutta, işyerinde veya bunların eklentilerinde, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı, var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak, suç örgütüne yarar sağlamak maksadıyla ve gece vaktinde işlenmesi olmak üzere sekiz adet daha ağır cezayı gerektiren nitelikli hal öngörülmüştür. TCK'nın 149/1-d maddesinde yer alan suçun yol kesmek suretiyle ya da konutta, işyerinde veya eklentilerinde işlenmesi haline ilişkin olarak “veya eklentilerinde” ibaresinin 6545 sayılı Kanun ile madde metnine eklenmesiyle birlikte, suçun eklenti olarak tabir edilen yerlerde işlenmesi durumunda failin nitelikli halden sorumlu tutulabilmesi mümkün hale gelmiş olup Kanundaki boşluktan kaynaklanan sorunlar çözüme kavuşturulmuştur. Yargıtay içtihatlarında sıkça bahsedildiği üzere somut olayda birden fazla nitelikli halin oluşması durumunda fail tek bir eylemden sorumlu olacak ancak alt sınırdan uzaklaşmak suretiyle ceza tayin edilecektir.

Yağma suçunda etkin pişmanlık hükümlerine yer verilmesi 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun getirdiği bir yenilik olmuştur. Etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için failin işlediği suçtan dolayı gerçek anlamda pişmanlık göstermesi ve mağdurun suçun işlenmesinden kaynaklanan zararını gidermesi gerekmektedir. Failin iradesi dışında mağdurun zararının tazmin edilmesi halinde etkin pişmanlık hükümleri uygulanamayacaktır. Kanun koyucunun, malvarlığına karşı işlenen diğer suçlara kıyasla yağma suçunda uygulanacak etkin pişmanlık indiriminin oranını daha az öngörmüş olması, yağma suçuna verilen önemin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Bu hususun bir diğer örneği ise yağma suçunda şahsi cezasızlık sebeplerinin uygulanamayacak olmasıdır. Nitekim 5237 sayılı TCK'nın 167/1. maddesinde, yağma ve nitelikli yağmanın istisna olduğu açıkça belirtilmiştir.

Değer azlığı yağma suçunda daha az cezayı gerektiren hallerden biridir. Hırsızlık suçundan farklı olarak yağma suçunda malın değerinin az olması yalnızca cezada indirim yapılmasına olanak vermektedir. Bu husus somut olayın şartlarına göre hakim tarafından takdir edilecektir. Madde metninde “değer azlığı”

ifadesinden ne anlaşılması gerektiği açıkça düzenlenmemiş olup Yargıtay içtihatlarında belirtilen suçun işleniş biçimi, olayın özelliği ve failin daha çoğunu alabilme olanağı varken kastını belli bir miktara özgülemesi gibi ölçütler çerçevesinde somut olayın şartları nazara alınarak tespit edilecektir.

765 sayılı TCK'dan farklı olarak 5237 sayılı TCK'da kendiliğinden hak alma (ihkak-ı hak) suçuna yer verilmemiştir. Ancak yağma suçunun hukuki bir ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla işlenmesi, TCK'nın 150/1. maddesinde daha az cezayı gerektiren bir hal olarak düzenlenmiştir. Söz konusu hükme göre, kişinin bir hukuki ilişkiye dayanan alacağını tahsil amacıyla tehdit veya cebir kullanması halinde, ancak tehdit veya kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır. Hükümün uygulanabilmesi için; failin mağdurdan bir alacağının bulunması, alacağın hukuki bir ilişkiye dayanması ve fiilin hukuki ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla işlenmesi gerekmektedir.

Alacak; sözleşmeden , haksız fiilden veya sebepsiz zenginleşmeden doğabilir. Eksik borçların bu hüküm çerçevesinde değerlendirilip değerlendirilemeyeceği tartışmalı olmakla birlikte niteliği itibariyle eksik borçlar da bir hukuki ilişkiden doğduğundan dolayı, ahlaka aykırı eksik borçlar müstesna olmak üzere failin eksik borçtan kaynaklanan alacağını tahsil için cebir ya da tehdit kullanması halinde daha az cezayı gerektiren halden faydalanması gerektiğini söylemek mümkündür. Suça konu malın ekonomik değeri ile alacak miktarı arasında mutlaka denklik ya da eşitlik olması şart olmasa da belli bir oranlılığın bulunması gerekir. Aksi takdirde fail, TCK 150/1 hükmünden yararlanamayacak ve yağma suçundan sorumlu tutulacaktır. Taraflar arasındaki hukuki ilişkinin Kanun'da öngörülen şekil şartına uyulmak suretiyle kurulmuş olması şart olmayıp hukuk düzenince tanınan ve muteber kabul edilen meşru bir ilişki olması yeterlidir.

Failin alacağını tahsil amacıyla gerçekleştireceği cebir ya da tehdit eylemini hukuki ilişkinin tarafı olan kişiye yöneltmesi gerekir. Başka bir kişiye karşı bu eylemlere başvurması halinde yağma suçundan sorumlu tutulacaktır. Hukuki ilişkiye taraf olmayan üçüncü kişilerin, alacağın tahsili amacıyla cebir veya tehdide başvurma eylemine iştirakleri durumunda daha az cezayı gerektiren halden

faýdalanıp faýdalanamayacakları tartıřmalý olmakla birlikte uygulamada bu hususun geniş yorumlandığıny söylemek mümkündür. Hukuki ilişkiye taraf olmayan ancak hukuki ilişkinin tarafı olan fail ile arasında sözleşmesel ya da kişisel birtakım ilişkiler mevcut olan kişilerin özellikle asıl alacaklı ile birlikte aynı kasıt ve eylem birliği içerisinde fiile iştirak etmeleri halinde TCK 150/1 hükmünden yararlanabileceklerini söylemek mümkündür. Ancak hukuka aykırı olduğu noktasında tereddüt bulunmayan çek ve senet tahsilatçılığı gibi durumların varlığı halinde, ortada gerçek anlamda bir devir olgusu olmadığından dolayı bu yasal olanaktan faýdalanılamayacaęı, eylemlerin yağma kapsamında değerlendirileceği muhakkaktır.

Yağma suçunda cebir eylemi suçun bir unsuru olduğundan dolayı faile ayrıca cebir suçundan ceza tayin edilmeyecektir. Ancak suçun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin vuku bulması durumunda ayrıca kasten yaralama suçundan sorumluluk söz konusu olacaktır.

TCK'nın 150/1. maddesi uyarınca yağma suçunun hukuki ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla işlenmesi halinde yalnızca kasten yaralama ve tehdit suçlarına atıfta bulunulmuştur. Bu durumun yağma suçunun bünyesinde bulunan hırsızlık eyleminin karşılıksız kalmasına sebebiyet vermesi nedeniyle bir eksiklik teşkil ettiğini söylemek mümkündür. Yine söz konusu hüküm kapsamında fail hakkında kasten yaralama ya da tehdit suçlarına ilişkin hükümler uygulanacak olsa da eylem esasen yağma suçu olarak değerlendirildiği için uzlaşma hükümlerinin uygulanması da mümkün görülmemektedir. Hükümün uygulanması noktasında birtakım görüş ayrılıkları ve tereddütlerin giderilmesi için kasten yaralama ve tehdit suçlarına atıf yapılması yönteminden vazgeçilerek tıpkı dolandırıcılık ve hırsızlık suçlarında olduğu gibi cezadan belli bir oranda indirim ya da müstakil ceza sistemini benimsemek isabetli olacaktır.

KAYNAKÇA

Albayrak, Mustafa, (2012), Türk Ceza Kanunu Öz Kitap, Ankara, Adalet Yayınevi

Arslan,Çetin, (2014), Tefecilik Suçu, Ankara Barosu Dergisi, 1. Sayı, s.22-47

Arslanbaş,Abdülhalim, (2009), Yağma Suçları, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Arslantürk, Mustafa, (2018), İcrasından İnfazına Bütün Yönleriyle Yağma Suçu, Ankara, Adalet Yayınevi

Artuç,Mustafa, (2011), Malvarlığına Karşı Suçlar, Ankara, Adalet Yayınevi

Artuk,M.Emin, Gökçen,Ahmet, Alşahin,M.Emin, Çakır,Kerim, (2018), Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, Adalet Yayınevi

Bakıcı,Sedat, Yalvaç,Gürsel, (2008), 5237 sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Özel Hükümleri 2, Ankara, Adalet Yayınevi

Başçı Devres,Emine, (2018), Mülkiyeti Saklı Tutma Kaydıyla Satış Sözleşmesi ve Uygulaması, Dünya Gıda Dergisi, Sayı 2018-8, s.92-93

Bekar,Elif, (2013), Tefecilik Suçu, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 2. Sayı, s.499-526

Cankurt,Ezgi, (2015), Yağma Suçu ve Cebir Kavramı, Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2.Sayı, s.99-135

Centel,Nur, Zafer,Hamide, Çakmut,Özlem, (2007), Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, İstanbul, Beta Yayınevi

Centel,Nur, Zafer,Hamide, Çakmut,Özlem, (2016), Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, İstanbul, Beta Yayınevi

Çalışkan,Suat, (2019), Yağma Suçunda Konut Kavramının Kapsamı, <https://www.hukukihaber.net/yagma-sucunda-konut-kavraminin-kapsami-makale.6593.html>, (Erişim Tarihi. 26.03.2019)

Danişman, Mustafa, (2010), Yağma Suçlarında Değer Azlığı, Terazi Hukuk Dergisi, sayı 41, s.125-130

Demiç, Murat, (2014), Yağma Suçu, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara

Demirbaş, Timur, (2009), Yağma Suçları, (Ed.) Prof. Dr. Bahri Öztürk, 3. Yılında Yeni Ceza Adaleti Sistemi, Ankara, Seçkin Yayınevi

Devellioğlu, Ferit, (2013), Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, Ankara, Aydın Kitabevi

Dönmezer, Sulhi, (2004), Kişilere ve Mallara Karşı Cürümler, İstanbul, Beta Yayınevi

Dural, Mustafa, Sarı, Suat, (2010), Türk Özel Hukuku, Cilt I, İstanbul, Filiz Yayınevi

Eker, Hüseyin, (2014), Yağma Suçları, Ankara, Adalet Yayınevi

Eren, Fikret, (2011), Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 13. Baskı, İstanbul, Beta Yayınevi

Ertosun, Ali Suat, Taşkın, Ahmet, (2008), Yağma Suçu, Ord. Prof. Sulhi Dönmezer Armağanı, Ankara, Türk Ceza Hukuku Derneği

Eryılmaz, Emrullah, (2016), 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Yağma Suçu, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Günay, Mehmet, (2015), Yağma Suçunun Hukuki İlişkiye Dayanan Alacağı Tahsil Amacıyla İşlenmesi, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, 5. sayı, s.461-489

Hafizoğulları, Zeki, Malvarlığına Karşı Suçların Ortak Genel Yapısı, www.baskent.edu.tr/~zekih/ogrenci/mal.doc, (Erişim Tarihi: 10.05.2019)

Hakeri, Hakan, (2012), Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Adalet Yayınevi

Kanbur, M. Nihat, (2006), Kendiliğinden Hak Alma Fiillerinin Yeni Türk Ceza Kanunu Bakımından Değerlendirilmesi, Ceza Hukuku Dergisi, 2.Sayı

Kanbur,M. Nihat, (2007), Yağma Suçunun Alacağı Tahsil Amacıyla İşlenmesi, Ahudergi,s.41-47

Karahan,Sami, Arı,Zekeriyya, Bozgeyik,Hayri, Saraç,Tahir, Ünal,Mücahit, (2013), Kıymetli Evrak Hukuku, Konya, Mimoza Yayınevi

Kılıçoğlu,Ahmet M., (2012), Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 15.Baskı, Ankara, Turhan Yayınevi

Koca,Mahmut, (2005), 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlar, Kazancı Hukuk, İşletme ve Maliye Bilimleri Dergisi, 5. sayı

Koca,Mahmut, (2005), 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Yağma Suçu, Legal Hukuk Dergisi, 32. sayı, s.2799-2817

Koca,Mahmut, Üzülmez,İlhan, (2017), Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Adalet Yayınevi

Koca,Mahmut, Üzülmez,İlhan, (2017), Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, Adalet Yayınevi

Köprülü,Timuçin, (2007), Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlarda Değer Azlığı, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, sayı 71, s.254-263

Kuzudişli,Müslüm, (2012), Yağma Suçu, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara

Malkoç,İsmail, (2013), Türk Ceza Kanunu, Ankara

Meran,Necati, (2011), Hırsızlık, Yağma, Malvarlığına Karşı Suçlar, Ankara, Seçkin Yayınevi

Nacak,Mehmet, (2013), Hırsızlık Suçu, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir

Noyan,Erdal, (2007), Hırsızlık Suçları, Ankara, Adalet Yayınevi

Oğuzman,M.Kemal, Öz, M.Turgut, (2011), Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul, Beta Yayınevi

Ozansu,Cemil Mehmet, (2006), Yeni Türk Ceza Kanunu Çerçevesinde Hata Kavramı, Ankara, Seçkin Yayınevi

Özbek,Veli Özer, (2008), Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Anlamı, Ankara, Seçkin Yayınevi

Özbek,Veli Ö., Kanbur,Mehmet Nihat, Doğan,Koray, Bacaksız,Pınar, Tepe,İlker, (2015), Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara, Seçkin Yayınevi

Özbey,Özcan, (2010), Yağma Suçunda Daha Az Cezayı Gerektiren Hal ve Etkin Pişmanlık Hükümünün Uygulaması, Terazi Hukuk Dergisi, sayı 44, s.129-139

Özbudun,Ergun, (2016), Türk Anayasa Hukuku, Ankara, Yetkin Yayınevi

Özgenç,İzzet, (2006), Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi Genel Hükümler, 3. Baskı, Ankara Eğitim Dairesi Başkanlığı

Öztürk,Bahri, Erdem,M.Ruhan, (2007), Ceza Hukuku Genel Hükümler ve Özel Hükümler, Ankara, Turhan Kitabevi

Parlar,Ali, Hatipoğlu,Muzaffer, (2008), Türk Ceza Kanunu Yorumu, Cilt 3, İstanbul, Seçkin Yayınevi

Pekcanitez,Hakan, Atalay,Oğuz, Özeker,Muhammet, (2011), Medeni Usul Hukuku, Ankara, Yetkin Yayınevi

Reisoğlu,Safa, (2013), Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul, Beta Yayınevi

Savcı,Eyüp, (2010), Yağma Suçu, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır

Sağlam,Hadi, Çolak,Mehmet, Gökbayır, Sema, (2012), İslam Ceza Hukukunda Haksız Tahrikin Ceza İndirimine Etkisinin Değerlendirilmesi, EÜSBED,s.160-194

Soyaslan,Doğan, (2016), Ceza Hukuku Özel Hükümler, 11. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınevi

Şen,Ersan, (2013), Yağma ve Hırsızlık Suçlarında Fiili Hakimiyet, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 8, s.123-129

Taneri,Gökhan, (2013), Yağma,Dolandırıcılık,Güveni Kötüye Kullanma, Ankara, Bilge Yayınevi

Tekinay,Selahattin Sulhi, Akman,Sermet, Burcuoğlu,Haluk, Altop,Atilla, (1993), Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul, Filiz Yayınevi

Tezcan,Durmuş, Erdem,M.Ruhan, Önok,R.Murat, (2006), Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Ankara, Seçkin Yayınevi

Toroslu,Nevzat, (2018), Ceza Hukuku Özel Kısım, Ankara, Savaş Yayınevi

Türk Dil Kurumu, (2009), Türkçe Sözlük, Ankara, TDK Yayınları

UYAP Yargıtay Kararı Arama Otomasyonu

Yaşar,Osman, Gökcan,Hasan Tahsin, Artuç,Mustafa, (2014) Yorumlu ve Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, 2. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi

Yavuz,Cevdet, Özen,Burak, Acar,Faruk, (2012), Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler, İstanbul, Beta Yayınevi

Yılmaz,Canan, (2012), 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Taksitle Satış Sözleşmesi, Prof. Cevdet Yavuz'a Armağan, İstanbul, Legal Yayınevi

Yurtcan,Erdener, (2015), Yargıtay Kararları Işığında Malvarlığına Karşı Suçlar, Ankara, Adalet Yayınevi

Zevkliler,Aydın, (2004), Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Ankara, Seçkin Yayınevi

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Mehmet İŞÇENEROĞLU
Doğum Yeri ve Tarihi : Sakarya – 01.05.1992
Mesleği : Hâkim
Yabancı Dili : İngilizce
İletişim : 0242 246 30 00 – isceneroglumehmet@gmail.com
Eğitim Durumu;
Lise : Akyazı Anadolu Öğretmen Lisesi (2006-2010)
Lisans : Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi (2010-2014)
Yüksek Lisans : Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu
Hukuku Anabilim Dalı (2016-2019)
Meslekî Geçmişi : Sakarya Hâkim Adayı (2015-2016)
Antalya Hâkimi (2016- ...)
Akademik Çalışmalar : Yağma Suçunun Bir Hukuki İlişkiye Dayanan
Alacağın Tahsili Amacıyla İşlenmesi, Editör : Dr. Mustafa Çakır, Uluslararası Hukuk
Kongresi: Güncel Temalar& Başlıklar, Aralık 5-9 2018, Samsun/Türkiye